КЛАСНІ ІГРИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ

К.....! .....! С.....!

CITROËN

КЛАСНІ ремесла

Страшилки

ВИГРАЙ ПРИЗ

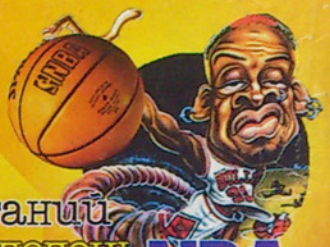

Поганий хлопець в NBA

Бізнес-клас:

Картьє

Магія одної ночі

ГАРРІ ПОТТЕР

7

Робінзон Джексон

— ...а поб'ємось об заклад, що таки проживу!..

— Не проживеш!..

— А чого ж не б'єшся?!

— Хто?! Я?! Ану давай!..

Голосно ляснули долоні Джексона і Пундика, Ковба-сан-секундант прикрив їх зверху лапою — і за неписаним кодексом честі, тепер ніхто не міг відмовитися від свого слова. А надто Джексон, який зобов'язався тиждень провести на Чорному острові: сам-один, з рюкзаком провіанту і тижневим запасом батарейок до плеєра. Яка йому з того користь, як спитав би Ковба-сан? Напевне сказати ніхто не міг, та Класом гуляли чутки, що це перша сходинка на шляху до Книги рекордів Гіннесса, рожевої мрії багатьох авантюристів та шукачів пригод. А хто казав, що меломан цурався пригод і гострих відчуттів!

— Нотаріуса кликати? — поцікавився Колібрик, коли його посвятили у плани, і відразу ж перейшов на серйозний тон:

— Щоб усе по-чесному! Їжі — на два дні, далі сам здобуде, плеєр, батарейки...

— А пасатижі можна? — нявкнув Ковба-сан, який напередодні у лабораторії професора Крапки саме побачив пару новеньких, ще в мастилі пасатижів.

— Пасатижі? — перепитав Джо і питально поглянув на Кицю з Пундиком.

— Та нехай... — ліниво мовив гурман.

— Пасатижі? — перепитала Киця. — Це такі фіолетові з блискітками?

Збігло два дні Джексонової робінзонади. Всупереч усім похмурим прогнозам, Класний меломан явно адаптувався в новому середовищі. Ну хто б міг подумати, що така краса — вставати о п'ятій годині ранку, коли пташки будили своїм цвірінькання заспане сонце і сповіщали все живе про початок нового дня! Ранок ще сіріючими тінями розбігався довколишніми гаями та низовинами, першими променями ковзав верхівки сонливих сосен, а Джексон уже чимчикував униз звивистою стежкою до дзвінкого джерела вмиватися. Від свіжості джерельної води рештки сну тікали, мов миші від кота, і сповнений бадьорості на цілий день Джексон підтюпцем біг до своєї палатки.

На другий день свого перебування в добровільній ізоляції Джексон знайшов у глибині острова чагарі запашної лісової малини. «Цікаво, чи не був я в минулому житті ведмедем?» — подумав він і занурився в зарості. Коли, важко дихаючи, він вибрався назад, було вже далеко за полудень. «Не так уже й погано бути робінзоном!» — думалось йому. Ледве дійшовши до палатки, він плюхнувся на землю і солодко заснув. І снилось йому, що він ніякий не Джексон, а Робінзон Крузо, і що він не на Чорному острові за власним бажанням, а в самому серці Бермудського трикутника, волею лихої долі закинутий туди сам-один після корабельної аварії.

Наснився йому й дух Альберта Ейнштейна, що виринув просто з виру, і, показавши на свій ейнштейнівський кшталт язика, мовив: «Розкажи-но мені, Джексоне, щось з теорії відносності!» Поки той перебирав у голові закони фізики, фантом проказав: «Сідай, меломане нещасний, двійка! А за те, що не знаєш моєї теорії, нидіти тобі тут тридцять літ, три місяці і...»

— А-а-а!.. — заволав Джексон і прокинувся. Поки зрозумів, що то сон, засіріло небо. Спати вже не хотілося. Зробивши зарядку, Джексон побіг до джерела. Умився, послухав пташиний лемент, зазирнув дорогою до малинника, намочився від п'ят до вух у росі і взяв курс на палатку.

Острівні будні брали своє. «Романтика романтикою, — подумав на третій день свого перебування на острові Джексон, — а зайва пересторога ще нікого не підвела». І заходився обносити свою палатку земляним валом — мало хто на цьому острові може трапитись!

Земляним цей вал можна було назвати досить умовно. В хід ішло геть усе: старі пеньки, коряги, спорохнявілі колоди, дрібне гілля і навіть трава. Важко сказати, чи захистив би Джексона цей вал від навали племені південноамериканських канібалів, як свого часу Робінзона Крузо, а от від стороннього ока Джексонову палатку він ховав так, що годі було й розібрати, що за тим звалищем острівного мотлоху протікало життя, та ще й у таких розумних формах.

Одного дня по дорозі до джерела Джексону трапилася жаба. Зелена, блискуча, вона сиділа просто посеред стежки і дивилась на меломана, немов за[illegible]туючи: «Що це за дивне створіння?»

— Привіт, — сказав Джексон.

— Ква! — відповіла жаба.

— Гайда зі мною! — запросив він її.

— Ква! — погодилась амфібія.

«Ну що ж, — думав Джексон, беручи її за пазуху, — Крузо мав собаку, кота і папугу, а я — жабу! Удвох веселіше...»

Жаб він не боявся, сміливо брав їх у руки, і це не раз і не два ставало причиною захоплених поглядів, якими обдаровувала нашого меломана Класна красуня — Киця.

У палатці Джексон ретельно витер жабу (щоб не була така слизька й холодна), з вати вимостив у ящику з-під печива м'яке сухе ложе і пустив її туди. За його розрахунками, за деякий час звідти мало б долинати вдячне кумкання, але його чомусь не було. Здивовано зазирнувши у коробку, Джексон побачив, що

жаба зовсім не та, що була на вулиці. Вона притихла, принишкла, стала невелела. «Дивно, — подумав Джексон, — його їй ще не вистачає?» І накришив у коробку печива. Жаба навіть не поглянула на крихти. Джексон наловив комарів — те ж саме. І тут у надрах його підсвідомості стали виринати почерпнуті з підручника зоології знання про те, що жаба — на те і жаба, щоб жити в сирості й болоті, бо інакше це була б уже не жаба, не амфібія, і що будь-які інші умови їй просто протипоказані. «Отакої!» — сумно зітхнув Джексон і пішов випускати жабу на волю.

«Ква!» — подякувала амфібія, коли Джексон опустив її на землю, і по-жаб'ячому дременула в кущі. «Ква!» — знову донеслося звідти. «Ква-а-а!» — передражнив її Джексон і поплентався до палатки. Ставало сумно. Страшенно захотілося додому, до Класу, до Крапчиної лабораторії, дарма що та стояла зараз на ремонті. Джексон плюхнувся на спальник, натягнув навушники плеєра і врубав на всю котушку «Маленьку місячну серенаду» Моцарта. Нудьга трохи відступила, і він заснув. Закінчувався п'ятий день його робінзонади.

Ранок сьомого дня зустрів Джексона похмурим небом та віддаленим гуркотом громовиці. Здавалося, до Класного робінзона наближався час справжніх випробувань.

Терміново потрібно було робити накриття над наметом. Джексон був не з ледачого десятка, і до обіду намет уже був схований під жердинами, зверху вкритими травою. «І захист від дощу, і камуфляж!» — задоволено потирав руки Джексон і похвалив себе за грамотний вибір місця: намет стояв на підвищенні, тож ніяка вода йому не була страшна. Збігавши до джерела, Джексон поповнив запаси питної води (хто його знає, скільки доведеться не потикати назовні носа), ще раз перевірив огорожу і заходився готувати обід.

Після обіду була гроза та злива, блискавки спалахували одна за одною, потоки дощової води заливали все довкола, а в палатці у Джексона було сухо, тепло і затишно. Настрій, всупереч погоді, був чудовий: все ж таки це був останній день його джексоніади (так він назвав перебування на острові), а завтра він знову побачить друзів, вони питатимуть його, як то воно на острові, чи не страшно, не сумно і все таке інше...

Під ці приємні мрії швидко збіг час до вечора. Гроза скінчилася, дощ трохи послабшав, і під його заспокійливий шепіт Джексон заснув.

Вранці Джексон після ранкових процедур заліз на найвищий пагорб, склав руки біноклем і став вдивлятись у річкові далі. Спочатку нічого, крім галасливих чайок та кіл на воді його погляд не розрізняв. Через деякий час щось забіліло. «Вітрило! — радісно подумав Джексон. — Біле вітрило нашого човна!» — Ура! — радісно загукав він, коли човен підплив настільки, що можна було розрізнити і Ковба-сана на щоглі, і Джо, який сидів за кермом, і Пундика, що саме клопотався на камбузі. Киця сиділа в носовій частині і через бінокль роздивлялась квіти на березі озера.

— Ура! — радісно врізнобій загукала команда на борту човна, і Джексон, забувши про все на світі, кинувся їм назустріч. Робінзоніада скінчилась, тепер він повертався до нормального життя — в цивілізацію.

КЛАС! КЛАСНІ ігри

№ 07'2002

ЗМІСТ

Паралельний світ фантазій: Гаррі Поттер: просто чарівник
Курси юних Айболитів: Щоб літо було безпечним...
Легенди народу про сонце та воду: Магія одної ночі
Книжка для Киці: Ой, чиї то ніжки міряють доріжки
Класні ремесла: Царство бісеру і ниток
Who is хто? Від святих до грішників — Роберт Де Ніро
Бізнес-клас: Картьє — ювелір королів та король ювелірів!
Детектив: Дональд Уестлейк. День на день не припадає
Та невже! Повсякденне — незбагненне
Страшилки від Класного:
Клятим вегетам — зелена вендета
Поряд з нами: Тварина на ім'я ... «Я тебе не розумію»
Білі плями планети:
Пристрасті навколо нащадків Сигі толо
Цікавенькі були!
Класний спорт! Водне поло
Люби та знай свій рідний край! Золота підкова України
Легенди спорту: Поганий хлопець в NBA
Автоклас! Чотириколісний символ Франції
Лікбез для хлопців: Hey, mister DJ!
Класна музика: «Російський Розмір» — на «Ура»! + «Westlife» — п'ятеро красенів
Класний гіпертест: Який із тебе мандрівник? + Klacword
Логічні задачки: Пундик-бізнесмен, Майка-талісман, Загадковий Джо
Ігротека: Мумія, Найкраща п'ятірка + Гра: Гаррі Поттер та філософський камінь
Головоломки
Фокус-покус
Кросворди від ДуКласа
Японські кросворди

«КЛАС!»
пізнавально-розважальний журнал №07'2002 (67)
Реєстраційне свідоцтво КВ №1929 від 10.04.96 р.

Засновник і видавець: ТзОВ «W», вул. Живова, 11
Адреса для листування: 46008, м.Тернопіль, а/с 525
тел./факс (0352) 22 90 05, 25 04 98
e-mail: admin@schoolboy.com.ua

Передплатний індекс: 40240
Тираж 25 000 примірників. Підписано до друку 21.06.2002
Друк: компанія «Новий друк», м.Київ, вул.Магнітогорська,1

Розповсюдження «Школярик»
Тетяна Кошелінська, Василь Косович
тел. (0352) 23 50 35, 43 10 72. Ціна договірна

Кольороподіл «Колір ПРО»
м.Київ, пр.Перемоги, 92/2, к.206
тел. (044) 4430235

Редакційна колегія: ..... **Во Вік**
..... **ДуКлас**
..... **Анатолій Саган**
..... **Ольга Косович**
Художники: ..... **Сергій Шемета, Андрій Урбан**
..... **Наталя Марцюк, Світлана Словотенко,**
..... **Євген Лазо, Євген Удін**
Набір та коректура ..... **Олександра Вовк**
Технічний супровід ..... **Андрій Зеленський**
Верстка ..... **Олена Березовська**
Шеф-редактор ..... **Володимир Головач**

Для «Класу» писали, малювали і фотографували:
Василь Тесля, Оксана Копак, Мар'яна Стеценко, Володимир Сушкевич, Михайло Маслій

© **W ltd**, 2002
При частковому чи повному передруку текстів та відтворенні графічних матеріалів журналу «Клас!+» посилання на журнал обов'язкове.

Із щоденника Колібрика: *«Прикро: вже шостий рік не сходжу з Класних сторінок, мене знає багато хлопців та дівчат, аж тут якийсь чаклун-другокласник одним духом обходить мене і всю компанію, б'є всі рейтинги та хіт-паради, і, мов м'яч у «дев'ятку», потрапляє на самісіньку вершину популярності. Ім'я цього одинадцятирічного вискочки чи то, пак, героя у всіх на устах — і в менших школяриків, і в зовсім дорослих та навіть сивобородих професорів. Усі про нього випитують, усі хочуть знати: що? чому? кому? та як? Собі поцікавитись, чи що?..»*

Як батько зі стажем, можу полегшено зітхнути. Тепер наші діти матимуть на канікулах забавку у вигляді отакенної як за обсягом, так і за цікавістю епопеї про чарівника-тінейджера Гаррі Поттера. Отже, Гаррі Поттер, прошу любити й поважати! В українському перекладі зараз можна знайти

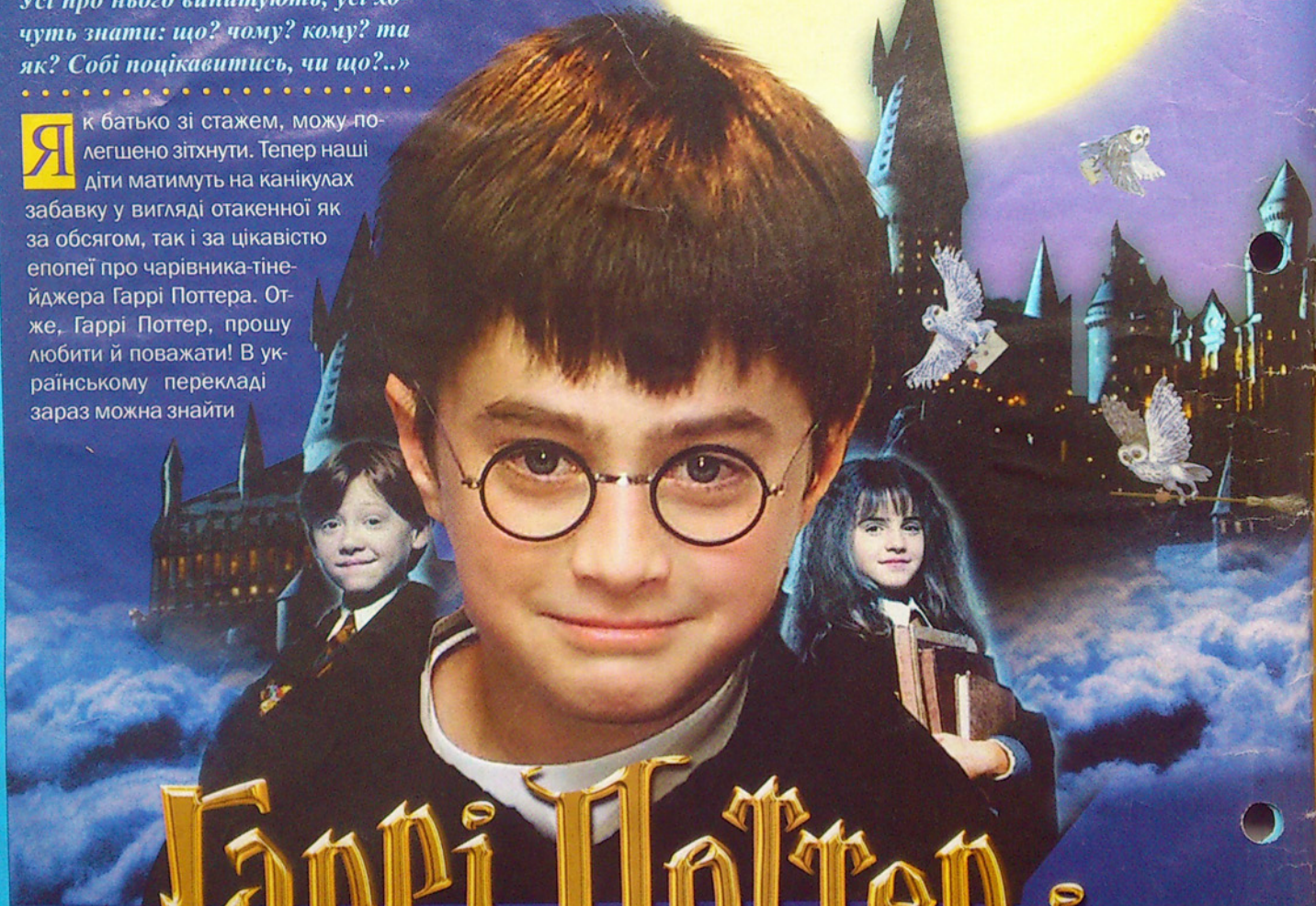

Гаррі Поттер: просто чарівник

першу частину, а другу і третю обіцяють до кінця року.

Не схожий ні на кого...

Цей бестселер не схожий ані на «Вінні-Пуха», ані на «Алісу в Задзеркаллі», а чимось таки притягує до себе. Як на мене, річ тут ось у чому. Чи багато ти можеш назвати книг фентезі чи наукової фантастики, де б головними героями були твої ровесники? Небагато. А масштабних епопей, як «Володар кілець»? Жодної! Тож не треба казати, що в успіху книги винна якась містика. Все просто: була незаповнена ніша, місіс Джоан Роулінг (авторка книг про Гаррі Поттера) цю нішу заповнила, кіношники її ідею підхопили, екранізували — і ось тобі чергова цукерка в яскравій обгортці. Ех, треба буде й собі щось фантастичне написати. А ще краще — містичне з елементами фантастики.

Старе й давно забуте... нове

Чарівники, ельфи, дракони й гобліни тут чарують зовсім незлісно, і навіть безпечно. В них є власний банк, міністерства та суспільні заклади. Їхня магія і чаклунський дар мирно співіснують із комп'ютерами та телевізорами, з «маглами» (людьми, які не дуже вірять у ча-

ри та паралельні світи). Різниці між чарівним та нечарівним світом практично не прослідковується. Та все за порядком.

Герой історії **«Гаррі Поттер і філософський камінь»** змагається із Волдемортом, злим чаклуном, котрий одинадцять років тому вбив його батьків. Гаррі немовлям потрапляє у дім до тітки Петунії Дарслі («магли», байдужої не лише до чарів, а й до всього незвичайного). Гаррі живе в неї одинадцять років. Аж раптом на його уродини він отримує листи, а невдовзі з'являється Гегрід — сторож Школи чарівників. Він купує йому чарівне шкільне приладдя і білу сову. З таємничої платформи № 9 3/4 (у фільмі досить гарно показано, як Гаррі з поклажею проходить крізь стіну) юний чарівник потрапляє у Гогвардс — англійський інтернат з курйозними звичаями і традиціями. Там він без особливих зусиль стає героєм цікавої та захопливої гри у квідич — баскетбол на мітлах. Також він пізнає найпростіші прийоми чарів і потрапляє в коловорот подій, через які, власне, і стається чого не було у Школі чарівників сотні років: він здобуває та захищає від злого Відомо-Кого (чорного мага Волдеморта) філософський камінь — символ безсмертя і владолюбства.

Гаррі навчився розрізняти добро і зло. Втім, безпосередня зустріч із дволиким Волдемортом змушує його задуматись над цими крайнощами: «Немає добра і зла, є тільки могутність».

Друга та третя частини також починаються у домі Дурслі на Прівіт-драйв. Та Гаррі тепер — не наймит, у нього є гарантоване місце у чарівній країні, куди він неодмінно повернеться після канікул, «такий бажаний, нелюбий Гаррі».

«Гаррі Поттер і таємна кімната» — про те, як Гаррі повертається у Школу чарівників, пізнає секрети кімнати, зачиненої для багатьох магів, знову зустрічається із вбивцею своїх батьків та вкотре стає героєм.

«Гаррі Поттер і в'язень Азкабана» близька за традиційним сюжетом до фентезі. Помічник злого мага Чорний Сиріус виявляється на волі. Злі сили міцніють, у когорті добрих героїв з'являються зрадники. Точиться боротьба, але казка залишається гарною та оптимістичною казкою, в якій добро, певна річ, перемагає.

Якщо всі сім книг вийдуть швидко і вчасно, то юному Гаррі в останній з них виповниться вісімнадцять років. Читачі Джоан Роулінг дорослішають разом зі своїми героями. У них з'являються спільні проблеми та спільні рішення. Так що нове покоління твоїх сучасників має усі шанси стати поколінням Гаррі Поттера, чи не так!?

Рольові ігри: від малого до старого

Місіс Роулінг вигадала історію, дивовижно схожу за своєю структурою на інтерактивні ігри, тобто в її книгу можна гратись, як твої батьки колись захоплено розігрували Звіробоя з повістей Купера чи Фантомаса. У світі її героїв та сюжетів кожен із 35 мільйонів може підібрати собі роль до смаку.

Рольові ігри — давній винахід. Різняться «рольовики» між собою лиш віком та вподобаннями. Усі вони, певна річ, незадоволені своїм місцем у світі «маглів» та постійно перебувають у пошуках іншого, привабливішого місця, що переносить їх у сеанс своєрідної психотерапії та допомагає адаптуватись у соціумі. Діти від початку світу ототожнювали себе із книжковими героями та розігрували улюблені сюжети. Та все ж — чому такий ажіотаж саме навколо Гаррі Поттера!? Та тому, що сучасні діти, як ось ти, наприклад, не хочуть носити штани зі старшого брата і бавитись цяцьками, стертими від чужих рук. Тобі та твоїм друзям потрібен міф, котрий належатиме вам і тільки вам! І цей міф повинен бути наповнений знайомими реаліями, привабливий і успішний, як сам герой Гаррі Поттер.

Сюжети на серветках

● Джоан Роулінг народилась у 1965 році в Англії. З дитинства мріяла писати книги, і улюбленим предметом у школі вважала англійську. В дитинстві вона «практикувала» свої перші спроби на молодшій сестричці Ді, а також товаришувала із дівчинкою та хлопцем на прізвище Поттер. Прізвище сусідів дуже Джоан подобалось, а до свого юна леді мала відразу, адже перекладається воно як «скалка».

● У 26 років Джоан поїхала в Португалію викладати англійську. У вільний час писала «Гаррі Поттера» (перші спроби), а невдовзі одружилась із місцевим журналістом. У 1993 році в них народилась донька Джессіка. Втім, Джоан постановила за будь-яку ціну завершити роман, тому на сімейні обов'язки їй просто не вистачило часу та бажання. Вдома у місіс Роулінг іноді було так холодно, що вона разом з крихіткою ходила грітись у найближчу кав'ярню — там і писала сюжети на краях серветок.

● Книгу було завершено, і десять британських видавництв відмовились її публікувати. Лиш одне, «Блумсбері», ризикнуло, і в 1997 році опублікувало працю дебютантки. Рукопис було куплено у місіс Роулінг за 4000 доларів. А там не забарилося і визнання.

Сама Джоан не вважає таку стрімку славу чимось незвичайним, але помітні зміни в її житті все-таки стались. Кілька місяців потому право на публікацію її книги придбало американське видавництво «Артур А. Левін/Навчальна література». Кажуть, що з теперішніми гонорарами місіс Джоан може не турбуватись про парове опалення у своєму будиночку. І не тільки про це. Останні кілька років книга про Гаррі Поттера очолює вершки книголюбських списків. А вершки завжди найсмачніші, адже туди кладуть те, що хочеться покуштувати спочатку. Покуштуй і ти. От побачиш — сподобається!

Щоб літо було безпечним

Скажи мені, що таке небезпека? Такий звір, що чатує за рогом? Не можу погодитись на всі сто. Ось ідеш ти влітку на пляж без панамки. Небезпека сонячного удару? Так. А звідки вона взялася — з неба впала чи з моря винирнула? Ні, ми самі її створили власною недбалістю. Прикро? Так. А чи можна уникнути і її, і інших небезпек? Літо — найкраща пора, і прикро, коли стаються казуси, які псують не тільки настрій, а й здоров'я. Тож щоб цього не сталося...

Обережно: сонце! І не тільки...

Я дуже люблю сонце і радію, коли воно з'являється на небі. Я — сонцелюб. Донедавна таким самим активним шанувальником сонячного тепла був і Пундик, але тепер він із сонцем на «Ви», тому що минулого літа добряче обгорів, а до того ж сонце ще «стукнуло» його по голові. Тобто стався в нашого Пундика тепловий удар. І так попереджали ми його, і сяк, а особливо наша Киця (вона із сонцем обережно влітку «спілкується», все якимись кремами сонцезахисними мажеться, капелюшки одягає). А не послухав нас Пундик. І довго потім жалкував.

Тепловий (сонячний) удар

Його ознаки — раптова слабкість, невпевнена хода, головний біль та запаморочення. При вищому ступені ураження можуть з'явитися частий пульс, поверхневе дихання і знепритомнення. Пам'ятай: тепловий удар буває не тільки на сонці, а й у задушливому приміщенні, транспорті. Потерпілого необхідно негайно вивести або перенести в тінь чи у прохолодне місце (знайти спосіб максимального охолодження), дати йому багато води, оббризкати обличчя водою, покласти в горизонтальне положення, звільнити тіло від стискуючого одягу та поясів. На голову можна покласти змочену водою хустинку. У критичних випадках (при розладах і зупинці дихання, знепритомненні) рекомендують зробити штучне дихання і дати понюхати нашатирний спирт. У будь-якій із цих ситуацій потрібно обов'язково звернутися до лікаря.

Опіки

Вони трапляються досить часто. Спричинити опік може сонце, полум'я, розпечений металевий предмет, гаряча рідина, хімічні речовини та інше. Опіки класифікують на чотири ступені. При першому, а саме до таких належить «суперзасмага» на сонці, спостерігається почервоніння шкіри, невеликий біль і почуття дискомфорту. Такий опік не становить небезпеки для здоров'я, досить змастити шкіру кефіром (кислим молоком), промокнути уражені ділянки хустинкою, змоченою в прохолодному слабкому розчині марганцевокислого калію (марганцовки). Серед народних методів лікування опіків найпопулярнішим донині вважається... власна сеча. І нічого сміятися — народ дурного не нарадить. Набагато гірше, якщо попечена шкіра вкривається водянистими пухирцями, тріскає і облазить. Нерідко таке явище

супроводжується підвищенням температури, а це вже, скажу тобі, не жарти. Такі симптоми — ознака опіку другого ступеня. Ні в якому разі не пробивай пухирці і не витискай з них рідину.

А при третьому і четвертому ступенях шкіра і тканини під нею руйнуються, утворюються рани, які кровоточать, порушується функція окремих органів або й цілого організму.

Перша допомога — накласти на опік стерильну нетугу пов'язку і чимскоріш доставити потерпілого в лікарню.

При пожежі, розпалюванні багаття або при необережному користуванні нагрівальними приладами на людині може спалахнути одяг. У таких випадках потрібно накинути на неї плащ, спальний мішок чи щось ще, аби припинити доступ повітря до палаючого одягу. Не можна обсипати жертву землею і піском, щоб не занести інфекції. Знімати обгорілий одяг не рекомендують, можна лише обрізати його залишки, а на рану накласти стерильну пов'язку. І вже тоді — до лікарні.

При хімічних опіках промий обпечені місця нейтралізуючою речовиною. Опік кислотою можна промити питною содою (1 ч. л. на 1 літр води), а при опіку лужною речовиною краще зробити розчин оцтової або лимонної кислоти (2 ч. л. на 1 літр води). Якщо нічого немає напохваті для виготовлення нейтралізуючого розчину, промий рану великою кількістю чистої води.

"Мокрі" справи

Ну, з вогнем і сонцем усе зрозуміло, а що, здавалося б, може статися під час дощу? Нічого, якщо тобі сухо і затишно, а від дощу гриби краще ростуть. Але коли надворі гримить і блискає...

Ураження блискавкою — це окремий випадок ураження електричним струмом високої напруги. Так само відбувається, коли ми випадково доторкаємося до погано ізольованих (чи оголених) дротів електромережі. Часто людина, торкнувшись проводів, не може самостійно відірватися від них — м'язи руки самі скорочуються від електричного заряду. Тому першочергове завдання рятівника — вимкнути струм або відтягнути потерпілого від дротів. А як вимкнути блискавку? Ніяк! Якщо гроза застала поза домом, не ховайся під високими деревами, металевими навісами та поблизу електричних стовпів. Жертву ураження слід якнайшвидше доставити в лікарню, навіть якщо вона не подає ознак життя. А поки приїде «швидка» — покласти на землю, тепло вкрити і зробити штучне дихання.

Рятування на воді

Перш за все нагадаю добре відомі тобі правила безпеки: купатися — тільки в дозволених або знайомих місцях, не кажучи вже про стрибки у воду та пірнання. Не можна й підпливати близько до пливучих суден, стрибати з човнів та гідротехнічних споруд. І не спіши у воду після ситного обіду та вечері.

Потрапивши в сильну течію, не намагайся її побороти — втратиш сили і підеш на дно. Спокійно пливи за нею, поступово наближаючись до берега. Опинившись у вирі, не втрачай голови, тримай себе в руках. Набери в легені побільше повітря, пірни і, зробивши сильний ривок за течією, випливай.

А якщо у воді починає хапати корч (зводити судома), сильно щипни себе за ногу, і корч відпустить. І не напружуй м'язи у воді.

Пливучи на човні, не переходь у ньому з місця на місце, не перевантажуй його і не сідай на борт. Обов'язково перевір, чи є на човні рятувальні засоби (жилет, коло).

Ну що, тепер ти в безпеці? Тоді кілька слів на той випадок, якщо доведеться рятувати того, хто не читає «Класу» і не знає простих правил безпеки на воді. Отже, якщо течія зносить потопаючого, треба бігти берегом до найближчої до нього відстані і тільки тоді кидатись у воду. Одяг і взуття бажано зняти, а до потопаючого підпливати ззаду, стежачи за тим, щоб він не схопив тебе за руки чи за шию. В такому разі рятувати доведеться вас обох. Якщо ж потопаючий схопився за тебе і ти не можеш звільнитися, потрібно набрати в легені повітря і зануритися з ним під воду: намагаючись інстинктивно вибратись на поверхню, людина втрачає опору і розтисне руки. Тоді треба повернути жертву на спину, обхопити рукою за плечі і транспортувати на берег, користуючись своїми ногами і однією рукою.

На березі потрібно очистити порожнину рота і гортані потерпілого від слизу, намулу та піску, видалити воду з дихальних шляхів. Для цього людину перевертають на живіт і перегинають через своє коліно, щоб голова звисала донизу. У такому положенні потрібно кілька разів натиснути на спину. Після цього покласти потерпілого горизонтально, обличчям догори, і зробити штучне дихання разом із зовнішнім (непрямим) масажем серця. Частота натисків у дорослих — 60 разів на хвилину, у дітей — 90. Крім того, його необхідно розтерти, щоб відновити кровообіг, і вкрити сухим теплим одягом. І, звичайно ж, подбати про медичну допомогу для потерпілого.

Ну, на цей раз досить, а наступної зустрічі поговоримо про те, що робити після попадання в організм різних сторонніх предметів, яку допомогу потрібно надати після укусів змій та отруйних комах — усе, що стане тобі у пригоді й допоможе зробити літній відпочинок справді класним.

З давніх-давен 7 липня (24 червня за старим стилем) святкується день Івана Купала. Він майже збігається з літнім сонцестоянням і відомий у багатьох народів Європи під різними назвами: Мідсомардаг — день середини літа — у Швеції, Йонсок у Данії, День Сен-Жана у Франції, а Сан-Джовані в Італії, Ігритель в Сербії, Іванье в Словенії, Собутка в Польщі та Купадла у Чехії.

Магія однієї ночі

В основі цього свята — культ поклоніння сонцю, купання та обливання водою, що важливо для очищення душі та тіла. Повністю залежачи від стихії, саме на Купала виявляли люди віру в магічну силу природи. Давні літописці називають день Купала улюбленим святом давньоруського народу.

За народними повір'ями, в цей день навіть сонце купалося, а цілюще зілля набирало найбільшої сили.

Звідки походить назва свята? Одна з версій доводить, що від слова «купить», що означає очищення, або ж від «купи» — купи хмизу на багаття. Та більшість учених переконані, що ця назва — від слова «купатися», бо ж яке купальське свято без води буває?!

На заході України свято називають собіткою — від слова «собити», тобто добувати тертям вогонь для обрядового багаття. Та як би воно не називалося, у першу чергу свято пов'язане з двома стихіями — водою та вогнем.

Ой, на Івана, ой, на Купала,
Ой, там дівчина квіти збирала.
Квіти збирала, віночок плела,
Ой, на Івана, та й на Купала...

Символом купальського свята є вінок з польових трав та квітів, який дівчина пускає на воду — вивідати свою долю. Пускала вінок за водою, а сама бігла понад берегом і дивилась. Вінок розплівся — буде ще рік дівувати, наступного Купала чекати, а якщо втопився — чекає розлука з милим або й смерть. А попливе віночок по воді, радіє дівчина, бо добра доля чекає.

Ой на Купайла
ластівочка купалася,
На бережечку,
там дівчина журилася.
Дівчина красная віночок пускала,
У водиці свою долю питала.

Часом дівчина пускала на воду два вінки і загадувала один на себе, а другий на свого милого, якщо зійдуться вінки на воді, то поберуться закохані у молоду пару і буде цього року весілля.

Пливе вінок за водою,
Пливе доля за тобою...

У купальські вінки вплітали любисток і м'яту — це «для любощів», а в коси вплітали пахучу траву липник — «щоб хлопці прилипали».

А хлопці також за вінками пильно стежили, особливо за тим, що мила серцю дівчина пустила. Та й скачуть за ними у воду, а бувало, що ще й билися за вінок.

Але основні події у купальську ніч розгорталися довкола обрядового дерева — Купайлиці. Найчастіше на цю роль брали вербу, інколи березу або сосну. У наддніпрянських селах це дерево називали Мареною, на Волині — Купалом. Прикрашали святкове дерево квітами й стрічками, танцювали і співали довкола нього.

Наше Купало з верби, з верби,
А ти, Іване, прийди, прийди
Наше Купало убирати,
Милу дівчину вибирати.

Квіти, зірвані в ніч на Івана Купала, вішали в хаті на вікнах та по стінах. Люди вірили, що вони будуть служити для їхніх домівок оберегами від усіляких злих духів та від нечистої сили. А якраз та нечисть усяка на Купала ставала, ну я б сказала, дуже активна. А все тому, що в купальську ніч розцвітає в лісі папороть. Хто з людей той цвіт побачить, стане знахарем і ясновидцем. Тому й оберігала чорна сила папороть від людей.

Пригадую, мій дідусь розповідав, як у молодецькі роки ходив із хлопцями чарівний цвіт шукати. Напередодні свята знайшли вони в лісі таке місце, де багато папороті росло, дорогу собі до нього позначили — щоб на Купала туди прийти. І що думаєш? Не судилось їм до того місця пробратися. Як тільки наблизились хлопці до папоротника, здійнявся серед ночі шалений вітер, зашуміли дерева і гілля полетіло на землю!.. Страшно гуділо щось та вило в тому лісі... Поперелякувалися вони та й повтікали. «Ну й багато ж я в ту ніч страху наївся!» — згадував завжди дідусь. От не знаю, чи сьогодні хто-небудь наважився б на таке. Магічний дар кожен хотів би мати, але такою ціною?.. Закохані купальсь-

кої ночі теж шукають цвіт папороті. Знайдеш — і ніякої розлуки не боїшся. А ще на Івана Купала обов'язково треба перескочити через вогнище, тоді очищається людська душа від гріхів, зцілюється від усяких недуг. У давнину перестрибували через багаття для того, щоб пройти перед жнивами обряд очищення, і вірили, що чим вище людина над вогнем стрибне, тим вищою виросте пшениця. А ще хлопці з дівчатами стрибали через купальське вогнище, тримаючись за руки, і загадували:

Якщо руки не розійдуться,
То молоді поберуться.

Вогонь тої ночі мав таку ж магічну силу, як трави та квіти. Люди були переконані, що, поклавши купальські трави під подушку, можна побачити віщий сон. Вони співали:

Гей, Яне, Яне, святий Іване,
Освяти нам зілля і всяке коріння
На Купала, ой на Купала...

Дівчата мріяли зустріти уві сні свого судженого, старшим цікава була доля дітей, далеких від дому. Про що думав, те й мало наснитися. Найбільше довіряли чебрецю, ромашці, звіробою, волошці, череді, деревію. Чим більше трав, тим правдивіший мав бути сон.

Була ця ворожба не тільки в нас. Скажімо, скандинави і собі складали магічні букетики з 12 або 9 трав і називали їх «квітами святого Ганса».

У Білорусі трави, зібрані на Купала, називали куполками, і на них ворожили на здоров'я всієї родини. В щілину сіней вставляли квіти, і кожен член сім'ї загадував свою куполку. Вранці за станом рослин судили, який кого чекає рік. Найгіршим знаком були зів'ялі квіти.

А у Фінляндії існував звичай перед святом паритися у лазні, використовуючи віник, зроблений з минулорічних купальських трав. Кожен укладав свій набір трав, але обов'язковим був розмарин або, як його називають в Росії, Іван-та-Мар'я. Після лазні дівчата виходили надвір і старалися закинути використаний віник на дах. Якщо дівчина закине його, і віник там залишиться, значить вийде цього року заміж, а якщо впаде чи не долетить — буде далі дівувати. Мало значення і те, як упав віник на дах. Лежить ручкою догори — буде суворий чоловік, а якщо доверху ногами — попадеться суджений добрий і м'який за характером. А коли упав той віник горизонтально і ручка повернена наліво — вийде дівчина заміж за убогого, а якщо направо — заможний буде у неї чоловік. Не думаю, що хтось правильно зрозуміє сучасну дівчину, яка жбурляє віник на дах свого будинку. Тому краще цього не робити, а от віночок варто сплести, у ньому кожна дівчина така чарівна, що жоден хлопець перед її чарами не встоїть.

Закінчується свято Івана Купала урочистим спаленням або потопленням Купайлиці. На Галичині самий вершечок обрядової верби прикрашали терном та кропивою, щоб його було важко відламати, бо за традицією, кому дістанеться вершечок Купайлиці, той буде весілля справляти, а бажаючих, сам розумієш, багато було.

Також під кінець свята спалювали опудала Мари та Коструба, які були уособленням зла і таємничої чорної сили. Купальського вогню люди не гасили, він мав сам дотліти до останку.

І на Яна, на Янонька,
Як згоріла, так загасла,
Згоріла нам собітонька.
Стоїть при ній челядь красна.
Ой Іване, Іваноньку,
Освяти нам добру доленьку.

Хоча люди вже не такі залежні від природи, як тисячі років тому, традиції Купальського свята живі й донині. З далекої минувшини прийшли вони до нас, і тим не менше, як сьогодні уявити своє життя без них? Я, наприклад, такого не уявляю, а ти? Бажаю тобі в ніч на Купала відшукати свою квітку папороті. Щоб щастило у житті!

Ой, чиї то ніжки міряють доріжки

Адоріг чекає на тебе, Кицю мила моя, влітку дуже багато. Коли ж відпочивати, як не на канікулах, подорожувати? Я, Во Вік, обожнюю гірський туризм і тобі, Кицю моя, рекомендую. Намети, вогнище, печена картопля... Романтика! Але й ніжками походити доводиться будь здоров!

Бережи ноги змолоду

Про ноги, Кицюню моя прекрасно-довгонога, дбати треба змолоду, бажано змалечку. Якщо очі — дзеркало душі, то ноги — показних молодості та здоров'я. «Чому молодості, — заперечиш ти, — людина молода, то і ноги її відповідно гарні й привабливі, а як постаріється, то вже... Ну хто ж на бабусині ноги заглядатиме?» Так, це правда, але часом буває, що в молодої людини ноги, як... Шкіра груба, порепана, потріскана, ще й у мозолях... Про що це говорить? Про недбале ставлення до себе та про стан здоров'я людини. Адже відомо, що на ступні в кожного з нас розміщені зони, які відповідають практично за всі внутрішні органи людського організму і за діяльність кори головного мозку.

Наука рефлексотерапія активно використовує ці зони, впливаючи на них різними методами, в тому числі і голковколюванням, і точковим масажем для зцілення людини, відновлення функції певних органів, покращання їхньої роботи. Навіть просто помасажувавши свої ноги руками після важкого дня чи довгого ходіння, можна значно покращити своє самопочуття і настрій. Зникає відчуття важкості в ногах, болі в спині, хода стає легкою і граціозною.

Надзвичайно корисним для нашого організму є ходіння босоніж. Треба використовувати для цього найменшу можливість, адже під час ходіння босими ногами відбувається самомасаж цих важливих точок, які розміщені на ступнях людини. Нерівні поверхні, трава та дрібне каміння механічно подразнюють активні зони на ступні людини, викликаючи відповідну реакцію її внутрішніх органів. За рахунок такого «масажу» покращується циркуляція крові в ногах та й у цілому організмі, активізується робота серця, відновлюється внутрішній енергетичний баланс і взагалі, як говорить наш Пундик, жити стає веселіше. Ходити босоніж корисно для профілактики багатьох захворювань. А як відомо, хворобу краще попередити завчасно, аніж потім лікувати. Якщо ти, Кицюню, знімеш свої босоніжки чи кросівки і станеш босими ногами на землю, то відчуєш неабияку легкість. З позиції електротехніки, ти просто заземляєшся і скидаєш усю негативну енергію зі свого організму в землю.

Ноги потребують старанного догляду, оскільки вони піддаються великим перевантаженням, тому що цілий день тримають твоє тіло. Тривале перебування у положенні стоячи може сприяти розширенню вен на ногах, а зайва вага і незручне взуття призводять до плоскостопості. Якщо у людини плоскостопість, то їй ходити босоніж просто необхідно. І найкраще для цього обрати берег річки. Адже відомо, що річковий пісок має здатність вирівнювати конфігурацію ступні. Надзвичайно корисно ходити по мілководдю і зовсім не обов'язково для цього далеко їхати, достатньо мати вдома ванну. У неї можна налити прохолодної води висотою приблизно на 10 см і крокувати собі на місці 10-15 хв.

Високі каблуки геть... на смітники

Чи ти, Кицюню моя спостережлива, звертала колись свою увагу на те, як ходять жінки на високих каблуках? А може, й сама пробувала «повишивати» у мамиських шпильках десь на вечірці? Ну, що скажеш? Не заперечую, що нога стає довшою, а значить — привабливішою. Але багато представниць прекра-

ної половини людства цим ефектом штучного видовження ніг просто зловживають, за що потім гірко і дорого розплачуються. Адже у тих, хто постійно ходить на високих підборах, відбувається зміщення центру ваги тіла. Внаслідок цього виникає зміщення хребців, а хребет, відповідно, викривляється. І починаються проблеми. Усякі болячки чіпляються, безсоння мучить, настає втома і розгубленість.

Ось чому так важливо мати, перш за все, зручне взуття і якомога частіше ходити босими ногами по землі.

Коли будеш часто ходити босоніж, у тебе, Кицю моя приваблива, виробиться особливо граціозна хода. Адже перш ніж поставити босу ногу, ти будеш немов перевіряти, чи можна сюди ступити, чи безпечно це для тебе. Рухи будуть плавнішими і розважливішими. А це так красиво виглядає зі сторони.

Ванни для ніг

Кожного дня ти вмиваєшся і чистиш зуби. А ноги? Вони теж потребують «контакту з водою», і не лише під час дощу, коли ти стрибаєш по калюжах. Рекомендують мити ноги двічі на день, бажано холодною водою або чергувати потік теплої та холодної води. А ввечері, коли твої ноги находились, просто зробити для них ванну. Їх існує багато видів.

● **Очисна.** 1-2 ч. л. питної соди розчинити у літрі води, додавши трохи мильної стружки. Таку ванну твої ноги повинні приймати протягом 20 хв, але слід підтримувати температуру, доливаючи гарячу воду.

● **Зігріваюча.** 1 ст. л. порошку гірчиці розвести 1/2 склянки води і залити 1 л кип'ятку. Тривалість такої ванни — 30 хв, після чого обов'язково треба одягнути теплі шкарпетки і лягти в ліжко.

● **Заспокійлива.** 2 ст. л. суміші ромашки, льону та хвої залити 1 л гарячої води і додати 1 ст. л. морської солі. Таку ванну рекомендують приймати впродовж 20 хв. Можна використовувати хвойний екстракт, що продається в аптеках.

● **Тонізуюча.** 2 ст. л. суміші кропиви і звіробою залити кип'ятком і настоювати приблизно 1 год. Тривалість цієї ванни — 15 хв.

Після кожної ванни треба добре витерти ноги і нанести на шкіру живильний масний крем, який втирається масажними рухами. Починати слід від кінчиків пальців і далі продовжувати, імітуючи поступове одягання шкарпетки.

Що можуть сказати... ноги

Ми вже не раз говорили про цікаву і доступну всім мову жестів. Адже вона зрозуміла кожному. Психологи стверджують, що в процесі спілкування від 60 до 80% інформації передається за рахунок несловесних форм вираження: жестів, міміки. Рухи людського тіла часто проявляються підсвідомо, незалежно від волі людини. Під час розмови, виявляється, дуже важко підробити свої жести. Мабуть, ти не раз зауважувала, моя спостережлива Кицюню, що рухи людини, яка говорить неправду, завжди видають її нещирість. Тому деякі люди довіряють жестам більше, ніж словам.

Про що можуть сказати наші очі та руки ти, звичайно, уявляєш, а от ноги — про що можна дізнатися, спостерігаючи за ногами людини? Виявляється, багато чого. Наприклад, людина сидить, акуратно заклавши ногу на ногу, це є свідченням того, що вона схвильована, стримана або намагається захиститися. А якщо така поза ніг супроводжується схрещеними руками, то це є виявом явного невдоволення.

Якщо щиколотка однієї ноги закинута на коліно іншої, так звана «американська поза», це свідчить про внутрішню незгоду людини. Такий стан буває тоді, коли людина має свою думку, що не зовсім відповідає тій інформації, яка до неї надходить. Але якщо ти побачиш, що людина, сидячи в такій «американській позі», ще й тримає (фіксує) закинуту ногу руками, знай, що вона є надзвичайно вперта і затята. Щоб переконати таку людину, потрібен особливий підхід і старання.

Коли ти розмовляєш стоячи, а твій співрозмовник перехрещує ноги, то це зовсім не означає, що він хоче в туалет. Хоча інколи такі випадки теж трапляються, і виглядають вони зі сторони досить-таки кумедно. Але, як правило, така поза супроводжується перехрещеними на грудях руками, що свідчить про намагання людини відмежуватись від розмови. Такому не варто щось доводити, усі твої старання пропадуть марно.

Тож, люба моя Кицю, будь уважніша до своїх співрозмовників, і тоді спілкування стане для тебе цікавим задоволенням.

Царство бісеру і ниток

Що робити, коли за вікном канікули, пахне липою та м'ятою, коли сонечко припікає так, що заліз би в річку й не вилазив з неї?.. Мабуть, зайнятись чимось таким, щоб і час із користю провести, і навчитись чогось корисного. Цього разу для ремесла тобі знадобиться мінімум матеріалу, трохи вправності рук, терпеливості та фантазії. Займемось бісеруванням.

Бісер тепер — не рідкість, його можна придбати на арт-майданчиках (вернісажах, де продають біжутерію та гердани, вишивки та картини) або завітати у спеціалізовану крамницю для рукодільниць. Там його продають у прозорих мішечках, посортований за кольорами і формою. До того ж там можна придбати защіпки для майбутніх коралів та феньок, а також готові речі.

Попередник одягу

Уже в глибоку давнину людина створювала нескладні плетива із значків-символів. Так вона виражала своє розуміння світу, ставлення до незрозумілих явищ природи: прямою (горизонтальною) лінією позначала поверхню землі, ламаною (хвилястою) — воду, трикутником — гори, вогонь — у вигляді хреста, а сонце та місяць — джерела життя — як тільки не позначали: колом, квадратом, ромбом, багатогранником...

Ці доісторичні плетива не тільки прикрашали житло, предмети повсякденного вжитку, одяг, а й мали охороняти, захищати від злих духів та приносити щастя. Тому їх називали оберегами. Із часом первинні уявлення давніх мисливців, рибалок та землеробів були втрачені, і візерунки перетворились на декоративні мотиви з тими чи іншими типовими елементами.

Взагалі кажучи, історія бісероплетіння сягає часів дуже далеких. Ще єгиптяни, навчившись робити скло 4000 років тому, швиденько зрозуміли, що тут не тільки користь, а й задоволення. І стали прикрашати різноколірними кульками одяг, шию, руки-ноги...

Яскраві барвисті намистини завоювали серця найдавніших модників. Найстарішим зразком цього ремесла вважають намистинку, знайдену при розкопках єгипетського міста Фіви. Давні єгиптяни вміли плести з ниток намисто, нанизувати браслети, вкривати бісерними сітками сукні. Відтоді символом фараонівської влади стали знамениті усхи — золота оздоба Сонця.

Войовничі римляни позичили у давніх єгиптян секрети виробництва скла. З VI століття центром художнього скловиробництва стала Візантія.

Саме слово «бісер» арабського походження і означає воно «пацьорки, стеклярус». Це дрібне різнобарвне намисто зі скла, фарфору, кульки з наскрізними отворами посередині. Ще бувають трубочки, гранчасті коралики, квадратики, плоскі таблеточки...Через Візантію бісер потрапив у Венецію. Дотепер можна побачити в музеях давні коралі — прикраси українських дівчат з венеційського скла. А 1221 року виробництво скла було перенесено на острів Мурано, де ще кілька століть поспіль виробляли найкращий у всій Європі бісер. Купці розвозили дивне намисто по всій Європі. Так воно потрапило і в Київську Русь.

Уже в XI столітті невеличкі майстерні працювали на Київських горах. Там робили начиння, смальту для мозаїки та бісер. Заїжджі венеційські купці не приховували захоплення місцевими майстрами. Пізніше такі майстерні з'явились на Волині, Поділлі, в Галичині та на Лемківщині. Основним постачальником бісеру в Східну Європу були чехи. Богемський кришталь та бісер вважають найкращими дотепер.

Важливий елемент церемонії

Носити прикраси люди почали значно раніше, ніж одягатися. І не дивно — прикраси були не частиною одягу, а мали магічне, ритуальне значення. За допомогою спеціально прикріплених до різних частин тіла прикрас спілкувалися з духами, забезпечували успіх на полюванні, відлякували злі сили. Намисто вдягали на різні церемонії (народження, посвячення, одруження, перемоги і так далі), свята і ритуали. Без них не обходились шамани, знахарі.

В Україні прикраси з бісеру найбільше носили на шиї та волоссі. Звичайно, таке могли собі дозволити князівни та міщанки. За кількістю низок коралів можна було легко визначити, з багатої чи з бідної сім'ї дівчина, з того чи іншого села. Традиційно було прийнято чіпляти до коралів дукачі — монети з зображенням найяснішого цісаря. (До речі, таке ж намисто носять і циганки, тільки в них це називається монисто — суцільні монети-брязкальця).

Прикрасити б усе навколо...

Бісером прикрашають майже все. Найбільше використовують, звичайно, для одягу та біжутерії. Справді унікальними та єдиними у світі є бойківські жіночі

строї. Їх ще й зараз можна побачити на Буковині та Закарпатті. Там здавна жіночі сорочки, а також камізельки, плахти і керсетки зашивають добірним богемським бісером, використовуючи для цього спеціальну техніку. Не менш цікаві й вишиті бісером оздоби по оксамитових тканинах, декорування серветок, гаманців та обкладинок до фотоальбомів. Такі унікальні речі трапляються рідко, і то лише в музеях або в антикварних крамничках. Сто років тому рукоділля з бісеру було модним. Довгими вечорами жінки сиділи і виплітали химерні узори, нашивали імена коханих на серветках, рамках для фотографій, підкладках до вазонів. Не лише гарно, але й оригінально.

Звичайно, у великому сучасному місті та ще й у традиційному українському строї ти виглядатимеш білою вороною (якщо, звичайно, вдягатимешся так не на великі календарні свята, а щодня). Тому нарядний стрій, хоч дорогий та неповторний, лежатиме у твоїй шафі, а тобі захочеться вдягнути щось середнє між тим, що всі, і тим, що тільки для тебе. Цьому теж можна зарадити. Будь-яку одежину, придбану в крамниці чи на базарі, легко оздобити фольклорною деталлю: вишивкою у поєднанні з бісером. Це можуть бути твої ініціали, квіточка, жучок чи павучок, зроблені з бісеру. Та ще простіше навчитись виготовляти брошки, які легко перечіпати на різний одяг. Втім, зараз виготовлених з бісеру речей стає чимраз більше. Мода повертається, — от і добре. В Україні працюють спеціалізовані гуртки, де дівчатка (а також хлопці, чому би й ні) навчаються творити дива за допомогою голки, нитки та бісеру. Там вони стають майже професіоналами, але всі починають із найпростішого — нанизаного на міцну нитку бісеру різного кольору та форм.

Є з бісеру такі речі, котрі носять лише вдень: сережки, коралі, гердани, браслети і брошки. Усе це виготовляють власноруч: плетуть макраме, поєднують зі шкірою, пір'ям та морськими мушельками — виходить щось справді неповторне, — таке, чого немає ні в кого. Тобі ж хочеться особливості?

А є вироби, котрі милують око вдома: обтягнені бісером великодні яйця, причепурені намистинковою сіточкою вазочки, скриньки та декоративні горнята, плетені композиції до штучних квітів, картинки, ялинкові прикраси, медалики, закладки до книг, гардероб для ляльки Барбі і ще багато-багато всього.

Ой, мало не забула про незвичне застосування бісеру. Це — інкрустація. Тобі доводилось бачити дерев'яні скриньки, настінні тарілки або сувеніри із вставленими у дерево намистинами. Їх туди вживляють, видлубуючи лунку і додаючи клею. Виглядають коралики, мов родзинки з кексу — видно їх частково. Це і є інкрустація.

І котиться хмарами бісер великий та маленький, барвистий, стрибкучий, — виблискує на сонці. Вхопи собі жменьку, зроби щось гарне — на згадку про літо.

ROBERT DE NIRO

ВІД СВЯТИХ ДО ГРІШНИКІВ

Ай справді, знаменитий американський актор Роберт Де Ніро може зіграти роль будь-кого: і спокусника-мафіозі, і праведника, і навіть самого Нечистого в людській подобі. За своє акторське життя він перевтілювався у стільки образів, що й самому дивно: і обличчя, і манери ідеально підходять для багатьох ролей.

І навіть напередодні своєї «пенсійної» дати народження Роберт Де Ніро виглядає привабливо, моложаво, як молодий татусь і гарний чоловік.

Причин цьому диву є рівно дві: нещодавній шлюб із колишньою стюардесою Грейс Гайтауер (симпатичною жіночкою з шоколадною шкірою) та народження сина. Проте радість ця — не вперше. Таких дітей у Роберта, кажуть, уже шестеро.

Мабуть, більшість із них будуть знаменитими і симпатичними, як і їхній татусь та численні мамусі, з якими вони залишились як наслідок великого та палкого почуття.

От про що, а про особисті почуття і пов'язане з ними приватне життя містер Де Ніро розповідає неохоче. Так, він ще з молодих літ крутив романи з моделями, манекенницями, надаючи перевагу темношкірим жінкам, але розповіді та численні позови до суду і шлейфи скандалів вирішив залишити за межею таємничості. І тепер навколо персони Де Ніро утворився туманний ореол, за який зась захо-дити навіть найближчим людям. Може ж людина мати в серці щось особисте, навіть якщо вона — всесвітньо відомий актор?

Перший шлюб з Діаною Робертс тривав усього 10 років, та подейкують, що й того менше. Сам актор знаходить причину у власній біографії та житті своїх батьків — італійських емігрантів.

Батька теж звали Роберт Де Ніро, і був він скульптором, поетом і художником-експресіоністом. Мати, Вірджинія Адмірал, займалась живописом. Через два роки після народження Роберта-молодшого батьки полюбовно розлучилися. Вони нічого не пояснювали сину — надто ще малий.

Ні, мама дбала про малого Боббі, оплачувала його навчання та все інше. Хлопчик ріс в італійському кварталі Нью-Йорка, був сором'язливий, худорлявий, блідий. Жартома його прозвали Боббі-Молоко.

Акторський дебют Боббі відбувся в 10 років на шкільній сцені. Досить вдало зігравши роль Полохливого Лева у виставі «Чарівник країни Оз», він прочекав наступної ролі до 16 років.

Після цього юний Роберт подумав собі, що акторське ремесло — вельми цікава штука, і подався навчатись до Лі Стразберга та Стелли Адлер. Професійні ролі відбулись не там, де омріяв собі Де Ніро — поза Бродвеєм. Не забарився за ним і кінодебют 1963 року (Роберту виповнилось рівно 20), і от — оплески перед блакитним екраном за фільм «Весільна вечоринка». Гучних аплодисментів Роберт не дочекався, але свою наполегливість тренував у кожній новій ролі. Наступні кілька років молодий актор активно знімався в кіно, і лише у 1973 році одержав нагороду Нью-Йоркської гільдії кінокритиків за другорядну роль у фільмі «Бий тихіше в барабан». Того ж таки року актор знявся у фільмі «Злі вулиці» (режисер Мартін Скорсезе). А вже наступного року

відомий режисер Френсіс Форд Коппола бере Роберта Де Ніро на роль молодого Віто Корлеоне у свій фільм «Хрещений батько-2». Саме ця роль принесла молодому та перспективному Де Ніро справжню славу. Згодом не забарилась і знаменита акторська лялька — «Оскар» — за другорядну роль та за глядацькі симпатії.

Досить вдалими вважають ролі у фільмах «Таксист», «Мисливець на оленів», «Шалений бик», «Нью-Йорк, Нью-Йорк», «Король комедії» та «Мис страху».

Якщо ти гадаєш, що Роберт Де Ніро тільки те й робить, що крутиться перед кінокамерами, то помиляєшся. Що правда, то не гріх — не вистачає шаленому любимцю жінок 24-ох годин на все інше, але є у нього в Нью-Йорку улюблена місцина — ресторан «Tribeca Grill», засновником та співвласником якого він зараз є. До слова, стіни в ресторані прикрашені картинами однойменного художника-експресіоніста — його батька.

Та не я був би, якби не розповів про фільм «Ведмежатник», у якому грає м-р Де Ніро. На його зйомках знялось аж три покоління американських акторів: неперевершений Роберт Де Ніро, великий Марлон Брандо і зеленкуватий, але страшенно талановитий Едвард Нортон.

Професійний сейфовідкривач Нік Уеллс (Де Ніро) постановив дати собі чистий спокій. Уелс виявився уже немолодим і достатньо забезпеченим, щоби навіки «зав'язати» з нелегким ремеслом грабіжника-ведмежатника. У Ніка — власний джазовий клуб в Монреалі і чарівна любаска (Анжела Бассетт). Нещодавно він провернув вдале пограбування, котре й повинно було стати його лебединою піснею. Однак друг і партнер Уеллса, «наводчик» Макс (Брандо) запропонував старому ведмежатнику одну річ, від якої він просто не зміг відмовитись. Макс познайомив Уеллса зі злодюгою-новачком на ймення Джек Теллер (Нортон), котрому треба було перейняти досвід професіонала-сейфовика. Джек розробив план викрадення унікального скіпетра вартістю 30 мільйонів баксів, котрий зберігали у приміщенні міської митниці. Якщо Уеллс погодиться взяти участь у цій затії, то йому «перепаде» 6 мільйонів. Нік погоджується зіграти у цю ризиковану гру востаннє, навіть не підозрюючи про небезпеку...

Актор до 1988 року буквально смакував кожною новою роллю, котру йому підкидала пані Фортуна, але потім з ним щось сталось... Він погоджувався лише на те, що справді було цікавим та непересічним, грав по одній ролі на рік, не розмінюючись на дрібниці. Мабуть, кожен прожитий рік акторського життя накладає на особисті стосунки самого актора важливі сліди, помітні лише йому самому, і не все, що в юні роки здавалось барвистим і захопливим, з досвідом залишається таким же. І раптом після такого внутрішнього переосмислення Роберт Де Ніро знову стає найбажанішим актором, погоджуючись мало не на кожну пристойну пропозицію. Він умудряється робити по 5 фільмів на рік як актор та виконавчий продюсер. «В моєму віці вже не можна розмінюватись на дрібнички і тратити цінний час. Розумієш, що настає пора, коли вже не буде віддалених перспектив і такого запалу, як раніше. І хочеться встигнути зробити якнайбільше», — пояснює свої темпи Де Ніро.

Кінокритики такі наміри розцінили порізному. Одні ним захоплюються, інші кажуть, що йому треба терміново відпочити, аби уникнути самоповторів та прольотних сюжетів. Вони показують пальцями на ролі м-ра Де Ніро в картинах «Сплячі», «Хвіст виляє собакою», «Країна поліцейських» та «Кімната Марвіна».

Однак... У 1996 році він став лауреатом двох «Оскарів». Його вражаюче блискуча роль у «Джеккі Браун» заткнула пельки всім злостивим недоброзичливцям. Сильний, цікавий, чарівний — доказ того, що іскра генія не згасла, і ми ще сподіваємось від актора нових та неперевершених ролей.

Можна перераховувати всі нагороди й титули Роберта Де Ніро, серед яких, до слова, нагорода Московського Міжнародного кінофестивалю 1997 року.

Цікаво, що для фільму «Шалений бик» пану Роберту довелося... розпастися на 20 кг. Ось такий приклад акторської мужності та суперпрофесіоналізму.

Його можна возвеличувати різними епітетами та підносити під найвищі стелі знімальних павільйонів світу, але найкраще про талант актора все ж свідчать ролі, зіграні з повною віддачею та різними перевтіленнями. І лише тоді сміливо й відверто можна сказати, що Роберт Де Ніро — унікальний, великий, єдиний і неповторний. Мабуть, він хотів би бути таким же батьком і чоловіком в особистому житті, але часто творчим людям доводиться вибирати між славою та обов'язком. А слава зобов'язує не менше, ніж сім'я, повір мені на слово.

Залишається у рамці пам'яті портрет уже немолодого, але дуже привабливого актора, котрий, зігравши стільки ролей — від святого до грішника, невтомно дивує і старше покоління, і їхніх дітей своїм справжнім вмінням перевтілюватись і дивуватись. Дивуйся і ти.

Картьє — ювелір королів та король ювелірів!

Так назвав його Едуард VII, постійний замовник коштовностей та унікальних речей. Мабуть, мав для цього вагомі підстави. Мати дорогу річ із двома переплетеними літерами «С» вважали за честь усі аристократи минулого. У наші дні їх не менше. Та й як інакше, коли марку якості вдалось пронести, наче високо піднятий стяг, протягом півтори сотні років.

Як учитель історії і затята шукачка скарбів (під час канікул), зізнаюсь щиро: ніщо так не збурює рівень адреналіну в крові, як золотий зайчик, пущений знайденою коштовністю. Серце падає кудись униз, а дух захоплює так, ніби з двадцятого поверху без парашута стрибаєш. Втім, дух захоплює й тоді, коли просто бачиш класну річ, варту захоплення. От візьмімо марку «Картьє»...

Від іграшок — до визнання

Почалось усе 1819 року, коли в родині скромного майстра народився хлопчик Луї-Франсуа. Звичайні іграшки йому швидко набридли, і захопився маленький Картьє іграшками дорожчими — ювелірними... Луї гарно малював, і розсудливий татко-майстер зрозумів: здібності синочка треба розвивати. І віддав його на поталу ювелірові Адольфу Пікару. Минуло не так багато років, і Луї розкрив свої таланти — не лише ювелірні, а й ділові: викупив у свого вчителя майстерню і дав собі обіцянку працювати лише з приватними замовниками.

А тих не бракувало, речі мосьє Картьє були їм до вподоби, і вже через шість років перспективний майстер відкрив свою крамницю в самому Парижі.

Париж не скаржився на ювелірів, та саме таких новаторів, світі жодумів та оригіналів йому таки бракувало. І от одного доброго для Луї-Франсуа ранку в його крамничку завітала графиня Ньєверкерк, дружина суперінтенданта з вишуканих мистецтв Наполеона III та найкраща подруга принцеси Матильди, племінниці Наполеона Бонапарта. Картьє так заполонив смаки багатої дами, що за три роки постійного відвідування вона купила собі 55 коштовностей. Та, як справжня леді, розтеревенила про унікальні речі всім знайомим, і незабаром сама пані Матильда стала вчащати туди, потягнувши за випещену руку й принцесу Євгенію, дружину Наполеона III. Слава Картьє пішла в ріст.

Втім, Луї-Франсуа мав для цього всі підстави. Він постійно експериментував, шукав нові форми, поєднував давні традиції та віяння нової моди. Тепер прикраси виготовляли спеціально для вечірніх туалетів, допасовуючи фасон і до вишуканих парфумів Герлена. Саме тоді з'явився знаменитий флакон «Пантера» а потім — золоті авторучки, різні аксесуари, сумочки та пряжки.

Великий експериментатор

Картьє не побоявся ввести у коштовні метали платину. До цього часу алмази та інше коштовне каміння вкладали у важкі й незграбні оправи з золота чи срібла, тому що метали були досить-таки м'які та не витримували важкої «кам'яної» ваги. Так з'явилось на світ кольє-нашийник із масивних прикрас, кріплених непомітною основою з лапок та штифтів. Кожне було неповторним — Картьє й далі працював над персональними замовленнями.

Клієнтами Картьє стали всі можновладці Європи — 15 королівських дворів!

Подбав Картьє і про спадкоємця. В 1898 році його «правою рукою» в бізнесі став син Альфред, який собі відкрив салон-майстерню на знаменитій паризькій вулиці де ла Пе, поруч із найрозкішнішими крамницями французької столиці.

Альфред теж своєчасно подбав про спадкоємців: у нього підростали два синочки. Старшого, Луї-Жозефа, батько залучив до сімейної справи на правах партнера. Луї тоді був не таким уже й дорослим — у свої 23 роки він не лише пособив батькові, а й підняв реноме фірми на вищий рівень. Вивіска родини Картьє засяяла над світом з особливим шиком, і цим молодий Луї дуже запишався. Він довершив себе ще й тим, що виявив неабиякі психологічні здібності, вдало поєднавши їх із талантом комерсанта. До його салону-бутіка зазирали і члени королівських родин, і багаті буржуа, і дами-утриманки. Усім зумів догодити запопадливий молодець. Він запровадив спеціальну каталотеку для клієнтів, і це допомагало вірно та безпомилково знайти спільну мову з клієнтом. Він довершив себе ще й тим, що 1906 року випустив у світ годинник із коштовностями «Santos» для бразильського мільйонера Альберта Сантоса Дюмона, де й красувалась лейба — червовий туз у ромбі, а в 1917 році презентував годинник «Танк» з елегантно вигнутим профілем для потреб військових. Поступово годинник перетворювався на прикрасу.

Досягнув успіху Луї і в особистому житті. Він одружився із Андеою Ворт, онучкою того самого Чарльза Фредеріка Ворта, засновника першого паризького Дому моди, і

спеціалізувався на створенні гардеробу для французької імператриці Євгенії як придворний кутюр'є та ще англійської королеви Вікторії інкогніто.

Мадам Картьє з повним правом вважали найелегантнішою жінкою в тогочасному Парижі. Чи то англійська королева так закрутила голову чоловікові, чи слава, та став називати свою благородну на англійський манір «my so pretty» (моя красунечко). Що було робити — пані Картьє стала офіційною Музою Дому Картьє. А в 1996 році ця світова фірма створила унікальні парфуми «So Pretty», зачарувавши всіх жінок дивним ароматом, від якого в голові пташки співають.

Геній — в усьому геній!

У 1920-х роках Картьє наповнив оксамитові прилавки новими колекціями єгипетської, індійської та китайської серій. Публіка дивувалась і руками плескала... Замість звичних форм фірма Картьє пропонувала їм золотих скарабеїв, квітково-фруктові композиції з коштовних каменів та езотеричні символи драконів. «Картьє примусив Європу подивитись у вічі Азії», — у захваті виголосив композитор Ерік Саті.

Пан Кокто мав не менше фантазії, ніж король ювелірів, і одного разу, завітавши до крамнички Картьє, запропонував створити обручку з трьох золотих сплавів як символ Кохання: біле золото — Дружба, жовте — Вірність та червоне — Кохання. Обручка стала гордістю фірми.

У 1933 році Картьє розробив один з найперших водонепроникних годинників «Pasha» із щирого золота. Він відразу же став раритетом.

1940 року Париж було окуповано німцями, і знаменитий ювелір створив птаху в клітці. «Париж буде вільним! Париж буде французьким!» — говорив ювелір, чіпаючи свій знак у петлиці військових. 1944 року золота клітка розкрилась і Париж було-таки звільнено.

Після війни керівництво фірми перейшло до Жанни Тюссен, подруги Луї та співробітниці Дому Картьє. Відтепер його постійними клієнтами стають світові магнати Ротшильди, Вандербільди, Моргани, Блюменталі та Маккорміки.

Наприкінці 60-х років до роботи залучають нових митців. Одним з них став Алек-Домінік Перрен із свіжими ідеями. Сьогодні він є президентом «Cartier International».

У 1962 році, по смерті братів Картьє, фірму розділили на три частини між різними власниками в Парижі, Лондоні та Нью-Йорку. Треба було десять років, аби три власники — Роберт Хок, Алан-Доменік Перрен та Жозеф Каной — об'єдналися знову.

Продукція фірми тепер уже не асоціюється лише з коштовностями. Парфумерія та годинники, портфелі та окуляри, авторучки, запальнички та портсигари, візитниці та настільне письмове приладдя — все це категорії «lux», на щодень для вибраних. А спеціальний «Фонд Картьє», організований за ініціативою мосьє Перрена, спонсорує сучасне прикладне мистецтво у різних країнах світу.

Сьогодні ім'я Картьє перетворилось на синонім абсолютної розкоші, безсумнівної краси та ідеальної досконалості, якими можна тільки захоплюватися.

Дональд Уестлейк

День на день не припадає

Гаррі повернувся до готелю, коли я вже застібав ремінь кобури під лівою рукою.

— Покинь, Ральфе, — сказав він.

— Покинь? — спитав я. — Як «покинь»?

Він скинув пальто і жбурнув його на ліжко.

— Банк закрито.

— Він не може бути закритий, — заперечив я. — Сьогодні ж вівторок.

Гаррі видобув з кобури свій пістолет і теж жбурнув на ліжко.

— Може. Сьогодні День Гріффіна.

— День чого?

— Гріффіна, — пояснив він, стягнув кобуру і жбурнув туди ж. — День Кенні Гріффіна.

— Гаразд, — здався я. — Що таке «кенні гріффін»?

— Астронавт, — сказав Гаррі, розстібнув комір сорочки і плюхнувся на ліжко. — Він народився і виріс у цьому місті. Сьогодні він вертається, і місто влаштовує гульню.

— Перед банком?

— Яка різниця? — він витягнув з-під себе пістолет, поправив подушку і заплющив очі. — Банк все одно не працює.

Я прислухався до звуків оркестрової музики, що линула здалека.

— Дуже мило з їхнього боку.

— Вони вручать йому ключі від міста, — сказав Гаррі.

— Дуже мило.

— Промови, дітлахи з квітами і все таке.

— Так мило, що мене нудить.

— Але він був на орбіті, — зауважив Гаррі.

— Там би й лишався, — побажав я.

— Працюємо завтра.

— Знаю, — сказав я, — але все одно дратує.

Мене це дратувало більше, ніж Гаррі, бо я планував операцію. А я ненавиджу, коли план летить шкереберть чи щось доводиться міняти. Скажімо, запланувати справу на вівторок, а провернути її в середу. Дрібниці, та доведеться просидіти в цьому містечку зайвий день, а це збільшувало вірогідність нашого упізнання в майбутньому. Доведеться міняти авіаквитки, і який-небудь кмітливий клерк може це згадати. У готелі в Майамі з'явимось на день пізніше і теж привернемо увагу. Може, нічого такого, та щоб потопити великий крейсер, часом досить одної пробоїнки.

Банк та містечко я «вираховував» ще три тижні до того, як зародився план. Потім п'ять днів після розробки плану. Я вибрав правильний метод пограбування, правильний час, правильний маршрут відходу — все було правильне.

Єдине, чого я не передбачив, — це астронавт, який виріс у цьому містечку і вирішив відвідати рідні місця саме сьогодні. Як я пізніше сказав Гаррі: «Він не міг просто зателефонувати?» Одне слово, ми провернули роботу в середу. Рівно о 2.54 ми увійшли в банк, натягнули на мармизи маски і оголосили: «Пограбування! Всім лишатись на місцях!» Всі застигли. Поки я назирав за людьми в банку та вхідними дверима, Гаррі заліз за стійку і заходився пакувати сумку грішми.

У середу план спрацював не гірше, ніж це було б у вівторок. Три дні (у вівторок, середу та четвер) о 2.54 у приміщенні банку лишалось тільки троє працівників, решта йшли на ленч. Пізніше вони ходили тому, що у звичні для ленчу години в банку якраз і був наплив відвідувачів. Та о 2.54 у ті дні, коли я перевіряв, там ніколи не назбирувалося більше трьох чоловік.

У день пограбування біля стійки була тільки невисока стара леді, яка попри яскраве сонце прийшла з парасолькою. Решта задуму мала спрацювати в середу нічим не гірше, ніж у вівторок. Світлофори за моїми вимірами працювали однаково в усі дні тижня, розклад літаків лишався таким самим, а рух на кільцевому шосе не відрізнявся від руху в інші дні. І все ж я не люблю, коли щось міняється не з моєї волі.

За хвилину до третьої Гаррі закінчив набивати сумку грішми. Ми стали біля дверей, і коли секундна стрілка пробігла ще одне коло, Гаррі сховав пістолет, стягнув маску, підхопив сумку і попрямував до пожежного гідранта, де стояв крадений «Форд». Мені лишалось чекати сорок секунд. Я дивився на всі боки одночасно: на годинник, на трьох службовців банку, на стареньку і на Гаррі в машині. Якби йому не вдалося вчасно завестися, ми б чекали ще хвилину й десять секунд.

Та машина завелася. Через тридцять одну секунду Гаррі подав мені знак. Я кивнув, зачекав дев'ять секунд і чкурнув з банку. Зірвавши маску та сховавши пістолет, я пробіг вісімнадцять кроків, нирнув у машину, і ми поїхали. На розі стояв світлофор.

— Двадцять дві милі за годину, — сказав я, позираючи на червоне око.

— Знаю, — сказав Гаррі.

Зелене око загорілося саме тої миті, коли ми підкотили до перехрестя, і машина проскочила поперечну вулицю, навіть не стишивши ходу. Озирнувшись, я побачив людей, що вибігали з банку. У бік праворуч відходила алея. Гаррі акуратно вписався у вуличку завширшки трохи більшу, ніж машина. Спереду стояв другий автомобіль. Гаррі вдарив по гальмах, я притиснув до себе сумку, і ми вискочили з «Форда». Гаррі відкрив капот, вхопив жмут проводів, смикнув їх, закрив капот і кинувся за мною.

Я вже сидів у другій машині, натягуючи бороду, темні окуляри, кашкет і светр з високим коміром. Гаррі швидко одягнув бороду, берет і зелений піджак спортивного крою, увімкнув двигун. Я зиркнув на секундну стрілку.

— П'ять, — рахував я, — чотири, три, два, один. Поїхали!

Ми винирнули з алеї, повернули ліворуч і встигли до світлофора ще до того, як загорілося червоне світло, потім, повернувши праворуч, проїхали три квартали, щоразу опиняючись коло світлофора вчасно, і вибрались на під'їзну дорогу до кільцевого шосе.

— Слідкуй за знаками, — зронив Гаррі, — а я за рухом.

Слід віддати належне міським властям, знаків вони наставили чимало. Гаррі гнав машину, не перевищуючи п'ятдесяти миль на годину, а я раз по раз проводжав поглядом трійцю стандартних знаків біля кожного виїзду з кільцевої: Вудфорд-Роуд, Ігл-Авеню, Гріффін-Роуд, Кроувел-Стріт, П'ятимильна дорога, Есквайр-Авеню... Я поглянув на годинник.

— Чи не повільно? Треба давати п'ятдесят миль на годину.

Гаррі ображено надув губи. Він вважався одним з кращих водіїв для подібних операцій.

— Я роблю п'ятдесят, — заявив він і жестом запросив мене поглянути на спідометр. Та я був надто зайнятий, видивляючись знаки. Я шукав Аеропорт-Роуд.

— Та ж до повороту на аеропорт іде набагато менше часу, — сказав я.

— Я роблю п'ятдесят. І робив.

— Може, спідометр барахлить? Може, ти робиш тільки сорок?

— П'ятдесят, — вперто твердив Гаррі.

— Я знаю, що таке 50 миль на годину.

— Якщо спізнимось на літак, ми пропали, — сказав я. Гаррі похмуро схилився над кермом.

Ave Of The Griffin

— Лягаві там зараз, мабуть, усіх підряд допитують, — занепокоївся я. — Рано чи пізно хто-небудь згадає, що бачив, як з алеї виїжджала машина. І вони почнуть шукати нас уже в цій машині і вже в теперішньому вигляді...

— Слідкуй за знаками, — перебив Гаррі. Нічого іншого мені не лишалось. Ремсен-Авеню, бульвар Де Вітт, парк Грін Медоу, Сімнадцята вулиця, Гленвуд-Роуд, Пауерс-Стріт...

— Напевне, ти прогавив поворот.

— Я читав усі дороговкази. Всі. Це твій спідометр здох.

— З ним усе гаразд.

Ерхарт-Стріт, Віллоубі-Лейн, Файєрволл-Авеню, Броуд-Стріт, Меріголд-Хілл-Роуд... Я знову зиркнув на годинник.

— Гаррі, наш літак щойно злетів.

— Ти весь час тільки на годинник і дивишся, — напав на мене Гаррі. — Ось так ти його й пропустив.

— Я нічого не пропустив.

— О, — сказав Гаррі. — Здається, тут ми і виїхали на кільцеву...

Нас зупинили на половині другого кола. Якийсь зіркатий коп помітив нашу машину (її опис у нього вже був) і передав далі по рації. Ми підрулили до бар'єра, спинились, і тут же нас пов'язали.

Уже на задньому сидінні поліцейської машини, їдучи кільцем у протилежному напрямі, я спитав інспектора:

— Ви не скажете мені, куди поділася дорога до аеропорту?

Він посміхнувся і показав за вікно:

— Ось вона.

На дороговказі значилося: «Виїзд на Гріффін-Роуд за чверть милі».

— Гріффін-Роуд? — перепитав я. — Мені потрібна Аеропорт-Роуд.

— Це вона і є, — сказав він. — Її вчора перейменували на честь Кенні Гріффіна. Астронавта. Ми ним дуже пишаємось.

— Зрозуміло, — пробурмотів я. Те, що я про нього подумав, я лишив при собі.

Повсякденне незбагненне

Щоб віч-на-віч зустрітися з дивом, не обов'язково вирушати за тридев'ять земель. Ти мені віриш? Варто просто ретельніше придивитися до буденного, чогось такого, що бачиш кожного дня — і тоді таке можна побачити!.. На перший погляд, ніби й нічого звичайного, але тільки на перший. Не можна ж віднести до звичайних речей те, що не можна пояснити звичайним же ходом речей, правда ж?

Ясновидці? Телепати?

Приклад перший. Коли вдома в одного каліфорнійського професора дзвонить телефон, його дружина, ще не знявши трубки, знає, чоловік телефонує чи ні. Як? У цьому їй допомагає домашній улюбленець — сірий котик тигрового забарвлення. Він якимось дивом (інакше не скажеш) безпомилково визначає, що на тому кінці дроту «висить» господар, і стрімголов кидається до апарата. Якщо ж телефонує стороння людина, кіт лишається незворушний. Дивина?

Або тер'єр Джейті з Манчестера. Кожного дня майже за півгодини до повернення з роботи господарки Пем він підходив до вхідних дверей і завмирав в очікуванні. Якось Пем звільнили з роботи, і вона стала повертатися о будь-котрій годині. Тим не менше, Джейті точно знав, коли повернеться господарка, і так само, як і раніше, займав позицію біля дверей за півгодини до її приходу. Подібні феномени не така вже й рідкість. Що це — телепатія чи просто збіг? Британський дослідник Руперт Шелдрейк переконаний, що тварини наділені якимось «шостим чуттям», а людей з ними пов'язують особливі узи — телепатичний зв'язок. Вони виникають завдяки так званим морфічним полям. Коли людина тимчасово розлучається з твариною (йде на роботу, в магазин тощо), це поле не розривається, а розтягується. Ось чому, каже він, навіть перебуваючи на чималій відстані від людини, чотириногі улюбленці знають, де господар і як він дивиться на те, щоб повернутися додому. Як кажуть французи: «Якщо це навіть і вигадка, то вигадка гарна».

Дієта для скелета

Уяви собі, що просидівши на дієті, скажімо, сім днів, сім годин та сім хвилин, ти не тільки позбуваєшся зайвих кілограмів, а й зменшуєшся на зріст. Як тобі така перспектива?

Ну, ну, не лякайся, людині це не загрожує, зменшуватись вона не буде, хай би хоч рік не злазила зі своїх дієт і жила б зовсім без котлет. Їй цього власна фізіологія не дозволить. Інша справа — коли голодують морські ящірки з Галапагоських островів. Їхні тіла тоді справді скорочуються. Якось на одному з цих островів у ящірок цілих два роки були постійні проблеми з харчуванням. І що? За цей час вони втрачали по двадцять процентів від своєї довжини. Уявляєш? Була ящірка 20 см завдовжки — стала 16. Була 10 — стала 8. Річ у тому, що при змушеній дієті навіть кістки ящірки вкорочуються! Що менша ставала тварина, то менше енергії витрачала вона на обмін речовин в організмі. Коли ж їжі ставало вдосталь, укорочені ящірки знову виростали до потрібних розмірів. Ось тобі і плазуни!

Якби медузи говорили...

Ми, підлітки, дивний народ: чекаємо не дочекаємося, коли станемо дорослими, у той час як решта людства віддала б що завгодно, аби помолодіти бодай на пару років. Чого тільки не вигадують для омолодження: диво-креми, добавки, спортивні вправи — аби не старіти. Та не бачити нам, людям, вічної молодості, як оселедцю власних вух. Єдине, що лишається, — це позаздрити... медузам. Якось італійський зоолог Фернандо Боеро випустив до акваріума крихітних медузок Turritopsis nutricula (їх діаметр — усього два міліметри) і забув про них.

Збігло кілька тижнів. Акваріум майже висох. А медузи... помолоділи і, скинувши щупальця, як дерева восени листя, перетворились на личинок. Коли Боеро знову наповнив акваріум водою, життя для медуз почалось майже з нульової позначки. Личинки перетворювались на поліпи, які нагадували стеблинку із щупальцями, від якої згодом відбруньковувалися нові ме-

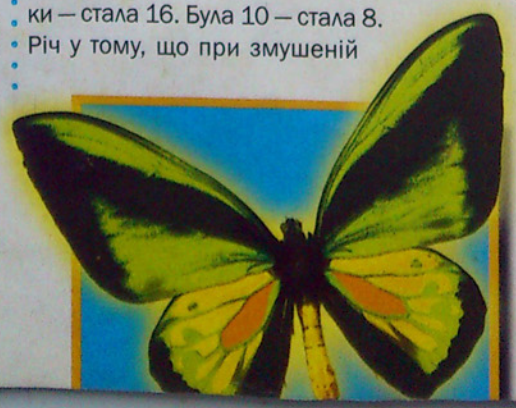

дузи. Вони дорослішали, молоділи, знову дорослішали... Їхня унікальна здатність керувати власними генами і в потрібний момент повертати розвиток клітин у зворотному напрямі, повертатись на ранню стадію розвитку, гідна подиву. «Якщо людині вдасться зрозуміти механізм того, що відбувається, — зітхає з надією зоолог, — то, можливо, вдасться перемогти ракові пухлини природним шляхом». От би справді вдалося...

Як літають бджоли?

Бджола — символ працелюбності, та вся її працелюбність — ніщо поряд із здатністю цієї комашки орієнтуватися. «Як вони повертаються саме у свій вулик?» — запитали самі себе вчені і поставили собі за мету будь-що це з'ясувати! І з'ясували-таки! Виявилось, що, вилетівши з вулика, бджола певний час кружляє понад ним. Мабуть, вирішили вчені, мов той таксист, запам'ятовує траєкторію руху. Покружлявши трохи, «сфотографувавши» ландшафт своїм бджолиним оком, комаха сміливо вирушає по нектар. Малюнок місцевості тим часом відкладається в її пам'яті, як на моніторі комп'ютера, тож вулик свій вона відшукає навіть у тому випадку, якщо віддалиться від нього на кілька кілометрів. А ще не так давно встановили, що бджоли вміють ще й відстані визначати. І провели дотепний експеримент. Піддослідних смугастих комашок запускали у два різні тунелі однакової довжини. Один тунель усередині був прикрашений строкатими візерунками, другий — монотонними лініями, що тягнулися вздовж труби. І тут сталося щось дуже-дуже цікаве. Якщо бджола летіла строкатим тунелем, то їй видавалося, що шлях перед нею дуже довгий. У «монотонному» ж тунелі такої самої довжини бджоли на свій комашиний лад «вважали», що шлях короткий, у підсумку невірно прораховували відстань і поверталися до вулика пізніше. У чому ж річ? Виявилось, в інтенсивності різних вражень. Коли все довкола змальовано яскравими, барвистими знаками, бджола наповнюється силою-силенною зорових вражень, і їй видається, що вона здолала довгий шлях над полями, луками, квітами. Такий-от кумедний «лічильник пройденого шляху». Коли ж пейзаж монотонний, бідний на барви, тоді бджолі здається, що вона майже і не летіла... Чи не так само і в людини? Коли життя сіре, монотонне, в чотирьох стінах проведене, то й здається на старості літ, що так мало прожито... Тож робімо правильні висновки, поки ще не пізно!

Мертві змії не кусаються?

Гримучі змії наводять жах навіть на тих, хто їх і в очі за все життя не бачив. Бо знають усі, що укуси їхні смертельні для дрібних тварин і небезпечні для великих. Людина тут не виняток. І боятись треба не тільки тих, що повзають та побрязкують своїми брязкальцями, а й мертвих теж краще обійти п'ятою дорогою. Звісно, якщо на тій дорозі немає інших змій. Чим же вони страшні? Американські вчені опитали якось велику групу людей, що мали справу з гримучою рептилією, і з'ясувалося: п'ятнадцять відсотків опитаних на момент укусу встигли вбити чи навіть обезголовити змію. Здавалося вже, що вона геть зовсім мертва, аж раз — її щелепа відкривається, а зуби впинаються в необережно наближену руку чи ногу... Ось так-от! Учені пояснили цей дивний феномен таким чином: голова гримучої змії, дарма що відокремлена від тіла, ще цілу годину після смерті намагається гризнути все, що трапиться поряд. Нічого не вдієш — рефлекс: спрацьовують інфрачервоні сенсори у двох лицевих ямках. Ці сенсори «рятують» змію при її житті, помічаючи, коли до неї наближається якась теплокровна істота. Служать вони вірою та правдою якийсь час і після смерті. «Мертва гримуча змія — погана змія, — говорять індіанці. — Від неї краще триматися подалі». Ну вже хто-хто, а вони на зміях добре знаються і дурного нікому не нарадять!

Клятим вегетам — зелена бендета

Якщо ти щирий вегетаріанець і тільки й робиш, що просторікуєш наліво-направо про свої вегетаріанські переконання, честь і хвала тобі від різних там півників, курочок і свиней. А доведеться потрапити у джунглі, мовчи про це й не зізнавайся! Бо таке може статись!..

Розлогі людожери, зелені ненажери

Може, хоч раз тобі доводилось чути розповіді натуралістів, місіонерів та просто далекобійників-мандрівників про те, що є на Землі важкодоступні місця, і ростуть там не фіалочки та барвіночок, а страхітливі пожирачі тварин і людей.

От візьмімо мадагаскарські нетрі. Ростуть там такі собі пальмочки заввишки 2,5 метра кожна і милують око, нікого не чіпають, поки... товсте та гостре листя на верхівці не зціпить роззяву в міцні та смертельні обійми. Між листям розташовано великі та розлогі тарілки, — так і готові покласти на свою поверхню незасмажений «полуденок». По боках від них тягнуться зелені ліани-щупальця — ними деревця ласують смачними тваринами та туристами-роззявами. А ще вони допомагають місцевим аборигенам у жертвоприношеннях.

Ось як це виглядає. Спочатку дикуни моляться під свої тамтами, щось лепечуть-лепечуть, а потім влаштовують дикі танці (дикотеку) навколо дерева. Далі вибирають із натовпу дівчину, яка молодша та гарніша, і підпихають до «жертовника». Вона так-сяк упирається (кому ж хочеться гинути ні за цапову душу!), але, піддавшись невидимій силі, прямує все ближче та ближче, аж поки не падає у смертоносні обійми...

Гігантські тарілки поволеньки зіжмакають тубільну дівчиноньку, і вона занурюється в пащу, мов за помахом чарівної палички. Бр-р-р!..

Карл Ліхе, великий фахівець із кровожерливих рослин, зауважує, що дерев'ці дуже добре знані місцевим обивателям. Мадагаскарці віддавна так і називають його — «дерево-людожер». Однак науковцям так і не вдалось відщипнути хоча б маленьку гілочку для розсади... От коли б настали чорні часи для любителів чужої городини, правда ж!?

Обминай, кораблику, ту страшнючу Африку!

У Південній Африці є дерево, яке мовою зулусів називається умдглебі — «зловісне». (Поки вимовиш, то язик можна поламати). Воно випаровує такий кепський сморід, що отруює ним все живе довкола. Тут і скунс би позаздрив. Встановлено, що це вуглецеві гази, які дерево майстерно висмоктує із землі та накопичує у своїх проходах. Якщо необачний перехожий потрапить у події цього «зловісника», то довго страждатиме на різкий головний біль, гарячку і прямуватиме до неминучої смерті.

Я за море не літаю, бо з'їдять — і не спитають!

У Центральній Америці з її незайманими тропічними лісами є такі рослинні монстри, що нехай їм грець! Харчуються вони живими істотами. Одне з таких «незайманців» нагадує кактус, вкритий гострими кинджалами. Тільки-но необачний мандрівник опиниться поруч із цим диким створінням, миттю одержить «ножа в пах». І, притиснений до стовбура, поволі вмиратиме. З порізів швидко перекачується кров, і кора ненажери-кактуса всмоктує її, а тоді вже й поминай, як звали.

В Нікарагуа (Центральна Америка) ростуть «пожирачі собак». Одну таку потвору зустрів якось натураліст Дансен. Він

пантрував тут рідкісні види рослин, аж поки його вірний собака не напоровся на сітку з коріння. Авжеж, песик відчайдушно завив, і тільки випадок та щасливий збіг обставин зумів визволити вірного друга пана Дансена від лап смерті. Місцеві жителі не вірили натуралісту, якби пес не мав на собі певних ознак наруги. Завбачливо тоді став ходити пан Дансен лісами, обминав кожен кущик і кожне «дерево-змію»... А песик його з того часу, кажуть, став трішки тихішим.

Ще один випадок описується в горах Сьєрра-Мадре в Мексиці, де мандрівник став очевидцем такого видовища. Необачна пташка-невдашка сіла на гілочку дерева-вампіра, а те, як жива змія, обвило її кільцями і зіжмакало, мов пиріжок з сосискою. Не встигла пташка і дзьобика роззявити, як треба було вже співати їй «вічная пам'ять»... Отаке буває, коли вегетаріанець безпеки не знає. Мандрівник, однак, був молодцем допитливим, тому й хотів буквально на власній шкірі переконатись.

Він підставив рученьку, а потім дуже круто пошкодував про те, що зробив — насилу видерся, подарувавши дереву кусок шкіри. Мабуть, правил техніки безпеки у школі не вчив.

У 1970 році бразильський дослідник Маріан да Сільва якось на кордоні між Бразилією та Гайаною помітив дерево, що живилося сирим м'ясом. Воно заманювало дурненьких мавп специфічним запахом. Заповзаючи нагору, мавпулі впадали у такий транс, що потім їм було рішуче однаково, куди повзти. Їх миттєво загортало велике листя у смертоносний кокон. Тваринки навіть не пручались, а помирали, як належить — тихо і самовіддано. Здалеку все виглядало так, що мавпи були дуже розморені (чи не запахом, бува), тому й ставали заручниками летаргічного сну. Протягом кількох наступних днів ця потворка перебувала у солодкій знемозі харчового задоволення, а тоді знову бралася за брудну справу, як це переважно буває у зелених упирів, ініціаторів зеленої вендети.

На початку XVIII ст. у Європу надійшли перші повідомлення про рослини-вбивці. Істинні поборники вегетаріанства спали не так міцно, як раніше. Багато хто, однак, безпечно махав на усе рукою і казав, що це вигадки старого професора і фантазерів-мандрівників. Голоси поділилися «за» і «проти»... Але... У 60-х роках ботаніки привезли кілька зразків такого дива, і була це венерина мухоловка — крихітне упирятко, що ловить і пожирає комашок. Коли недолугий жучок або надокучлива мушка потрапляють на увігнуті «долоньки» (вдало запаморочені смертоносним ароматом), венерина мухоловка миттєво закривається (робить аплодисменти довірливій комашні) і жує на повну щелепу, аж поки в її животі не забурчить від задоволення. Рожеві ворсинки на краях листків не дають комашці жодного шансу повернутись на волю. Та це ж, звичайно, маленький комашиний експеримент. А подейкують, що у тропічних лісах існує велетенський аналог такої мухоловки, тільки пожирає вона не жучків та мушок, а великих тварин.

Ми звикли ставитись до рослин, як до непорушних та незворушних істот, що ростуть собі в горщиках, реагують тільки на сонечко та протяги і стають складниками вегетаріанських салатів. Однак вампіри зеленого світу демонструють нам щось вкрай протилежне. Вони володіють дивними здатностями реагувати миттєво і безпомилково на зовнішні подразники, перетравлювати спожиту їжу із максимальною користю для власного здоров'я і таке інше.

Рослини-вампіри — одна з найзагадковіших ділянок природи. Їх походження — суцільна містика. З'явились вони в ході еволюції? Чи прилетіли до нас на метеоритах? А може, це «побічна дія» чиїхось суперсекретних експериментів? Загадок аж надто багато, щоб отак узяти і на всі разом дати розгадки. А поки розгадки знайдуться, ті зелені ненажери будуть цямкати, цямкати, цямкати...

Тварина на ім'я ...
«Я тебе не розумію»

Вперше з ними познайомився в 1629 році голландський мореплавець Франс Пельсарт. Він описав для нащадків невеличке кенгуру, що звалося не менш дивно, ніж виглядало — валлабі-дама, або таммар-валлабі — такі різновиди кенгуру. А до Європи відомості про це відкриття дійшли аж через 140 років. Дякувати капітану Куку, це він у 1770 році «привіз» добре відоме нам слово «кенгуру». А історія цієї назви ось яка. Коли Кук побачив невідому тваринку, він запитав аборигена, який саме трапився поруч, що то за звір. Спитав, ясна річ, по-англійськи. Той, звісно, його не зрозумів і повідомив на свій аборигенський лад: «Кенгуру» («Я тебе не розумію»). Кук записав це як назву тварини, а коли європейці могли зв'язати пару слів мовою аборигенів, міняти щось було вже пізно.

Словники переписувати? Ні, нехай вже так, як є. Так і лишилася тварина «я тебе не розумію».

Володарі австралійської савани

Чи відомо тобі, що кенгуру являється одним із офіційних символів Австралії? Про цю тварину написано багато наукових та просто книжок, її зображення красується на марках і фірмових знаках. У парі зі страусом Ему кенгуру зображено на державному гербі країни. Але тим не менше, він залишається одним із найзагадковіших і найцікавіших створінь нашої планети.

Яких тільки не буває на світі кенгуру!.. 50 різновидів (а з них 14 занесено до Червоної книги).

Розміри тіла кенгуру сягають від 23 см до 1.6 м, а довжина хвоста — від 13 см до 1,1 м. Та у всіх без винятку недорозвинені передні лапи і «перерозвинені» задні. Всі кенгуру тримаються вертикально, опираючись на задні ноги та хвіст. Хвіст у кенгуру унікальний, він служить балансом і допомагає тримати рівновагу в повітрі при стрибках на десять метрів. А коли самці чубляться, з'ясовуючи, хто з них привабливіший, вони хапають один одного передніми лапами і, спираючись на міцні хвости, вовтузять один одного відразу обома задніми ногами.

А ще в кенгуру дуже великі і гострі кігті. Розпороти живіт своєму противнику для такого — як мені люльку викурити. А малі кенгуру ніколи нікому ніякої шкоди не завдають. Найменший представник — кенгуровий щур. Він живе в густих заростях трави і риє там свої нірки. Харчуються такі кенгуру насінням рослин та грибами.

Кенгуру середніх розмірів називаються валлабі. На відміну від кенгурових щурів, вони більш схожі на справжніх кенгуру. Деякі валлабі живуть на деревах, точніше лише сплять там і відпочивають, а харчуються, як усі порядні кенгуру, на землі. При потребі валлабі легко стрибне хоч із 10-метрової висоти, по землі легенько дасть 1,5-2 метри за стрибок, у разі ж небезпеки йому й на 7-8 метрів скочити не важко. А коли взагалі нікуди подітись, то й на всі 13.

«Загублені королівства Австралії»

Колись археологи знайшли поруч із залишками житла первісної людини скам'янілі рештки велетенського кенгуру. Сьогодні таких немає. Чому ж вони вимерли? Може, винні природні катаклізми? Чи наші предки, пожираючи їхнє м'ясо та замотуючись у їхні шкури? Австралія втрачає свою фауну зі швидкістю, якої не було від часів вимирання динозаврів. Хто винний? Homo, який не такий уже і sapiens! В Сіднеї проходила виставка під назвою «Загублені королівства Австралії». Її відвідувачі могли познайомитися з представниками так званої «мегафауни» — тваринами, які колись давно жили на п'ятому континенті Землі і з тих чи інших причин зникли. Наприклад, цікавими екземплярами цієї виставки були черепаха розміром з невелику машину і велетенська качка, яка своїм дзьобом могла би позмагатися з добротною сокирою. Виявляється, що колись на нашій планеті жили такі велетенські звірі, що порівняно з ними динозаври виглядали просто ящірками. Але повернемося до сучасного кенгуру.

викрадач дітей

Англійські зоологи кажуть, що кенгуру, як ніякий інший сумчастий, економить свої сили. Пересуваючись великими стрибками, кенгуру може подвоювати свою швидкість без додаткової затрати енергії порівняно з ходьбою чи бігом на чотирьох лапах. А таємниця полягає в тому, що м'язи і сухожилля задніх кінцівок та хвоста тварини діють, як справжні пружини. Приземляючись після чергового стрибка, кенгуру акумулює (відпружинює) енергію удару об землю. Зекономлена енергія йде на наступний стрибок.

Що кенгуру прекрасний стрибун, відомо всім, а чи вміє він плавати? Вміє, і досить непогано! Якось у великому спортивному басейні провели цікавий експеримент. Відомо, що коні, слони та багато інших сухопутніх тварин у воді поводяться так само, як і на суші: просто перебирають чотирма ногами. А кенгуру? Він же не ходить, а скаче, відштовхуючись ногами та хвостом. Так само стрибати у воді просто неможливо... «Що робитиме кенгуру в незвичному середовищі?» — на таке питання хотіли знайти відповідь зоологи. Довелося вченим одягати акваланги, брати свої камери і пірнати слідом за кенгуру в басейн. Підводна зйомка чітко зафіксувала рухи кенгуру, і... у воді тварина користувалася своїми лапами почергово, а не одночасно, як на суші. А хвіст перебрав на себе роль плавника. От і виходить, що кенгуру не просто класно стрибають, а й плавають непогано. Води п'є кенгуру зовсім мало, інколи, аби вгамувати спрагу, обгризає кору дерев і злизує сік. А в сильну спеку довго сидить у тіні з відкритим ротом і часто дихає.

Деякі види кенгуру, рятуючись від небезпеки, втікають у воду. А були випадки, коли на них нападали собаки і переслідували навіть у річці. Якщо пес не відставав, кенгуру холоднокровно хапав його передніми лапами і тримав приставучого переслідувача під водою доти, поки той не переставав пручатися і захлинався. Таке австралійське селяві: або ти, або тебе!

А останнім часом в Австралії все частіше трапляються випадки, коли малесеньких дітей викрадають... кенгуру. В момент, коли дитя залишається без уваги батьків, кенгуру хапає його, запихає у свою сумку на животі і втікає. А коли через деякий час у двері домівки, де горюють невтішні батьки, постукає абориген і скаже: «Тримайте своє чадо і більше не губіть!» — хто ж поскупиться на винагороду для нього!

А недавно австралійська поліція висловила припущення, що тубільці спеціально вчать приручених кенгуру мистецтву кіднепінгу — для заробітку. Кіднепінг — слово англійське, і означало воно первинно «викрадення дітей». Зараз так називають викрадення будь-якої людини, хоч би їй було сто років.

Котилася торба з високого горба, а в тій торбі...

Перефразуймо відомий дитячий віршик на австралійський лад, і вийде не торба, а сумка, і не котитиметься вона, а висітиме, міцно «пришита» до живота самки кенгуру. А в торбі цій — маленьке дитятко-кенгурятко. Відразу після народження воно, таке малесеньке (1,5 см завдовжки і кілька грамів вагою), сліпеньке, залазить до маминої сумки і присмоктується до її соска. За дві години до появи на світ кенгурятка самка ретельно вилизує на животі вузеньку смужку шерсті, немовби вказує дорогу малюку, одночасно «стерилізуючи» її поверхню. У сумці кенгурятко живе 8 місяців, потім частіше починає виходити на «волю». Порожня сумка — сигнал для наступного зародка, який починає швидко розвиватись і незабаром займе цю «квартиру».

Ось такі ці чудернацькі тварини, випадково названі «я тебе не розумію».

Дигітарії така велика, що одна чайна ложка речовини, з якої вона складається, мала б таку саму вагу, як і... Місяць! Донедавна всі поважні вчені вважали, що система Сиріуса складається тільки з двох зірок: Сиріуса А та Дигітарії. А в 1970 році знайшли в системі Сиріуса ще Сиріус С. Запам'ятай — у 1970 році.

Ще в 1950 році вчені зауважили, що догони вважали Сиріус потрійною зіркою. Головний компонент у них називався Сигі толо, а супутники його — По толо та Емме я толо. А всі небесні тіла догони ділили на планети, зірки та супутники. Зірки — толо, планети — толо таназе (зірки, які рухаються), супутники — толо гонозе (зірки, які описують кола).

ПРИСТРАСТІ НАВКОЛО НАЩАДКІВ СИГІ ТОЛО

Кого поважаю, так це давніх учених — грецьких, римських, епохи Відродження. От візьми Леонардо да Вінчі. Хто намалював «Джоконду»? Да Вінчі. Хто придумав першу землечерпалку? Леонардо. А перший проект вертольота в чиєму блокноті знайшли? Та в його ж таки! От що значить голова. І думаєш, що він один такий?

Майже 2000 років тому був собі римський філософ Сенека. Філософ, проте астрономією теж цікавився. Ось, наприклад, що він про Сиріус писав: «Червоність Собачої зірки глибша, Марса — м'якша, і зовсім її позбавлений Юпітер...»

Гм-м-м, червоний колір Сиріуса? Сиріуса, який ми всі знаємо як біло-голубувату зірку? Та й перський астроном Аль-Суфі в X столітті теж описує її як білу. Так, а чому ж тоді грек Птоломей у II столітті до нашої ери включив Сиріус у список червоних зірок. Дивина та й годі! Ні, треба все ж таки розібратися. Гаразд, припустимо, що Птолемей і Сенека писали правду. Тоді виходить, що за мізерний за космічними мірками термін (700-800 років) із Сиріусом сталися грандіозні зміни. По-перше, Сиріус В, супутник найяскравішої зірки нашого неба (знаної як Сиріус А), десь на початку нашої ери вибухнув і перетворився з червоного гіганта на білого карлика — надзвичайно щільну зірку, розмірами не більшу від Землі. Інша назва цього супутника — Дигітарія, і відкрив його в 1934 році американець Кларк. Щільність

МІФИ ТА НЕБО... ЧИ ЩЕ ЧОГОСЬ ТРЕБА?

А тепер, мій юний друже, гайнемо з висот космічних обсерваторій просто до африканських джунглів. Туди, де мавпи на ліанах, де леопарди на деревах, туди, де дикі племена.

Живе в Африці і плем'я догонів — невеличкий (тисяч 300 чоловік) народ, що уподобав собі плато Бандіагара (країна Малі). Кажуть, прийшли вони туди між X та XIII століттями. Звідки — не знає ніхто, навіть самі догони. Так і жили собі у джунглях, і ніхто нічого про них не знав, аж поки це плем'я відкрили на початку 1930-х років. Коли стали його вивчати — почалися загадки.

Першим ділом звернули увагу на те, що в міфах цього африканського народу є згадки про подвійність Сиріуса. Насторожились. Неозброєним оком Сиріус В побачити зараз неможливо. Лишається припустити, що не так ще давно співвідношення мас цих двох зірок було іншим і Сиріус В було видно без телескопа. Нехай так, але чому ж інші давні астрономи його не бачили? Знову звернулися до міфології догонів.

А міфологія догонська дуже цікава. Вона не лише відбиває їх астрономічні уявлення, вона — єдине джерело інформації про вибух Сиріуса В. Невдовзі після появи людей на Землі супутник Сиріуса — зірка По — раптом спалахнув, а потім почав поступово тьмяніти і через 240 років став цілком невидимий. Припустимо, що саме догонам вдалося зареєструвати вибух Сиріуса В, не помічений іншими. Але стоп! Як же догонам тоді вдалося розібратися з тим, що вибухнув не сам Сиріус, а його супутник, зірка По? Ось вам і друга загадка.

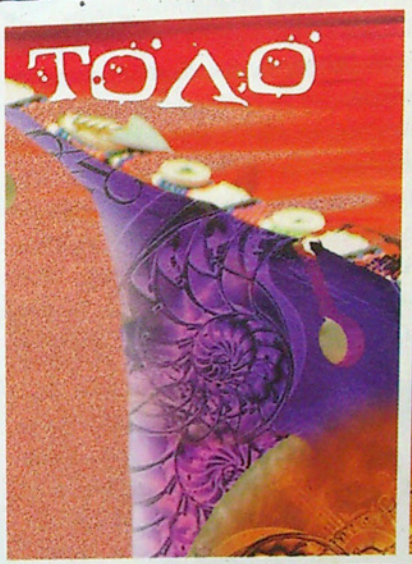

«Характеристики» зірки По в догонській міфології практично не відрізняються від реальних характеристик білого карлика — Сиріуса В! Насамперед, зірка По — біла, як зерно по (фоніо, різновид проса). У святилищах догонів вона символізується дуже білим каменем. Період обертання По толо навколо Сигі толо — 50 років (сучасні дані — 49,9 року). Ця зірка має невеликі розміри при величезній вазі та щільності. «Вона — найменша і найважча з усіх зірок». Складається зірка здебільшого з металу «сагала», «такого важкого, що всі земні істоти, об'єднавшись, не змогли б і часточки його підняти».

Та астрономічні знання догонів не обмежувалися системою Сиріуса. Знали вони й те, що зірки віддалені від Землі, близьке до неї тільки Сонце. Проте центром Всесвіту вони вважали Сиріус.

Догони знають, що Земля обертається навколо своєї осі і довкола Сонця. Знають вони й те, що Місяць (Іє Пілу) — «сухий та мертвий», обертається навколо Землі. Юпітер (Дан толо) — має чотири супутники, а Сатурн (Ялу уло толо) — кільця. І що всі вони навколо Сонця обертаються, це вони теж знають. Та водночас вони нічого не знають про Меркурій.

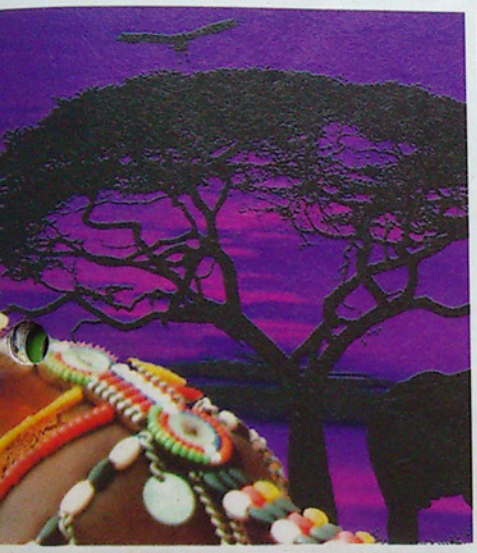

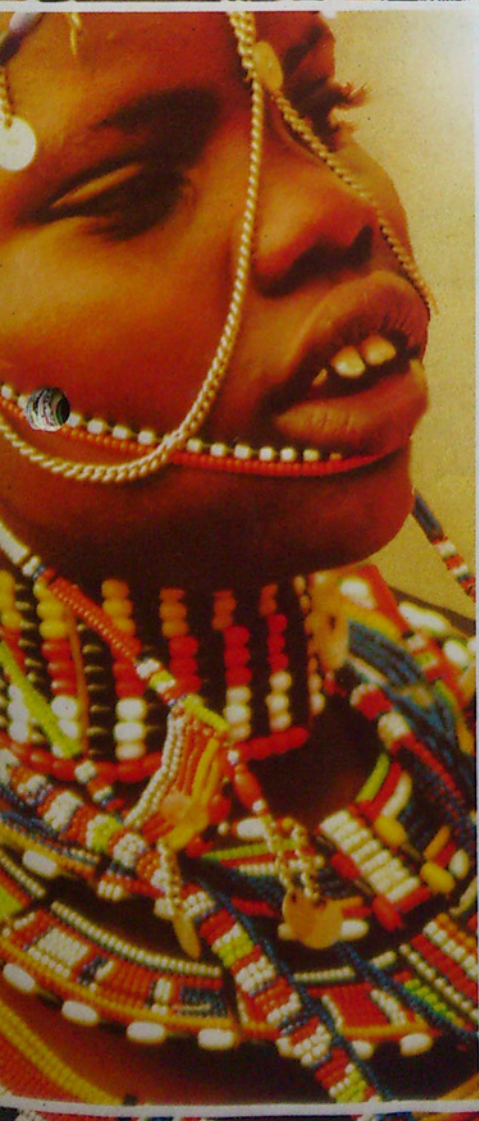

Ніде правди діти — ми пришельців діти!

Коли догонів питають, хто надав їм такі дивні відомості, вони відповідають: це був Номмо, який свого часу прибув на ковчегу саме з... системи Сиріуса.

Номмо — напівлюдина-напівзмій, який прилетів на Землю на космічному ковчегу. Для догонів він є втіленням вологи, світла та порядку. Його догони вважають своїм предком. Та ще раніше на нашу планету прилетів Юругу (або Блідий Лис), повна його протилежність, уособлення посухи, пітьми та хаосу. Момент спуску ковчега Номмо (після восьмирічних космічних поневірянь) навіть увічнили на стіні одного з догонських святилищ.

Добре, нехай прилетіли. Але що ж тоді спонукало цих пращурів догонів покинути свій Сиріус і перенестися за 8.7 світлових літ у Сонячну систему? Небезпека загибелі, яку чаїв у собі вибух Дигітарії? Звучить доволі вірогідно. І якщо це так, то летіли вони сюди навмання тільки тому, що Сонце — найближча до Сиріуса зірка, чи вже знали, що Земля — це надійний притулок? Напевне цього вже (а може — ще?) ніхто не скаже.

Вздовж по Африці гуляли, про зірки розповідали...

«Та що все про інопланетян, сиріусян різних!.. — сказали вчені Роксбург та Уїльямс. — Не було їх і бути не могло. А всі знання догонів — від давніх єгиптян». Саме вони, кажуть учені, навчили догонів поклонятися Сиріусу. А вже потім, продовжують вони, хтось із, скажімо, цивілізованих французів, зустрівся з неотесаним племенем догонів, дізнався про їх поклоніння зірці Сиріус і розказав усе, що сам про неї знав. Може, навіть телескоп приніс із собою, аби аборигени на власні очі побачили, чому поклоняються. А заразом показав супутники Юпітера та кільця Сатурна, догони швиденько включили їх до своєї міфології — і все!

Американський фізик Брехер припустив, що астрономічні знання догонів були... веселим розіграшем. І зразу ж висунув свою гіпотезу про те, що однаковість догонських та реальних характеристик системи Сиріуса — випадковий збіг! Отаке пояснення! Втім, якщо комусь подобається таке пояснення — я заперечувати не стану.

Та я особисто схиляюсь до того, що догони таки нащадки тих загадкових пришельців із системи Сиріуса. Якщо є життя в Сонячній системі, то чому його не може бути в інших кутках нашого Всесвіту? А якщо воно є і тут, і там, то чому б мешканцям одної галактики не завітати врядигоди в гості до іншої? А якщо там сподобається, то можна й погостювати лишитись. На пару сотень тисяч років.

Теніс на столі

Важко уявити собі літо без настільного тенісу, а настільний теніс — без стола. Та одним столом не обійдешся, потрібна ще й кулька, яку, втім, цілком можливо зробити самому. Як? Згорнути папір і обклеїти скотчем. Отже, шукаймо:

- аркуш товстого картону розміром 48x20 см;
- аркуш тонкого картону 20x20 см;
- поролон 48x20 см, шнурок, скотч;
- тарілку діаметром 15 см;
- стару нейлонову панчоху;
- тенісний м'ячик (або робимо самотужки).

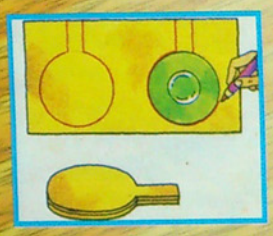

1. Двічі проведи на товстому картоні дві лінії по 10 см на відстані 4 см одна від одної. Обмалюй круг *(див. мал)*. Витни форми, склей.

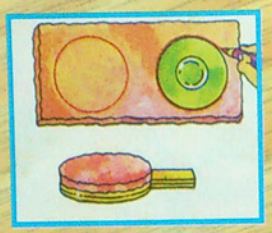

2. Обмалюй на поролоні два таких самих круги. Витни їх, приклей до двох боків картонної ракетки.

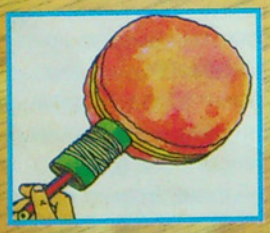

3. Рукоятку щільно обмотай шнурком. Приклей його кінці і обмотай скотчем. Для міцності встав усередину олівець.

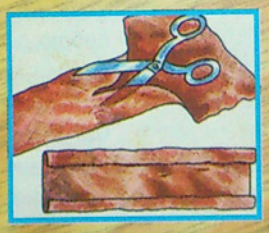

4. Сітка. Відріж стопу старої панчохи, панчоху розкрій. Вирівняй, змасти клеєм за 2 см від краю. Приклей краї.

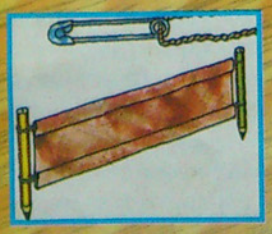

5. Відріж два шнурки по 80 см, протягни їх шпилькою через панчоху — вгорі та внизу. Прив'яжи кінці до двох олівців — і сітка готова.

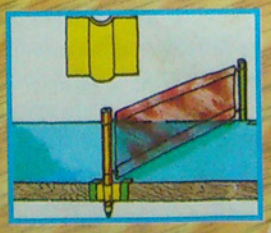

6. З боку до стола приклей дві ледь вигнуті картонки. У вигнуті боки вертикально встроми два олівці. І все!

Торт «Чорний ліс»

Нагрій духовку до 180°С. Змасти олією круглу форму для випікання діаметром 20 см, поклади на дно промаслений пергаментний папір, посипавши його цукром. Для бісквіта: збий яйця та цукор на водяній бані, поки суміш не загусне і не стане схожою на мус. Просій борошно, змішане з какао та сіллю, і всип його у суміш з яєць та цукру. Акуратно розмішай. Виклади на підготовлену форму і випікай у духовці упродовж 40-50 хвилин. Потім виклади на решітку і дай повністю остигнути.

Розріж бісквіт на три коржі і поклади нижній шар на круг з картону. Злий сік з вишень. Залиши 8 вишень для прикрашення, а решту крупно поріж. Побризкай 2 нижніх коржі двома столовими ложками вишневого соку. Склади їх, промащуючи одною третиною збитих вершків і перекладаючи нарізаними вишнями. Поклади дві столові ложки вершків у корнетик з довгим носиком. Тими вершками, що лишилися, змасти верхівку та боковинки торта.

Широким ножем притисни більшу частину тертого шоколаду до боків торта. Перенеси торт на блюдо. Витисни збиті вершки розетками поверх торта. Посип кожну з них тертим шоколадом та прикраси вишнею. Коржі можна зберігати замороженими до трьох місяців. Перед тим як прикрашати, їх необхідно повністю розморозити.

Для торта потрібно взяти:

- олію для змащування форми;
- 100 грамів цукру-піску + ще трохи цукру для посипання;
- 4 яйця;
- 75 грамів борошна;
- 25 грамів какао-порошку;
- пучку солі;
- 425 грамів консервованих стиглих вишень без кісточок;
- 2 столові ложки вишневого сиропу;
- 450 мілілітрів збитих вершків;
- 50 грамів тертого чорного шоколаду.

Шотландець повертається додому після шестимісячної поїздки Європою. Приїхавши, потрапляє в обійми двох бородатих чоловіків і ледве впізнає в них рідних братів.
— Що ж ви так обросли? — питає він здивовано.
— Джонні, — кажуть ті з докором, — ти поїхав і забрав бритву!

Повідомлення естонських «Новин»:
— Вчора по всій країні вимкнули електроенергію. Тисячі жителів Талліна були змушені кілька годин простояти в метро на ескалаторах.

Стаття в провінційній англійській газеті: «Позавчора сер Хартні з друзями полював на зайця. Він лишив після себе дружину, трьох синів і зайця».

Норвегія. Селянин довго переганяє через дорогу стадо оленів. Водій машини, що саме чекає, починає нетерпляче сигналити. Селянин повагом підходить до машини, нахиляється до вікна і говорить:
— Якщо ти так поспішаєш, то чому не виїхав учора?

Швед телефонує в пожежну охорону:
— В мене пожежа, терміново приїжджайте!
Йому говорять:
— Виїжджаємо вже, тільки розкажіть, як до вас їхати.
— Як, як... У вас же є такі червоні машини з сиренами — на них і їдьте!

Ірландець, приїхавши на канікули в Лондон, заявився до шикарного готелю.
Коридорний, швиденько підхопивши валізу, повів його в номер.
— Чи не думаєте ви, — став обурюватись ірландець, — що я погоджусь на цю тісну халабуду?
— Не хвилюйтесь, сер, — став заспокоювати його коридорний, — це ліфт.

Robbie Williams & Nicole Kidman

Somethin' Stupid

Written by Carson Parks

I know I stand in line
Until you think you have the time
To spend an evening with me
And if we go some place to dance
I know that there's a chance
You won't be leaving with me

Then afterwards we drop into
A quiet little place
And have a drink or two
And then I go and spoil it all
By saying somethin' stupid like
I love you

I can see it in your eyes
You still despise the same old lines
You heard the night before
And though it's just a line to you
For me it's true
We've never seemed so right before

I practice everyday
To find some clever lines to say
To make the meaning come true
But then I think I'll wait
Until the evening gets late
And I'm alone with you

The time is right
Your perfume fills my head
The stars get red
And oh, the night's so blue
And then I go and spoil it all
By saying somethin' stupid like
I love you
(twice)

I love you
I love you
I love you
I love you

[Originally recorded by Nancy and Frank Sinatra]

Водне поло

Більше ніж певен, що деякі види спорту були вигадані людьми знічев'я. От яка життєва необхідність примусила англійців грати в гольф? Моя версія походження цієї гри така: сидів у затишному садочку в кріслі-гойдалці якийсь англійський лорд, читав ранкову газету, чекав, поки на каву покличуть. Аж тут через огорожу просто йому під ноги перелетів м'ячик. «Знову дітиська бешкетують!» — ліньку-вато думає лорд, але замість того щоб дертися на огорожу і обкласти лютою лайкою сусідських Джонів, Пітів та Робінів, примружує ліве око, пахкає люлькою і слідкує за рухом м'ячика. Той тим часом котиться, котиться, котиться і закочується в ямку під кущем. «Еврика!» — вигукує подумки поважний лорд (кричати вголос не дозволяє аристократичне походження), відкладає вбік газету і починає прикидати, а чи не вийшло б з усього цього якоїсь цікавої і водночас благородної гри... Хто знає, може, і водне поло так виникло. Плескався чоловік спекотної днини на пляжі, лежав на мілководді, а тут саме грали у волейбол. І от м'яч потрапляє у воду... Так воно було чи не так, важко сказати, але достеменно відомо, що батьківщина водного поло — Англія. Перші змагання з нього провели в Лондоні ще в 1869 році.

Назва цієї гри — ватерполо — походить від англійського «water» (вода) та тібетського «пулу» (куля). Перші правила водного поло сформулював у 1876 році шотландець Уїлсон. З 1880 року в Англії та Шотландії проводять офіційні змагання, тож не дивно, що перша міжнародна зустріч відбулася саме між збірними цих країн у 1890 році. Англійці перемогли: 4:0.

У кінці XIX століття водним поло починають захоплюватися спочатку в Ірландії та Уельсі, а потім і в багатьох інших країнах Європи: Бельгії, Франції, Німеччині, Швеції, Австро-Угорщині... Приблизно у цей же час водне поло розпочинає свою мандрівку й американським континентом. Вже у 1900 році цей вид спорту дебютує на Олімпійських іграх у Парижі. У цей час змагалися лише чоловіки, та через століття в Сіднеї у 2000 році дебютують жіночі збірні. Сталось це завдяки насамперед представницям Австралійського Олімпійського комітету, які чимало помітингували та пострайкували, домагаючись дозволу на участь жіночих команд. Доходило до того, що на зустріч із президентом МОК Хуаном Антоніо Самаранчем приходили в купальниках. От що таке хотіти по-справжньому!...

Участь в олімпійських турнірах беруть 12 чоловічих та 6 жіночих збірних. Відбір на олімпіади проводиться за результатами Кубка світу та спеціальних відбіркових турнірів.

Більше одного разу золоті олімпійські нагороди вигравали такі збірні: Угорщини — 5 разів, британці — 4 рази та італійці — двічі. Наймолодший олімпійський чемпіон-ватерполіст — угорець Дьйордь Карпаті, який у 17 років завоював у Хельсінкі (1952) першу з трьох золотих медалей. Найстаршим олімпійським чемпіоном у цьому виді спорту поки що лишається 42-річний англієць Чарлз Сміт, який в Антверпені (1920) завоював свою третю золоту медаль.

На сьогодні до Комітету водного поло входить понад 150 країн. Чемпіонати світу проводяться з 1973 року, а Європи — з 1926. Крім офіційних змагань, проводиться багато різних комерційних турнірів, у тому числі юніорських.

Правила гри

Основні положення

Водне поло — гібрид футболу, баскетболу та плавання, при цьому 85 відсотків тіла гравців знаходиться під водою. Мета гри — захистити свої ворота і закинути якнайбільше м'ячів у ворота суперника. За перемогу команді дають два очки і одне за нічию. Гравцям заборонено ставати на дно басейну, торкатися бортів, упродовж усього ігрового часу слід бути на плаву. У складі кожної команди — сім польових (басейнових) гравців. Разом із запасними їх 13. Гра складається з чотирьох періодів по 7 хвилин чистого ігрового часу. Перерви між періодами — 2 хвилини. Враховуючи часті зупинки гри, реально матч може тривати до 65-70 хвилин. Уявляєш собі — година на плаву! Не дивно, що ватерполісти — класні атлети.

Місце для гри

Грають у звичайному 50-метровому басейні глибиною понад 2 метри (щоб гравці були на плаву). Місце для гри обмежують по периметру канатами: для чоловіків — 30x20 м і 25x17 — для жінок.

Різнокольорові буйки позначають лінії на майданчику: червоні — 2-метрову зону біля воріт, білі — середину поля, жовті — 4-метрову зону і зелені — 7-метрову. Червоні буйки позначають і спеціальні зони ззаду обох сторін майданчика. Довжина плавучих воріт — 3, висота — 0,9 м.

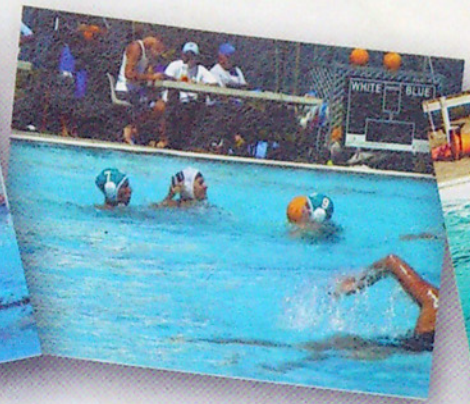

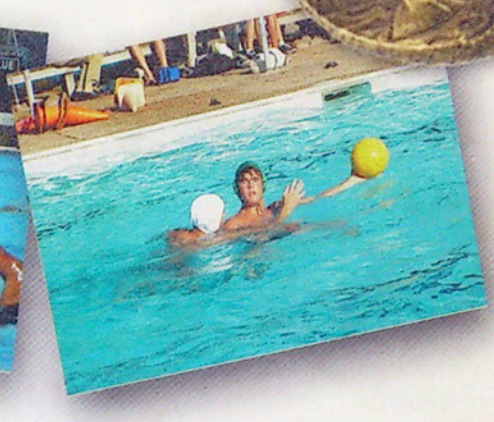

Форма та інші атрибути

Вся форма ватерполіста — плавки та шапочка з номером. Воротар виступає під першим номером. Судді дають команди за допомогою синього та білого прапорців, які надягаються на флагшток. Двоє суддів на лінії воріт мають по одному білому та червоному прапорцю, а секретар основного судді має голубий, білий та червоний прапорці. Чоловіки грають м'ячем вагою 400-450 г, його окружність — 68-71 см. Жінки — 350-400 г та 63-65 см. Не можна грати шнурованим м'ячем. Колись його змащували воском чи спеціальною олією, а з 1967 року перейшли на пластмасові, непромокаючі.

Хід гри

На початку матчу команди шикуються на лінії своїх воріт. М'яч — у центрі басейна на спеціальному буйку. За свистком судді, буйок йде на дно, а м'яч лишається на плаву. Найпрудкіші гравці з кожної команди пливуть до м'яча, аби заволодіти ним першими. Гравці кожної команди, перепасовуючи м'яч між собою та пересуваючись із ним, наближаються до воріт суперника, готуючи вирішальний кидок. Тільки воротар має право брати м'яч двома руками. Заборонено утримувати м'яч під водою, байдуже, зумисно це робиться чи ні. На підготовку атаки та кидок команда має 35 секунд. Гол зараховують тоді, коли м'яч перетне лінію воріт. Якщо за 35 секунд атакуюча команда не зробила кидка у ворота, м'яч передається суперникам. Вони починають атаку від своїх воріт з 2-метрової зони. Якщо м'яч виходить за лінію воріт від руки атакуючого гравця, то команда, яка захищається, вкидає м'яч від своїх воріт. Коли м'яч виходить від захисника, атакуюча команда виконує кутовий з межі 2-метрової зони. Після ауту м'яч вводить у гру суперник. Гравцям заборонено пересікати 2-метрову лінію, якщо вони знаходяться за лінією, на якій перебуває в даний момент м'яч. Воротар може брати м'яч в руки та пасувати лише в межах 4-метрової зони. Після гола гравці можуть розташовуватися на довільних позиціях, але на своїй половині майданчика. Заміни проводять у будь-який час.

Порушення

Правила гри забороняють гравцям доторкатися до м'яча двома руками, атакувати гравця, що не володіє м'ячем, штовхати суперника. Водне поло часто називають грубим та брудним видом спорту, адже судді не завжди помічають те, що коїться під водою. А там можуть штовхатися, копатися, битися ногами, захоплювати ноги... В особливо запеклій боротьбі і плавки стягують...

Пенальті призначається, якщо порушено правила у 4-метровій зоні захисту. Гравця можуть також вилучити з гри на 20 секунд. Порушник може повернутися в басейн раніше: після пропущеного гола або після втрати м'яча атакуючою командою.

Нічия

Якщо після завершення основного часу рахунок у грі рівний, то командам дається 5 хвилин на відпочинок перед двома 3-хвилинними періодами додаткового часу. Якщо й вони не виявлять переможця, то дається ще один необмежений в часі період до першого, як його ще називають, «золотого» гола.

Золота підкова України

Золочівський замок

З чого ти починаєш подорож? З пакування валіз? Складання намету? Чи, може, примружуєш очі і починаєш уявляти себе то на гребені хвилі, осідланої твоїм серфом, то в Діснейленді, поряд з Мікі Маусом? Я особисто будь-яку подорож починаю з того, що розкладаю на підлозі географічну карту і починаю уважно її вивчати, прикидаючи майбутній маршрут. Класно!

З висоти пташиного польоту

Якщо подивитись на карту Львівщини, легко помічаєш збільшені позначки історичних пам'яток, розташованих своєрідною підковою. З підкови «стирчать» три найбільших цвяхи — три споруди Золочівського, Підгорецького та Олеського замків. Розташовані вони на туристичному маршруті, який краєзнавці називають Золотою підковою України. Якщо ти сподіваєшся побачити їх у всій красі та величі, то мусиш хіба трішки... зачекати. Адже замки ці багато років були в невизначеному стані, належали то одній, то іншій організації. Їм ще далеко до сусідніх польських, чеських чи німецьких побратимів...

Перший цвях – Золочівський замок

Збудований він у першій третині XVII ст. як оборонна фортеця і стоїть на горі Купина. Казали, колись тут колосились лани пшениці, і один пан, проїжджаючи з Тернополя до Львова, у захваті вигукнув: «Та це ж злочів!» І назвали місто Золочевом. Так каже легенда.

Із часом замок стали перебудовувати згідно з фортифікаційними (оборонними) вимогами. Оновлений замковий комплекс було розміщено паралельно до валів, які тягнуться вздовж тракту Золочів-Тернопіль. З боку міста в'їзна брама прикрашена головою лева. По краях мурів розміщено вартові вежі, які служать більше для спостереження, ніж для оборони. На них вибиті букви IS, KK, SK — це ініціали фундаторів: Якуба Собеського, Крайчого Коронного та Старости Красноставського. І чотири герби: родовий, бабці, матері та матері дружини.

Золочівський замок будували кращі архітектори та будівничі. Вони зуміли перетворити старі руїни на оборонну цитадель. На теренах Речі Посполитої з'явились турки, козаки, і хвиля козацького руху пронеслась через Золочівщину. В 1649 році татари нещадно потлумили Золочів та навколишні села. Гетьман польської України Дорошенко уклав союз із Туреччиною, і знову нависла загроза війни з турками над польською короною.

У 1672 році турецька армія Капудана прямувала до Львова, і на перешкоді їй став Золочівський замок, — проти татар виступили 200 драгунів та все доросле населення міста. А в липні 1675 року мури замку відбивали напад турків під командуванням Хаджі-Гірея. Король Ян Собеський ретельно дбав про замок. Частими гостями була вся родина Собеських.

На жаль, пізніше Золочівський замок пішов у заставу Сандомирському воєводі Тарлу, а пізніше — Радзивіллам. Мурам і башням бракувало дбайливої чоловічої руки. Лишились один на один із плином часу кімнатки великі й малі, кілька залів, Китайський палацик і В'їздова вежа. Аж поки у 1801 році Золочів разом із замком придбав граф Лукаш Комарницький.

Він реставрував замок так, що у ньому можна було жити, впорядкував алеї, висадив багато дерев. Він дуже любив квіти і зібрав у замку рідкісну колекцію квітів та рослин з усього світу. Згодом замок перейшов у власність лікарні... Лиш кілька років тому Золочівський замок став філіалом Львівської картинної галереї. Тут збираються відновити

Підгорецький замок

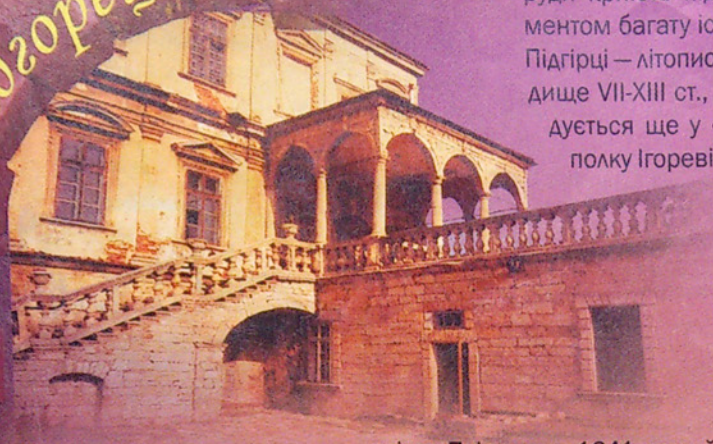

Китайський палацик, Японський парк, запровадити церемонію чаювання, проводити лицарські турніри.

Другий цвях — Підгорецькі величності

Від Золочівського замку до Підгорецького — рукою подати. Цей замок відпочинкового типу помітно ще здалеку. До нього веде алейка. Особливо гарно там восени, коли достигають яблука. Напроти замку — стародавній костел, який поки що зараз у стані невпинної руйнації. Величні споруди криють під фундаментом багату історію. Підгірці — літописне городище VII-XIII ст., яке згадується ще у «Слові о полку Ігоревім». Це — місто Пліснеськ. 1241 року його знищив хан Батий. Але завдяки розумним та щедрим володарям тут було споруджено парк, — робота невідомого італійця, датована 10-ма роками раніше Версальського палацу у Франції. На краю Вороняківської височини в 1640 році задум венеційського архітектора Андре дель Авка постав у формі «palacco in forteca». Тут містився перший кріпосний театр в Україні. А поруч був розташований Гетьманський заїзд, у якому зупинявся Оноре де Бальзак. Неподалік з XIV ст. вже існував монастир отців Василіян. У ньому 1861 року відправили першу в Західній Україні панахиду за Тарасом Шевченком.

А Підгорецький замок пережив складну і суперечливу історію. Постійно змінюючи власників, він зберіг у своїх стінах залишки колишніх розкошів. Про це нагадують мармурові одвірки та вціліла ліпнина. Останнім часом у замку була лікарня, тому стіни ще й досі залиті дешевою фарбою і посміхаються тріщинами. Можна лише уявити, який гарний він буде, коли дбайливо відновлять його колишню славу.

Олеський замок

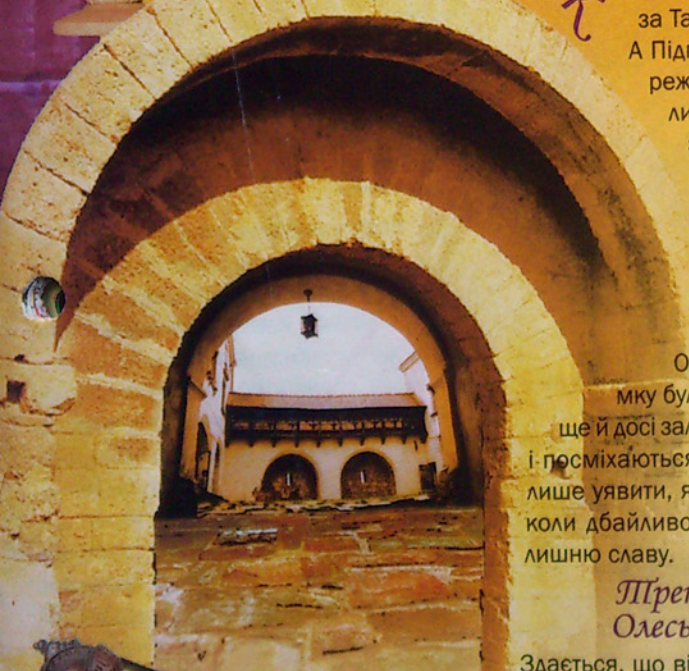

Третій цвях — Олеський замок

Здається, що він гордовито задивляється на себе в озеро. Адже Олеський замок — один з найкраще збережених, одна з найвідвідуваніших твердинь нашого часу. Вода й болота тут не дивина, адже назва селища походить від староруського слова «олєсьє», що означає «болото». Тут з 1979 року проведено основні реставраційні роботи, а зали рясно оздоблені історичними зразками скульптури, малярства, різьби та церковними атрибутами. За своїми теперішніми розмірами Олеський замок невеликий і дещо видозмінений. З нього чудово проглядається довкілля (кілька десятків кілометрів), навколо сад, під'їзні доріжки, а внутрішній дворик вабить духом старовини.

Вперше він згадується в історичних джерелах 1327 року, побудований одним із синів галицько-волинського князя Юрія Львовича — Андрієм або Левом. Грізні події тих часів, постійні напади татар призвели до того, що замок виник тут як оборонно-вартова споруда, на підвищенні серед мочарів. Згодом Олеський замок, що стояв на межі Волині й Галичини, опинився на кордоні Литви й Польщі — за нього постійно ішла боротьба. З 1340 року ним володів князь Любарт, а в 1366 відвоював польський король Казимир Великий. У 1383 році пішов поголос, що в замку знайдено замурований скарб. Потяглись охочі до поживи — розбивали стіни з розписами, руйнували каміни, знімали підлоги... До кінця XIX ст. перетворили замок на руїну. З 1882 року замок перейшов у власність держави.

До 1939 року замок використовували як приміщення сільськогосподарської жіночої школи; у роки Другої світової війни тут були склади. Тепер це філіал Львівської картинної галереї — від верхніх залів аж до криниці в підвалі. До Львова від замку їхати менше години. За плечима залишаються краєвиди Олеська і замок на горі... Хоч не вдалось нам побачити вихолощених та відреставрованих стін, якими вони повинні бути (і якими, сподіваємося, будуть), та все ж цей дух старовини, ці три великі цвяхи, навічно вбиті у карту Львівської області, залишаються як... золота підкова для стрімкого коня пам'яті, часу і нашої з тобою спільної історії.

Візитна картка

Дата народження: ..... 13 травня 1961 року
Зріст: ..... 202 см
Вага: ..... 99 кг
Номер на футболці: 91
Чемпіон NBA: ..... 5 разів
Прізвисько: ..... Worm (Хробак)

Якщо тобі доведеться побувати на турнірі з вуличного баскетболу (є у США такі) і ти побачиш там бовдура (а може, і не одного) з фарбованою головою, силою-силенною татуювань, кульчиками у вухах, у футболці «Chicago Bulls» із номером 91, знай — це фанат Денніса Родмана.

DENNIS

Перші кроки

Зіркою Денніс став не одразу. Народився Родман у багатодітній сім'ї і ріс без батька. З юних літ йому довелось працювати. У школі баскетболом він ще не займався — зростом не вийшов навіть у випускному класі. Якісь жалюгідні 180 см — курам на сміх! Та після школи він якось примудрився вигнатись ще на 20 з гаком сантиметрів і гайнув-таки у баскетбол. Стартував у команді молодшого коледжу Кук у штаті Техас, потім перейшов до коледжу штату Оклахома.

Після навчання в 1986 році його вибрала команда NBA «Детройт Пістонс». У першому ж сезоні він проводив багато часу на майданчику, і його команда ледь не втрапила у фінал ліги. Другий сезон був для Денніса вдалішим — він стає гравцем стартової п'ятірки. Команда виграє 20 із 24 матчів, але у фіналі поступається в семиматчевій серії «Лос-Анджелес Лейкерс». Та наступного сезону «Детройт Пістонс» у фіналі ж бере реванш у свого кривдника, і Родман стає чемпіоном. А ще — потрапляє до п'ятірки кращих захисників NBA. Але справжнє визнання прийшло до Денніса, коли команда вдруге поспіль стала чемпіоном. Родмана визнають найкращим гравцем захисту та запрошують на матчі всіх зірок NBA.

Наступні три сезони його команда не наближається до лаврів чемпіона, проте Денніс удруге грає у команді зірок. Але Родман був би не Родман, якби не продовжував мати проблеми з поведінкою на майданчику під час гри чи на тренуваннях. І коли його тренер Дейлі, який був для Денніса другим батьком, іде з команди, Родмана віддають у Сан-Антоніо. Там він затримується на два сезони, часто дискваліфікується, але грає непогано і лишається кращим на підборі. Бувало, що він дозволяв собі, сидячи на лаві запасних, скинути кросівки і всістись на підлогу, як хіпі. Або, не попрощавшись із друзями після матчу плей-офф, зникнути з Мадонною. Його витівки дратують керівництво «Сан-Антоніо Сперс», і контракт з ним не продовжують...

Прощай великий баскетбол? Як би не так! Родмана купує «Чикаго Буллз», і правильно робить! На пару з Майклом Джорданом та Скотті Піппеном «бики» встановлюють рекорд ліги — 72 перемоги за сезон — і стають чемпіонами. Родман — вс[illegible]ме кращий захисник ліги. Два наступних сезони — і ще дві золоті каблучки (які вручають чемпіонам NBA).

Та сталось те, чого ніхто не чекав: із команди розходяться всі кращі,

Поганий хлопець в NBA

Джордан завершує кар'єру. Родман і собі в 1999 році подався в «Лос-Анджелес Лейкерс», та вже через два місяці його відрахували з команди.

Та кар'єра не завершується. Баскетболіста-скандаліста запрошує техаський мільйонер Марк К'юбен у «Даллас Маверікс».

По той бік зіркового сяйва

Хто сказав, що Родман не такий помітний, як Майкл Джордан? Маячня! Хіба ж можна не помітити негра-блондина? Або з синім, фіолетовим чи яскраво-червоним волоссям? А ось на голові Родмана малюнки частенько змінюються. Чого не скажеш про жилаве тіло баскетболіста. Там переважно ті ж і ті ж татуювання, до яких іноді хіба додаються якісь штрихи. Зараз у нього 9 різних композицій. На руці, наприклад, зображено його дочку Алексіс. Мабуть, щоб не носитися з фотографіями, які так легко губляться.

А довершує образ «поганого хлопця» залізяччя, понатикане у вуха. Такий собі репер у баскетбольній майці. Подивишся — і підійти страшно. «Дурниці! — сказали б ті, хто знає Родмана не перший рік. — Він тільки зовні — Чикаго Булл, а так — добрішої людини не буває». Ну любить інколи загадковість, так хто ж її не полюбляє! Його мама, Ширлі Родман, каже: «Денніс схожий на дитину. Мені самій навіть інколи видається, що йому не більше п'ятнадцяти». Такий ось дорослий тінейджер. А ще він страшенно не любить тих, хто бачить у ньому лише спортсмена.

І разом з тим, саме за ним, Родманом, закріпився імідж головного скандаліста в NBA. Частенько починаючи нібито з боротьби за справедливість, Денніс швидко переводить її до річища банальної нецензурщини на адресу суддів. Трапляється так, що й кулаками попрацювати доводиться. Судді його побоюються, нерідко виганяють з гри разом з кимось із команди суперника, який брав участь у сутичці. Хочете мірятися силами — будь ласка, але в іншому місці.

А іноді Денніс просто швиденько отримує свої фоли і відпочиває. Чим і підводить свою команду. А часом так хитро підставиться під суперника, що суддя «купується» і відправляє на лаву штрафників зовсім не того, хто мав би там сидіти.

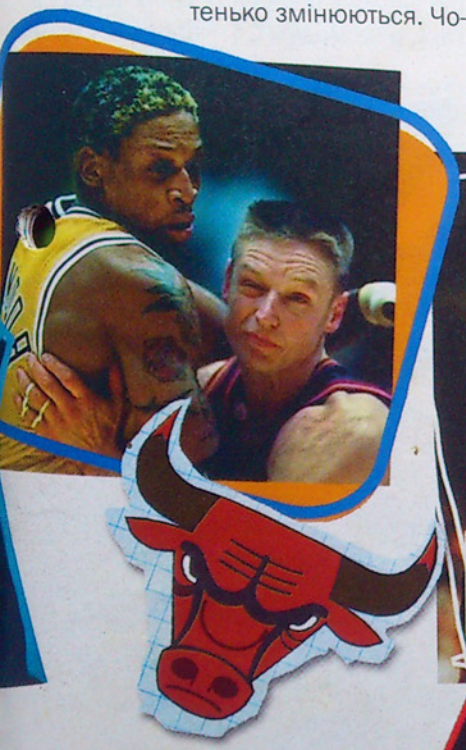

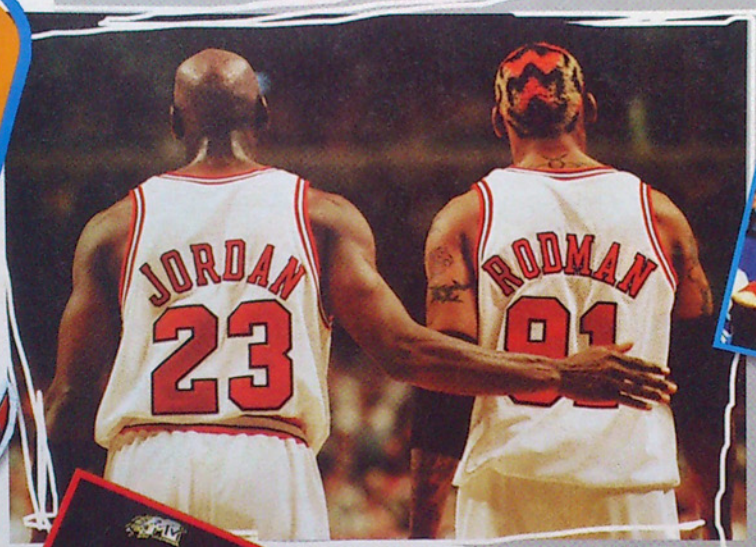

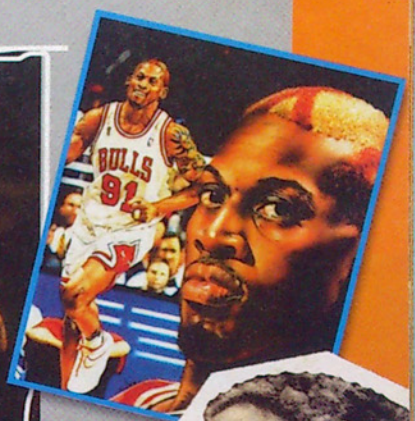

Своєю поведінкою Родман завоював серця багатьох фірм, йому доручали рекламувати свою продукцію «McDonald's», «Nike», «Pizza Hut». Іноді Денніс дивується, як він потрапив у NBA: поряд стільки талановитіших за нього спортсменів, а їм не вдалося туди продертися.

Найкращий у підборі

Більшість баскетболістів мріють закидати м'яч у кошик. Але не Денніс Родман. Його коник — підбір. Правильна позиція плюс гарна стрибучість — і ось він уже найкращий «підбиральник» NBA останнього десятиріччя. «Підбір — мій баскетбольний автограф. А для інших — неприємна робота. Диваки!»

За спритність та вміння заволодіти м'ячем, відбитим від щита, його й прозвали Хробаком. Мовляв, будь-де примудриться прослизнути до м'яча. За це його не раз і не два запрошували на матчі «Всі зірки», включали в символічну збірну як кращого захисника. І не раз ще включать.

Родман — автор автобіографічної книги-бестселера «Поганий, яким я і хотів стати». В ній він детально розповідає про свою кар'єру баскетболіста та шлях до слави. Вісім тижнів вона очолювала хіт-парад бестселерів у «Нью-Йорк таймс». Денніс також знявся у фільмі «Колонія» з Ван Даммом і мріє продовжити акторську діяльність після завершення баскетбольної кар'єри. Родман не соромиться зніматися оголеним для різних видань, прикриваючи при цьому свій сором баскетбольним м'ячем. Можливо, переглядаючи колись одне з таких видань, красивим міцним молодиком захопилася й Мадонна. Мовляв, подумаєш, якихось півметра різниці! Потім Денніса прозвали Мадонною NBA.

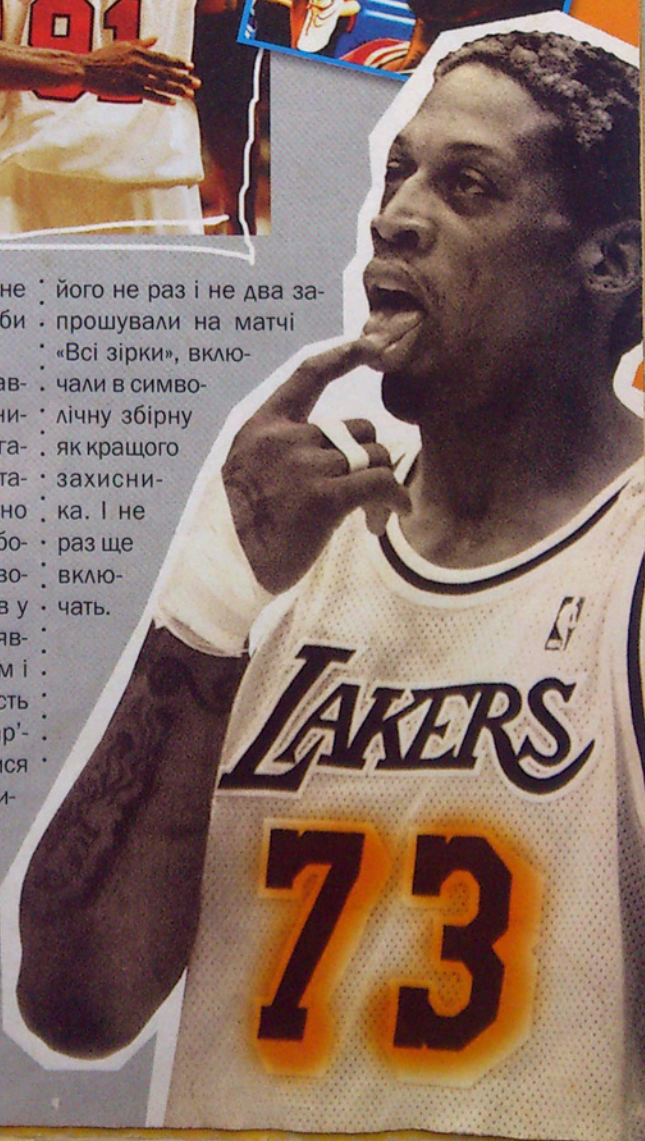

Чотириколісний символ Франції

Назбираю трішки франків —
І чкурну з самого ранку
До французької столиці,
Що уже ночами сниться.
Там пройдуся без панами
Єлісейськими полями.
Що це — Тріумфальна арка?
(Є десь в мене з нею марка.)
Вежа, Ейфеля творіння,
Не одне вже покоління
Прославляє місто Сени.
І, звичайно, «Ситроєни»!..

Не дивує тебе, що «Ситроєни» стоять в одному ряді з такими символами Франції, як Ейфелева вежа, Тріумфальна арка, Єлісейські поля? Мене — ні. Мають же американці свій автосимвол — «Форд», а німці — «Мерседес», то чому французи повинні відставати? Ех, знав би мосьє Ситроєн, як гримітиме його слава, і не тільки на Єлісейських полях чи Марсовому полі, а далеко за їх межами, то неодмінно прослозився б. Та все за порядком.

CITROËN

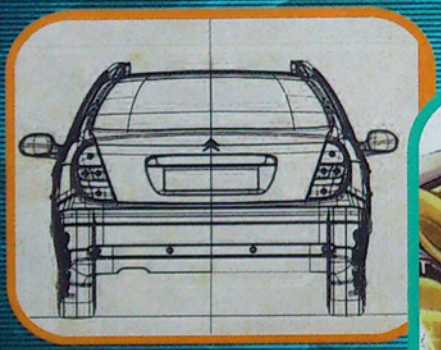

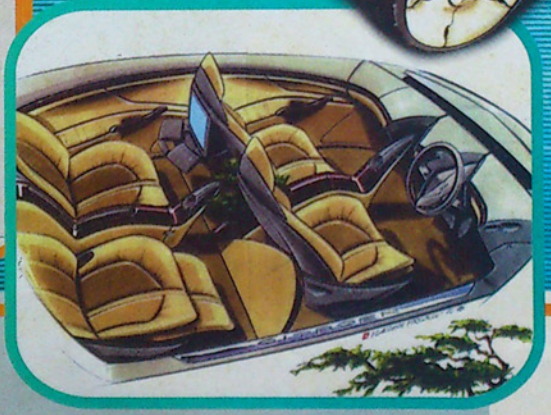

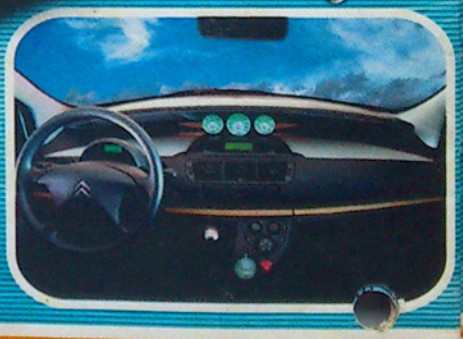

Народження автомобільної легенди

Андре Ситроєн, майбутній засновник марки «Ситроєн», народився в 1878 році. Був він п'ятою дитиною в сім'ї голландського торговця алмазами. Здобувши технічну освіту, він заснував у Парижі завод з виробництва шестерень. Завод, де Андре Ситроєн виконував обов'язки технічного та комерційного директора, невдовзі не мав собі рівних, а ім'я молодого підприємця вже тоді стало ходячою легендою.

Історія цієї компанії цікава перш за все тим, що значок марки «Ситроєн» з'явився раніше, ніж сама машина. Вперше стилізоване зображення зубчастої передачі засвітилось на авторинку в 1913 році, коли майстерня Андре Ситроєна та його компаньйонів розпочала випуск коробок передач. Датою ж заснування компанії «Ситроєн» вважають 1919 рік, наприкінці якого завод на набережній Жавель уже випускав до 30 машин кожного дня. Мосьє Ситроєн поставив собі за мету масовий випуск недорогих і комфортних автомобілів і з цією благородною метою (вперше в європейській практиці, між іншим) застосував конвеєрний метод Генрі Форда. Далися взнаки колишні відвідини і Америки, і фордівських заводів.

Реклама — найпотужніший двигун

Ситроєн перший задумався про можливості великої і масштабної реклами. Його ім'я (звісно, не задурно) малювали льотчики у хмарах. У 1925 році на відкритті Всесвітньої Паризької виставки на Ейфелевій вежі було запалено тридцятиметрові літери його прізвища. Боюсь, мало хто міг би таким похвалитись.

Андре Ситроєн відкрив власний автосервіс, власну страхову компанію, заснував власні — жовті та голубі — дорожні знаки. На моделі B2 з напівгусеничною ходовою частиною вперше вдалось прокласти шлях через Сахару, а на моделі C4 — проїхати Середню Азію та арктичну частину Канади. Чим тобі не рекламні хитрощі організаторів ралі «Париж — Гренада — Дакар».

У рекламі своєї продукції Ситроєн пішов так далеко, що став посилати замовникам грамофонні платівки з записом реклами своїх машин. Мовляв, хай слухають мене клієнти і переконуються, що машин, кращих від «Ситроєна», не буває.

І дизайнер, і архітектор...

В одному з залів французького Національного автомобільного музею можна побачити скульптуру чоловіка, що схилився над креслярською дошкою, на якій видно обриси знаменитого «Citroën Traction Avant». Це — Фла-

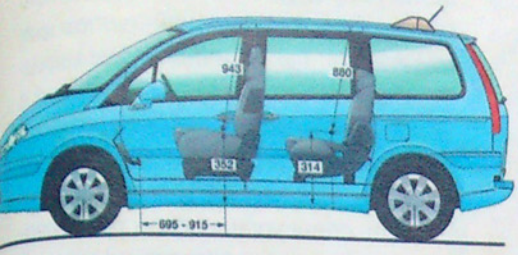

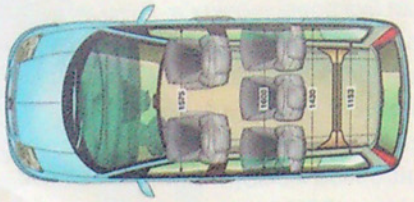

мініо Бертоні, автор автомобілів, що стали разом з Ейфелевою вежею, Єлісейськими полями та Мулен Руж уособленням Франції.

Кінець 1920-х. По всій Франції гримить слава Андре Ситроєна: його іменем прикрашені сторінки газет, рекламні щити, Ейфелева вежа і навіть небо над Парижем... Однак сам керівник провідної французької автокомпанії — у стані дуже глибокої задуми. Що ж таке сталося?

За шість років, що збігли від початку його кар'єри автовиробника, Андре Ситроєн з успіхом подолав усі труднощі цього бізнесу, значно розширив та нувся на прізвище Бертоні. І згадав цього молодого італійця, з яким познайомився під час поїздки на одну з паризьких майстерень. Андре запам'ятав вишукані лінії кузова одної з моделей, виконаної Бертоні. Може, він? Людина зі свіжим поглядом та оригінальними ідеями була б тут дуже і дуже до речі.

Так у 1930 році в конструкторському бюро «Ситроєна» з'явився талановитий дизайнер Фламініо Бертоні.

Бертоні мав неабиякі знання в різних галузях, та насамперед він був художник та скульптор. Крім того, він непогано розумівся в астрономії, архітектурі, фізиці, механіці.

Будучи гравцем за вдачею, Ситроєн ризикнув поставити на Бертоні. І не прогадав. Довіривши молодому дизайнеру створення обличчя нової «Citroën TA» («Traction Avant» — передній привід), Андре отримав вічний автомобіль, чий вигляд лишався оригінальним навіть через 20 років.

У плавних, аеродинамічних обрисах TA, які дивно виглядали на фоні прямокутних машин того часу, відобразився скульпторський талант Бертоні.

зміцнив свою фірму. Із заводів «Ситроєна», де трудилося понад 35 тисяч робочих, щодня виходило 400 автомобілів, покупцям пропонувалось на вибір аж 28 різних кузовів!

На той час Андре Ситроєн величезними партіями випускав гарні, надійні, проте, з погляду дизайнера, досить-таки пересічні машини. Слід було щось міняти...

Потрібна була машина настільки незвичайна, настільки вражаюча, щоб покупець і не задумався над тим, скільки років вона вже перебуває у виробництві: п'ять, десять чи, може, двадцять?

Кому ж довірити розробку фірмового стилю моделей «Ситроєн»? Якось переглядаючи свої записи, Ситроєн наткнувся на прізвище Бертоні. І згадав цього молодого італійця, з яким познайомився під час поїздки на одну з паризьких майстерень. Андре запам'ятав вишукані лінії кузова одної з моделей, виконаної Бертоні. Може, він? Людина зі свіжим поглядом та оригінальними ідеями була б тут дуже і дуже до речі.

Так у 1930 році в конструкторському бюро «Ситроєна» з'явився талановитий дизайнер Фламініо Бертоні.

Бертоні мав неабиякі знання в різних галузях, та насамперед він був художник та скульптор. Крім того, він непогано розумівся в астрономії, архітектурі, фізиці, механіці.

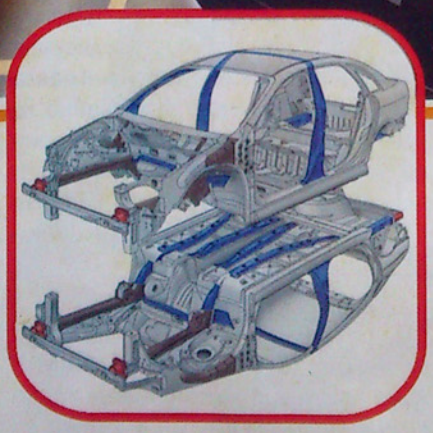

Свою кар'єру італійський дизайнер починав на одному з авіаційних заводів концерну «FIAT», де працював тоді простим металістом. У 1920-х роках, коли в Італії розбуялася чергова економічна криза, по-італійському енергійний Фламініо в пошуках кращої долі подався до Франції. На французькій землі Бертоні успішно співпрацював з рядом кузовних ательє.

Найкращий пам'ятник

Лишаючись у виробництві понад 23 роки, упродовж яких було випущено ні мало ні багато — близько 700 тисяч автомобілів, «Traction Avant» для цілого покоління став символом усієї Франції. А за кермом цих машин кому тільки не довелось посидіти — і порядним підприємцям, і грабіжникам банків, і навіть самому комісару Мегре із своєю знаменитою люлькою.

Помер Андре Ситроєн 3 липня 1935 року. Але справа, розпочата ним, процвітає до сьогоднішнього дня. Зараз фірма «Ситроєн» випускає щороку понад 550 тисяч машин, а емблемою марки й досі служать два зуби шевронної передачі.

У ті часи, коли мої ровесники м'яча по пустирях ганяли та однокласниць за кіски смикали, відповідь на запитання «Ким бути?» в дев'яти випадках із десяти звучала приблизно так: «Космонавтом!» І знали ж на 99,99%, що не бачити нам космічних скафандрів, як оселедцю власних вух, а все одно мріяли. А спитай когось із вас, ровесників Джексона та Пундика, на яку стежку хотів би стати, певний, що половина бадьоро гаркне: «Діджеєм!» Відразу зауважу: робота не для тих, хто любить помовчати, подумати на самоті — вона їм протипоказана!

Hey, mister DJ

А от якщо у тебе язик, як називається, без кісток і фантазія бурхлива, то пряма тобі дорога на радіостанцію. Якими якостями має володіти радіомен?

В першу чергу, шаленою працездатністю. Графік роботи не має певних норм та обмежень. Усе залежить від того, де і з ким ти працюєш. А от щодо спеціалізованих особливостей — вимоги високі: чітка дикція, гарний, приємний голос. Уміння володіти своїм голосом у різних ситуаціях має просто гіпнотичний вплив на слухачів. Потрібно не лише вміти відкривати рот у необхідні моменти, але й дотримуватись правил артикуляції, тому що від цього залежить твоя інтонація. Багато людей чомусь не правильно думають, що коли співрозмовника не видно, спілкуватися з ним легше. Це не так. Адже у розмові віч-на-віч беруть активну участь наші погляди, жести, міміка. А людина в радіоефірі може користуватися лише своїм голосом. Ось чому інтонація і правильна артикуляція (чіткість вимови) є настільки важливими.

Закон «трьох хвилин»

Кожен радіоведучий, або діджей, як тепер його по-сучасному називають, повинен знати і дотримуватись закону, що не дозволяє в ефірі говорити довше трьох хвилин. Розмову необхідно чергувати з музикою чи рекламою, тоді вона не буде надокучати слухачам і не здаватиметься монотонною і виснажливою. А коли у радіоефірі звучать декілька голосів, тобто відбувається дискусія, вони в жодному разі не повинні накладатися один на одного (я, звичайно, голоси маю на увазі), а також категорично забороняється перекрикувати та перебивати співрозмовників, бо слухачі тоді взагалі перестають що-небудь розуміти.

Школа — це досвід

Де всьому цьому можна навчитися? Дуже доречне запитання, але по суті відповісти на нього мені важко. На жаль, таких спеціальних закладів в Україні просто не існує. Хоча є у Києві інститут культури ім. М. Поплавського (жартую, це — «співаючий» ректор цього закладу). Так-от, в інституті є кафедра шоубізнесу, а на цій кафедрі є спеціалізація теле- і радіоведучий. Крім того, при університетах на кафедрах журналістики також читають спецкурси з основ телерадіожурналістики. Але все це — лише теорія. Я переконаний, що найкращою школою, якщо ти захочеш стати професійним радіоменом, буде твій власний досвід і практика. Багато людей, які займаються цією справою, жодного спеціального вузу не закінчували, хоча більшість з них мають вищу освіту і є досвідченими філологами, журналістами, музикантами, акторами і т. д., але всіх їх об'єднує любов до цієї професії і велике бажання працювати — «тримати у своїх руках» слухачів радіоефіру. Отож твоїм першочерговим завданням на шляху до успішної кар'єри радіоведучого повинно стати багатогодинне прослуховування радіопрограм. Старайся почути і проаналізувати, як працюють відомі радіоджеї, а як — початківці. Які моменти були більш вдалими і принесли тобі багато позитивних емоцій, а коли хотілось перемкнути свій приймач на інший канал від того, що ставало нудно?

«Плюси» та «мінуси»

Кожна робота має свої позитивні та негативні сторони. Як на мене, то у професії радіоведучого негативу значно менше, ну хіба що незручний графік роботи і проблема з відпусткою, або тому, що на вулиці ніхто автографи не просить, як, скажімо, у телевізійних «менів», особливо, якщо вони є ведучими якоїсь популярної програми. Ну і що?

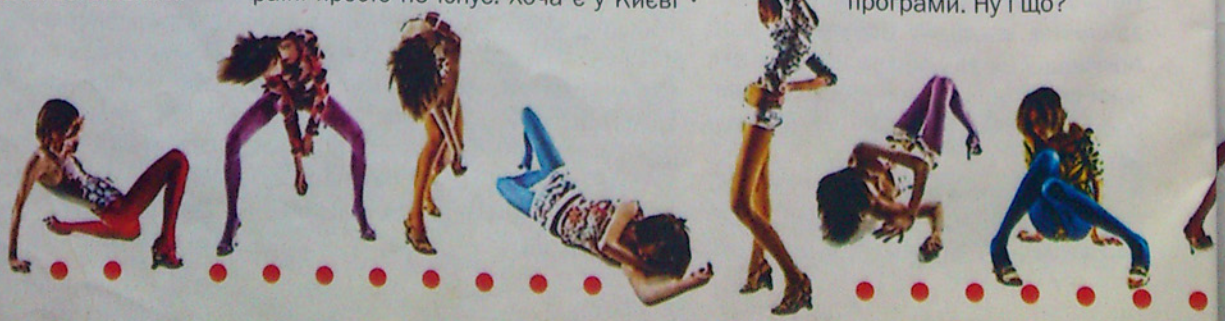

Зате у тебе є можливість сказати людям усе, що ти хочеш. Для того необхідно бути цікавою, всесторонньо розвинутою й оригінальною особистістю. Ти можеш створити свій імідж, не маючи досконалої зовнішності і не витрачаючи шалених коштів на дороге вбрання та аксесуари.

Ти можеш стати «голосом» якоїсь фірми, що принесе тобі велику матеріальну компенсацію.

І без сумніву, у кожній компанії твоя присутність буде бажаною, оскільки з тебе вийде класний співрозмовник.

Містер DJ

Ти любиш ходити на дискотеки? Якщо ні, то можеш далі не читати... А якщо ти відчуваєш задоволення від усього цього шуму-гаму, що відбувається в дискоклубах чи на танцювальних майданчиках, тоді ця інформація може стати тобі у пригоді. Давай поговоримо про ще одну цікаву професію — дискжокей, або DJ. Адже саме він тримає у «своїх руках» атмосферу, що панує на дискотеці, він керує енергією сотень людей, що прийшли у його «володіння».

Чи кожен може стати діджеєм?

Так! Навчитися володіти технічним обладнанням дискотеки може кожен сучасний хлопець. Але техніка — це ще не найголовніше, треба мати особливе чуття і бажання володіти залом, бути лідером. До речі, скажу відразу, що зовнішність не грає значної ролі у цій справі, тобто вона не повинна бути нав'язливою і тим більше вульгарною. У діджеїв є свої правила щодо одягу, наприклад, не прийнято носити майки чи футболки з яскравими написами і рекламними гаслами, щоб не привертати увагу людей до своєї персони чи візуально нав'язувати їм свої смаки. Одяг повинен бути зручним та чистим, усе має підтверджувати гармонію в тобі самому. Повинен бути свій індивідуальний стиль. І тільки тоді діджей зможе володіти публікою, стати для неї провідником енергії, розпалювачем емоцій. Та основним «інструментом» дискомена є, звичайно ж, його музика. Так, у тебе повинна бути своя колекція платівок чи дисків, з якої ти можеш скласти одну чи кілька програм для різних ситуацій. Мистецтво професійного діджея полягає в тому, щоб скласти таку програму, під яку людям (певного середовища чи вікової категорії) було б приємно рухатись або ж просто слухати її. Музика повинна звучати безперервно і технічно грамотно. Що я маю на увазі? Кожен поважаючий себе діджей повинен знати, що необхідним для його роботи є оперування великою кількістю професійних термінів. Я познайомлю тебе з деякими із них, наприклад:

сет — відрізок часу, відведений діджею для звучання музики;

вертак, стіл — програвач або інший технічний прилад для видобування звуків з одної або кількох платівок відразу;

диск, вініл — плата із записами музики;

слімпат — спеціальна прокладка між платівками, яка використовується на програвачі під час роботи;

пульт, мікшер — пристрій для зведення й опрацювання різних музичних відрізків;

скретч — метод видобування скрипучих, свистячих, писклявих звуків;

вуха — навушники, які є обов'язковим технічним засобом дискжокея;

монітор — спеціальна колонка, через яку DJ слухає музику незалежно від того, що чують усі присутні на дискотеці.

Одна і та ж платівка у кожного дискжокея звучить по-різному. Чому? Тому що треба уміти подати свій матеріал, мати талант заводити публіку і відчувати її настрій та бажання. Важливо навчитися правильно вибудовувати сет, розставляючи гармонійні, ритмічні та емоційні акценти. Якщо у тебе немає музичних навиків (я вже не кажу про музичну освіту), то необхідно присвятити свій вільний час розвитоку і вдосконаленню в собі почуття ритму. Найгірше, коли публіка нудьгує і поглядає на годинник — це негативна оцінка за твою роботу. Але не забувай, що успіх і визнання приходять з досвідом. Якщо тебе зацікавила наша класна діджейська школа, пиши. Миіз задоволенням продовжимо цю тему, познайомимо тебе з цікавими професіоналами у цій справі. Поговорити, я впевнений, буде про що.

Російський розмір на «УРА»!

Ніхто точно не знає, який рік, місяць, день можна назвати часом появи групи «Російський Розмір». Не тому що архіви погоріли, і не тому, що свідки повмирали. А тому що поява її дивовижно збіглася з «відставкою» страшенно популярного на початку 1990-х дуету «Кар-Мен». Підхопивши естафету техно-попу в 1993 році, група увірвалася на необжиті простори російського шоу-бізнесу.

Так і живуть там до сьогодні. Номер один — Віктор Бондарюк, він же Дядечко Кактус (народився 18 жовтня 1967 року в Кустанаї, Казахстан). Як тільки хлопчик ходити навчився, мама віддала його в музичну школу. Там його всі дуже полюбили за необмежене почуття гумору.

Волею батьків скінчивши школу по класу фортепіано, Вітя влаштувався у шкільний ансамбль барабанщиком і вже не сушив собі мізки питанням «Ким бути?».

У 1990-му, чесно віддавши доблесним Збройним силам два роки свого життя, Віктор чкурнув до Санкт-Петербурга — щастя шукати. Не сам — на пару з Петриком Кашиним. Перебивалися такими-сякими гастролями. Потім до них приєднався Капа (за паспортом — Дмитро Копотілов, 7 грудня 1967 року народження) — шкільний друг Віті. Музикантом Діма не був, краще знався на джинсах «Піраміда» — торгував ними на ринку. Та мрією №1 для Дмитрика було... підкорення естрадного олімпу. Тож довелося після зустрічі з однокашником згадати, як то він колись на гітарі бренькав та фортепіано мордував. Згодилось!

Ясна річ, блискучих гастролей та шалених контрактів на початках ніхто їм не пропонував. Їх сценою були підземні переходи. Ось де справжня школа життя, гарт, який не забувається ніде і ніколи. Час від часу до їхнього дуету підключався Паша Кашин зі своїм саксофоном. Часи були — згадати страшно! На інструменти грошей не було, міліція з переходів виганяла. Гайнули за кордон — де там, усі рибні місця вже забиті! Повернулись у Пітер, знайшли Сергія Черниха, попрацювали — і випустили перший сольник «Ю-а-ю».

1994 рік. Усі пітерські радіостанції, немов змовившись, ганяють на своїх хвилях хіти «Зірка розлуки» та «Коли його немає поруч...». Гарячий подих слави зігрівав потилицю.

Далі творчу стежку хлопців перетнув процвітаючий бізнесмен Олександр Левін. У 1996 році раніше нікому не відома трійця раптом стає надзвичайно популярною, а її учасники — найбільш гастролюючими артистами країни. І щомісяця доводилося давати близько 40 концертів. Їхній проект «Давай-давай» промайнув практично по всій Росії. Він приніс величезну популярність молодим артистам, але і величезну втому.

Десь через півроку «Російський Розмір» взяв до себе в групу чарівну 24-річну сибірячку Юлю Кошельову і записав абсолютно новий за манерою танцювальний альбом «Танцюємо!» (1998). Зі слів артистів, альбом вийшов танцювальним і в той же час дуже душевним. На підтвердження душевності альбому можна назвати такі пісні, як «Ось так» і «Лети», а в підтвердження танцювальності — «Нормальний вечір», «Рухайся», «Там, де грає музика».

Хто чув ці пісні, той зрозуміє. Зі слів фанів, альбом вдався. Колись за таку роботу в школі п'ятірки ставили.

У 1999-му році на полиці викотився диск «650». Спочатку він задумувався як музичний альбом (CD-Rom плюс бонус-трек). Але чомусь в альбомах, які вийшли в Росії, бонус-треку не було, наприкінці року його вирішили перевидати, назвавши «650.2». Знімаються кліпи на пісні «Ангел дня» та «Енергія світла». Кліп «Ангел дня», як і задумувалося, додав популярності групі, про них знову заговорили як про модний проект. А от Юля з Новосибірська не витримала тяг[illegible] слави, і довелося з нею розлучитися.

Перед самим 2000 роком з'явився альбом «Next». Взагалі-то, він мав вийти ще в 1998 році, а записаний і геть у 1997-му. Та почалися кризи, курс став стрибати то туди, то сюди, і все таке... Добре, що взагалі вийшов.

У лютому 2000-го року Юлину вакансію заповнює дівчина на ім'я Елеонора, і в червні-2000 виходить альбом «БумZ-БумZ».

На дві пісні знімаються кліпи («Любов» та «Я»). «Російський Розмір» успішно виступає в Росії та за її межами. А в 2001 році фани смакували пісеньками з нового альбому-збірника «Краще». Цікаво, скільки їх ще буде?

WESTLIFE- п'ятеро красенів

Ну що про них можна сказати... Скромні, талановиті, солодкоголосі. Всі з Ірландії. А ще групу «Westlife» називають гідною заміною «Boyzone». Я при їхній популярності на таке порівняння образився б. «Westlife» — то «Westlife», і крапка!

Група народилася в 1998 році, коли менеджер групи «Boyzone» Луїс Уолш і її лідер Ронан Кітінг надумали створити квінтет ірландських парубійків. Стали шукати учасників. Ними стали Шейн Фінлан, Марк Фіхіллі і Кайєн Іген — всі з ірландського містечка Сліго, плюс Нікі Берн та Брайан Макфадден з Дубліна. Придумали назву «Westside» і взялися за роботу. Розігрівали публіку на гастролях «Boyzone» у листопаді 1998 року, але британський музичний журнал «Smash Hits» визнав «кращою гастрольною групою»... «Westside». «Boyzone» лишились біля ржавого корита.

Попри гучний успіх (а може, саме і через нього) групі довелось міняти ім'я: назву «Westside» має сила-силенна інших команд, крім того, у США повно однойменних товарів. Так з'явився «Westlife». У квітні 1999 року вийшов дебютний сингл «Swear It Again» і зразу зайняв перші місця британських та ірландських чартів. Згодом народилася не менш успішна «If I Let You Go». Далі — більше, і ось уже фани групи тримають у руках альбом «Westlife».

Брайан — найбільший серцеїд у групі. Подейкують, що у нього роман з Агілерою. А ще раніше він залицявся до Лене Ністрем з групи «Aqua». Вона заради нього кинула свого мецената-мільйонера, їх часто бачили разом, та роман плавно зійшов нанівець. «У неї в голові, — каже Брайан, — самі лиш тусовки. Я не міг цього витримати...»

Ну не міг, то не міг. Лене, думаю, без нього не пропаде. Може, й покинутий мільйонер до неї ще повернеться.

Сказати, що хлопчики підходять до справи серйозно, — нічого не сказати. Вони регулярно відвідують перукаря — той ревно стежить за їхнім прикидом. До речі, той же перукар обслуговує і «Spice Girls». А ще всі дуже забобонні. Перед кожним виходом на сцену «Westlife» проробляє такий ритуал: хлопці стають у коло, хтось один промовляє молитву, потім лічать до трьох і з'являються перед публікою. Кажуть, допомагає.

А тепер — великий план

Марк Петрік Фіхіллі

Народився 28 травня 1980 року в Сліго (Ірландія). Брати і сестри: два молодших брати. Зріст — 180 см. Сімейний стан — неодружений. Хобі — теніс, футбол. Має дивну фобію — смертельно боїться птахів! А ще говорить, що перспектива стати всесвітньо знаменитим жахливо його лякає.

Брайан Ніколас Макфадден

Народився 12 квітня 1980 року в Дубліні. Має молодшу сестру та 185 см зросту. Сімейний стан — звісно, неодружений. Хобі — футбол. До того працював у «Макдональдсі». Найбільший у групі жартун-веселун. Твердить, що вперше поцілував дівчину, коли йому було 17 років. Віриш?

Кайєн Іген

Народився 29 квітня 1980 року в Сліго. Рідня: молодші сестра і брат, дві старші сестри і один старший брат. Зріст —174 см. Неодружений. Хобі — гра на роялі, гітарі, барабанах, кларнеті, скрипці, саксофоні... Народжений у рік Мавпи, великий романтик, але й поїсти не дурний. Обожнює одеколони від Жан-Поля Готьє «Polo Sport» і «Joop».

Шейн Фінлан

Народився 5 липня 1979 року в Сліго. Має трьох старших сестер і аж чотирьох старших братів (це ж стільки повчань за все життя вислухати!). Зріст — 175 см. Сімейний стан — неодружений. Хобі — верхова їзда. До участі у «Westlife» допомагав батькам у сімейному ресторані — нарізав овочі, мив посуд.

Ніколас Берн

Народився 9 жовтня 1978 року в Дубліні. Має молодшого брата та старшу сестру. Зріст — 176 см. Сімейний стан — авжеж, неодружений. Хобі — футбол та снукер (англійський більярд). У «довестлайфівському» житті брав участь в одній телепередачі, а зараз плекає надію на власне телешоу. Частенько можна побачити, як він гасає вулицями Дубліна на своєму «Пежо-306» із відкидним верхом — щоб усі бачили! Ось таке воно, життя вестлайфівське — молоде та безшабашне!

Марк

Кайєн

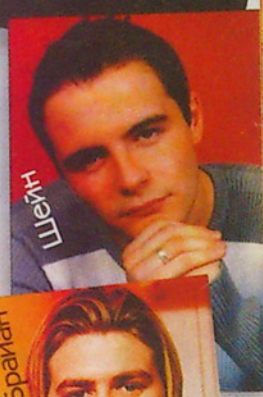
Шейн

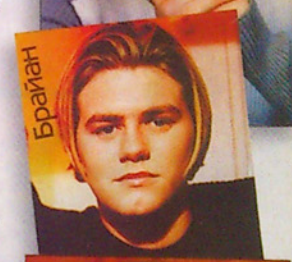
Брайан

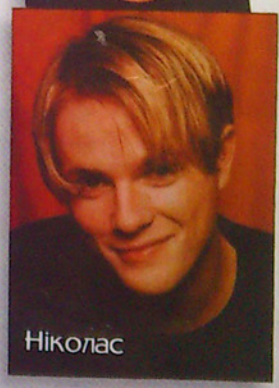
Ніколас

ЯКИЙ ІЗ ТЕБЕ МАНДРІВНИК?

«Діти капітана Гранта» читати доводилось?

Любиш куховарити?

Ти граєш на гітарі?

Так

Ні

Зелений континент — це Євразія?

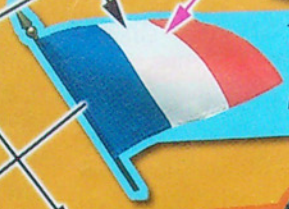

Тобі подобається вчити іноземні мови?

Найвища піраміда — Хеопса?

Гори — це твоя стихія?

У тебе філософський склад мислення?

А що таке по-флотськи «банка», знаєш?

Вогнище грамотно розкладеш?

Шкодуєш, що пройшли часи піратів?

Між мольбертом і сачком вибереш мольберт?

На верблюдах кататися доводилось?

Пірнати вмієш?

В індіанців гратися доводилось?

Рубрику «Поряд з нами» читаєш постійно?

Столиця Кіпру — Ер-Ріяд?

По деревах любиш лазити?

Ти песиміст?

Піраньї водяться у морі?

Ти хлопець?

На природі не нудьгуєш?

«Уїк-енд» по неділях дивишся?

Бушприт і кокон — слова-синоніми?

Любиш вишивати хрестиком?

Міклухо-Маклай — це космонавт?

Корок — деревина чи кора?

Твій хресний — капітан дальнього плавання?

Із засобів пересування тобі ідеально підходить пульт ДК (від телевізора). Без його допомоги навряд чи потрапиш кудись далі, аніж найближча Зачіпайлівка. Чому? Тобі краще знати.

Якщо обставини складатимуться сприятливо, ти побачиш досить, щоб було що розповісти знайомим, дітям, онукам. А може, вражень назбираних вистачить ще й на кілька томів мемуарів. Хто знає?

Подорожувати? Так, але не задля самої подорожі. Тож чи не освоїти парочку супутніх спеціальностей? Наприклад, археолога, геолога, екскурсовода чи міністра закордонних справ. Ух і накатаєшся!..

Якби в нас були вузи, де вчать на мандрівника, таких, як ти, приймали би без іспитів. Та й так ти маєш усі шанси стати другим Марко Поло чи Христофором Колумбом. Тож повний вперед!

«Старша сестра» гранати
Модель
Держава-острів у малому Антільському архіпелазі
St. George's
Засушена
Одяг
Священна гора у Греції
Перешкода для танків
Жорстокий монарх
Зимою лежить на водоймах
З коп. у царській Росії
Реформатор у Чехії
Житель країни
Афіни
Гречка, рис, перловка
Викликає сміх
Стиль у плаванні
З ним по дорозі
Міра ваги
Латвія
Столиця?
Тиранозавр ...
Серіал «Комісар ...»
Місяць – ... Землі
... Чан
По-російськи – «бархат»
Стихія
Обмеження кількості
Його міняють на мило
Збудник захворювання
Марк ...
... Лондон
Розбійник у Карпатах
Посланець в іншу країну
Група
Нехитра людина
Промовець
Домівка
Старослов'янське божество
Житель країни
Варшава
Чим далі в ..., тим більше дров
Американський космічний корабель
... Коннері
Давньогрецький філософ
Рос. письменник XX ст.

klasword

Майка-талісман

Після того як завершуються національні європейські чемпіонати, країни Європи дружно визначають кращого бомбардира Старого Світу і вручають йому приз, заснований фірмою «Адідас», — «Золоту Бутсу». Минулого сезону, наприклад, її приміряв форвард лісабонського «Спортингу» бразилець Маріо Жардел. За чемпіонат Супер-Маріо примудрився забити 42 м'ячі у 38 матчах. Фантастика — більше одного гола за гру! За це він цілком заслужено отримав свою «Золоту Бутсу». Цікаво було би побачити, чи не тисне вона футболіста.

Що йому допомагає забивати так багато голів? Гостре чуття гола, майстерність форварда чи, може, якийсь таємний талісман? Мабуть, усе разом. Ні для кого не секрет, що спортсмени — дуже забобонні люди. Ось, наприклад, цікавий факт із життя футбольних голеадорів. Один іспанський форвард, виходячи на матч, щоразу вдягав під футболку майку-талісман. На ній було зображено число, яке було на 1 більше, від кількості голів, які він забив до цього матчу. Як тільки йому вдавалося влучити у ворота суперника, він знімав футболку і, вказуючи на число на майці, вихвалявся перед глядачами тим, скільки у нього тепер стало забитих м'ячів. Іспанцю не в кожному матчі щастило змусити воротаря суперників виймати м'яча із сітки. І до Жардела він не дотягнув. За сезон йому вдалося забити всього 23 голи. Одного разу він забив 4 голи за матч, двічі — по 3 та три рази робив дублі.

Наш фан-меломан Джексон запланував замовити собі комплекти таких майок з різноманітними числами для себе та інших суперфорвардів Класної збірної. Головне, щоб меценатів знайшов і числа на майках були більші. А ще він має намір рекомендувати вдягати під футболку не одну майку, як це робив іспанець, а відразу по декілька. Можливо, хоч цього разу нашим футболістам вдасться вийти у фінальну частину континентальної першості 2004 року. І ми тоді зможемо спостерігати не лише за успіхами інших країн, як це було на останньому світовому футбольному форумі.

Та спершу Джексон хоче встановити, скільки ж разів за сезон іспанському форварду пощастило похвалитися перед болільниками своєю майкою-талісманом? Допоможи йому!

Пундик-бізнесмен

Прийшло літо, і саме тепер треба думати не тільки про відпочинок, а й про те, де б заробити... Кому на гірський велосипед, кому на кросівки. Наші герої пробували розпочати спільну справу, але інтереси виявились надто різні. Тому свою дискотеку подавай, тому — спортсекцію, а тому — кафе з видом на Чорне море.

Кафе — це, звісно, про Пундика, була у нього така мрія. Однак, витрусивши всі свої кишені, нарахував 2 гривні 73 (сімдесят три) копійки і побачив, що мрії про кафе якийсь час поки що лишатимуться мріями. І вирішив тимчасово переключитись на апарат для виготовлення цукрової вати. Коштував той за його мірками теж чимало — 170 гривень, і гроші все одно треба було шукати. Пундик відкрив кредит у професора Крапки, а заразом і приміщення в його лабораторії орендував під свою промислово-продуктову лінію.

Та щось не клеїлось у підприємливого Пундика з комерцією. Чи то конструкція апарата була не зовсім така, чи то атмосферна вологість у Крапчиній лабораторії зіграла злий жарт із Пундиковими починаннями, але, експериментуючи протягом якогось часу, Пундик потрощив усі заготовлені палички, на які вперто не хотіла чіплятися вата, плюнув на почату справу і продав свій апарат за 180 грн. сусіду. Той був старший від Пундика на кілька років і на бізнесі, за його ж таки словами, розумівся трішечки краще.

Прикинувши, скільки доходу лишилося йому після повернення боргу, Пундик задумав наступну бізнесаферу і вже мало не взявся за її реалізацію... Аж тут до нього доходять чутки, що сусід налагодив придбаний апарат і ласує солоденькою ватою сам та друзям продає. І вже настільки наласувався нею, що готовий вже хоч просто зараз продати його разом із своїми ноу-хау за якихось 190 гривень! Не встоявши перед спокусою, Пундик знову поліз у борги. Позичив ще 10 гривень, доклав їх та відкупив цей же апарат у сусіда. Але й цього разу тішився недовго. Щоправда, йому пощастило — апарат збув уже за 200 гривень — крива попиту незмінно повзла догори.

Навар такий-сякий був. Але який, якщо не брати до уваги Пундикових витрат на експерименти з цукровою ватою? Візьмешся визначити?

Запитаннячка від Класного

1 Яка найбільша кількість понеділків може бути у році?

2 Джо зайшов у «Філателію» з маркою вартістю 30 копійок і обміняв її на дві марки, одна з яких коштувала 14 копійок, а друга — 16. Що сталося з середньою вартістю марок у «Філателії»: збільшилася, зменшилася чи залишилася незмінною?

3 Шаховий клуб влаштував матч між Слонюком та Коненком. Матч складався з 13 партій. Переможець виграв сім партій, а в шести партіях потерпів поразку. Як звичайно, шахісти грали білими та чорними фігурами поперемінно. В останній партії білими грав Слонюк. Той, хто грав чорними фігурами, переміг у п'яти партіях. Встанови, хто виграв цей матч?

4 Протягом весни Пундик схуд на 25%, потім за літо поправився на 20%, впродовж осені схуд на 10%, а за зиму додав у вазі 20%. Цікаво, поправився чи схуд Пундик за цей рік?

Загадковий Джо

Черговий матч світової футбольної першості між збірними Англії та Аргентини викликав небиякий інтерес у нашої Класної компанії. Киця з Джексоном очікували виходу на зелений газон свого улюбленця Майкла Оуена, а Джо та Пундик мріяли побачити голи у виконанні аргентинського суперфорварда Габріеля Батістути. Оуен чи Баті-гол — хто кращий, чия збірна переможе? Інтрига так і зависла у повітрі.

Лише Колібрик спокійно спостерігав за їхніми суперечками. Щоб скоріше пройшов час, який залишався до матчу, він запропонував Джексону зіграти в шахи. Джо тим часом листав якийсь спортивний журнал, Киця плела браслет з бісеру, а Пундик ремонтував тенісну ракетку, якою вчора боронився від ос. Не треба було йому брати з собою на корт стільки полуниць. Він, бачте, вирішив жувати по одній ягоді після кожного виграного очка. А вигравав він не дуже вже й так часто. Траплялися великі перерви, під час однієї з яких до полуниць і занадилися оси.

Раптом Джо відірвався від читання і запитав:

— Ви бачили, які тренажери встановлені у Центрі олімпійської слави Саппоро? В цьому японському місті, де відбудеться сьогоднішній матч, колись вирували зимові олімпійські баталії. На згадку про це кожен відвідувач музею може стати на лижі, які розташовано на спеціальному помості. Перед помостом встановлено великий екран, на якому зображено відрізок гірськолижної траси. Спеціальні пристрої починають крутити якісь вали, закріплені під лижником, і в нього виникає враження, що він починає спускатися з гори на лижах. Лижнику, звичайно, дають і лижні палки, якими він намагається втримувати рівновагу. Для підсилення ефекту руху на екрані починає змінюватися траса. І ти ніби летиш згори! Оце класно!

— Ага! Особливо тим, що не обов'язково бути великим майстром, — зауважив Пундик. Та й за лижі можна не переживати.

— І головне, за твої руки чи ноги, — додала Киця.

— На другому тренажері з трампліна можна уявно стрибнути, — захоплено додав Джо. — А стадіон їхній чого вартий! Повністю критий, здалеку схожий на величезного лежачого кита. Футбольне поле за якусь годину можна переобладнати на майданчик для бейсболу чи хокею на траві. На спеціальних пристроях перевозяться окремі ділянки газону, зайві забираються, і прошу, грай собі!

— На кита схожий, кажеш, — мрійливо зауважив Пундик, — та ось цікаво, хто сильніший — кит чи слон? Хто може більшу вагу переміщати?

— Цього я не знаю, — задумався на якусь мить Джо. — До речі, не вірите, що я можу підняти слона вище своєї голови?

— Хіба намальованого чи сфотографованого, — скептично зауважила Киця, а потім додала, — чи, може, ти маєш на увазі надувного або м'яку іграшку?

— Або зробиш це з допомогою підйомного крана? — запитав Колібрик.

— Та ні. Я можу вам зараз же продемонструвати не лише який я богатир, а й чарівник, — заявив Джо, вихваляючись своїми м'язами. — Кілька магічних рухів та слів, і буде вам слон, якого я підніму вище голови. І в зоопарк чи індійські джунглі не підемо. Давайте укладемо парі. Якщо я програю, тобто не виконаю своєї обіцянки, то не дивитимуся не тільки сьогоднішній футбольний матч, але й усі решту матчі фінальної частини цього чемпіонату. Але якщо я виграю, то ви всі разом будете тримати мене на руках під час сьогоднішньої гри до тих пір, поки мій Батістута не заб'є гола. Згідні?

Друзі задумалися, цікаво, як це він слона збирається піднімати? Те, що Джо був сильний, знали всі, але ж не настільки, щоб підняти слона над головою. Але те, що він чарівник, викликало ще більші сумніви. А потім вони взяли й... програли парі!

А ти здогадуєшся, як Джо зумів виконати свою обіцянку? Добре думай, а то допомагатимеш Класним друзям тримати Джо.

Мумія

Для проведення цієї гри потрібно побільше гравців. Їх розбивають на пари. Кожна пара стає на відстані 1,5-2 метри одна від одної. Один гравець у парі виконуватиме роль мумії, а інший — муміфікатора. Завдання муміфікатора на першому етапі гри полягатиме в тому, щоб якнайшвидше обмотати свою мумію... туалетним папером.

Кожна пара отримує свій «бинт» — рулон туалетного паперу, — і за командою ведучого починається муміфікація. Виграє та команда, яка найшвидше виконає це екзотичне завдання. При цьому слід пам'ятати, що обмотувати потрібно так, щоб туалетний папір не обривався. За кожний обрив можна штрафувати п'ятьма чи десятьма секундами. У такому випадку ведучий, звісно, повинен мати секундомір. Після того як усі пари завершують процес муміфікації, ведучий підбиває підсумки цього етапу гри і дає команду приготуватися до наступного. Тепер завдання муміфікатора полягатиме в тому, щоб якнайшвидше «роздягнути» свою мумію — пообривати зі свого партнера туалетний папір. Лунає команда ведучого «Старт!», і починається процес «роздягання». Після його закінчення ведучий знову підбиває підсумки, і гравці готуються до третього, завершального етапу гри, що має назву «Шпаргалки».

Підготовка ця зводиться до того, що в кожній парі лишається хтось один з гравців. Той, хто, на думку команди, швидше впорається із завданням — заховає весь порваний на клапті туалетний папір у свій одяг так, щоб його не було видно. Дозволяється ховати папір у кишені, за пазуху, куди завгодно, головне, щоб тих «шпаргалок» ніхто не побачив. Таким чином, готуючись до третього етапу, можливо, варто щось одягнути, особливо, якщо ти граєш далі, а події відбуваються на пляжі і ти в одних плавках чи купальнику.

Завершується гра тоді, коли ведучий підбиває підсумки за результатами всіх трьох етапів гри. У другому етапі гри не варто дуже розкидати свої «бинти», адже тоді в наступному етапі швидше можна буде їх позбирати. Переможець отримує почесне право організувати таку ж гру для своїх батьків. Грай та вигравай!

Найкраща п'ятірка

У цій грі можуть змагатися не лише дві команди гравців, як у баскетболі чи хокеї. Чим більше цих п'ятірок — тим краще. Гра проходить у три етапи. Переможцем стає команда, яка набирає найбільше призових очок у всіх етапах. За перемогу в кожному етапі нараховується по 3 призових очки, за друге місце — 2 і за третє — 1 очко.

На першому етапі команди розташовуються за стартовою лінією. За 5-10 метрів від неї позначають лінію фінішу. Завдання кожної п'ятірки полягає в тому, щоб подолати відстань між лініями з допомогою лише двох пар ніг та двох пар рук гравців команди. Оскільки гравців є 5 і вони разом мають 10 ніг та 10 рук, то це означає, що хтось та когось повинен перевезти за фінішну лінію. Як це завдання вирішить команда, справа її, головне — якнайшвидше перейти на чотирьох ногах і чотирьох руках визначену відстань. Якщо гра проходить на піску, то відстань може бути меншою, на траві — більшою. Все залежить від віку та складу учасників гри.

У другому етапі гри команди можуть відпочити фізично, але доведеться попрацювати головою. Перед ними завдання: лежачи на землі, утворити зі своїх тіл якнайдовше слово. Один або двоє гравців утворюють певні літери та розташовуються у відповідному порядку. Наприклад, щоб утворити слово «ЛІТО», один гравець розставляє ноги — літера «Л», другий лежить струнко — «І», третій розставляє руки — літера «Т», а ще двоє утворюють літеру «О». На обдумування та «написання» слів дається 3-5 хвилин. На третьому етапі гри кожна п'ятірка повинна побудувати з гравців своєї команди якомога вищу вежу. Час для цього етапу гри теж відводиться обмежений — всього 1-3 хвилини. Адже «вежі» необхідно порівняти, а довгенько протримати партнера на спині часом ой як нелегко!..

Ти з друзями можеш придумати і свої випробування для п'ятірок. Якщо дві або більше команди наберуть однакову кількість призових очок, це стає просто необхідним. Обов'язково слід визначити найкращу п'ятірку.

Гаррі Поттер та філософський камінь

Уяви, що тобі прийшло запрошення на навчання у Гогвордську школу чарів та чаклунства (де навчались Гаррі Поттер та його однокласники Рон Візлі, Герміона Грейнджер і Невіл Лонгботом). Ти погодишся? А чи знаєш ти, що там може на тебе чекати? Не знаєш? Тоді нехай ця гра стане відповіддю на це запитання. Вона відтворює чаклунський шлях Гаррі Поттера та його друзів до перемоги над чорними силами.

Гегрід — ключник Гогвордської школи — допоможе підготуватися до навчання. Тобі необхідно буде отримати чаклунські гроші, а потім за них придбати мантію, магічні підручники, олов'яний казанок, терези, телескоп та чарівну паличку.

Ось із платформи «9 3/4» друзі рушають до школи. Там їх за допомогою сортувального капелюха ділять по гуртожитках, між якими потім починаються змагання за кубок. У ході навчання юні чаклуни долають різноманітні пригоди та довідуються про зазіхання чорних сил на філософський камінь, який може забезпечити їм багатство та безсмертя. Отримавши плащ-невидимку та сопілку, Гаррі Поттер з друзями вирішують першими заволодіти філософським каменем.

Щоб виконати це нелегке завдання, друзі присипляють триголового собаку, стрибають у глибоку темну печеру, перемагають чарівною паличкою страшну рослину, сівши на мітлу, ловлять срібний ключ-пташку і відмикають ним зачаровані двері, виграють партію в живі шахи, розв'язавши логічну задачку, вибирають засіб подолання чарівного чорного вогню і отримують від дзеркала Яцрес чарівний філософський камінь. Але і це ще не все! Тепер необхідно здолати чарівника з двома обличчями і нарешті передати філософський камінь добрим силам.

Де він зараз зберігається, невідомо. Одні кажуть, що його знищено, а інші продовжують його розшукувати. Ти з друзями можеш спробувати теж ним заволодіти.

Відріж із вкладки смужки та картки і наклей їх на картон. Виріж окремо 4 смужки та 9 карток. Зі смужок за штриховими лініями склади трикутнички ігрових фігур та скріпи їх, вставивши проріз у проріз.

Перед початком гри необхідно жеребкуванням розіграти фігури та послідовність виконання ходів. А ще — перемішати та розкласти малюнком до столу всі дев'ять карток. Мета гри — якомога швидше подолати ігровий шлях, пройшовши через усі перешкоди. Гравці по черзі тягнуть одну картку й у залежності від її показів переміщають свою фігуру.

Сови на картках показують, на скільки ігрових полів можна пройти вперед, жаби — на скільки полів назад, а картка-кіт пропонує залишитися фігурі на місці. Якщо хід назад виконати неможливо, то фігура залишається на місці. Коли забрано останню картку, то їх знову всі 9 перемішують, розкладають та продовжують грати.

Пересуваючись по ігровому шляху, фігурка зобов'язана стати на усі поля, позначені жовтою рамочкою, бо як же можна когось з друзів не взяти у мандрівку чи стати чаклуном без мантії або палички... Щоб стати на таке поле, не обов'язково отримувати точну кількість сов, можна і більше. Скажімо, до поля з жовтою рамочкою — 2 поля, а ти маєш 3 сови на картці. Ходиш фігуркою на 2 поля і чекаєш там наступного ходу. При виконанні ходу назад дозволяється перестрибувати через поля з жовтою рамочкою.

А от на перешкоди, позначені фіолетовою рамочкою, навпаки, ставати не можна ні в якому разі. Їх потрібно перестрибувати. Випало менше сов чи жабок — фігурка стоїть на місці. Збивати фігури суперника не можна, їх можна перестрибнути або стати поряд. Дозволяється ставити на одне поле кілька фігур. Виграє той, хто першим здолає весь шлях. Зіграли раз — можна зіграти другий, помінявшись при цьому фігурками і змінивши порядок виконання ходів. Так буде цікавіше!

1 Що спільного між самураєм, мушкетером та лімузином? Не знаєш? А ось дехто з домашніх тварин міг би тобі підказати.

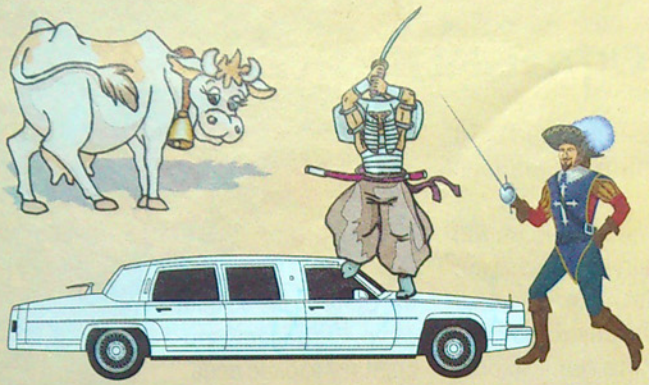

2 Визнач назви музичних інструментів до складу яких входить слово ТАР (Тар — назва щипкового музичного інструмента, поширеного на Кавказі та в Середній Азії.

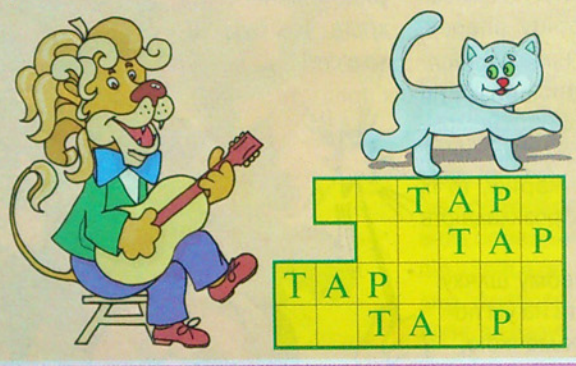

3 Джексон за 5 гривень купив рівно 100 марок трьох різних видів. Там були марки вартістю 50 копійок, 10 копійок та по 1 копійці. Скільки марок кожного виду накупив Джексон?

4 Коли правильно впишеш у клітинки назви предметів, то у виділеному стовпчику зможеш прочитати назву гри англійського походження, єдиної, в якій передбачено перерву на обід та чашечку чаю.

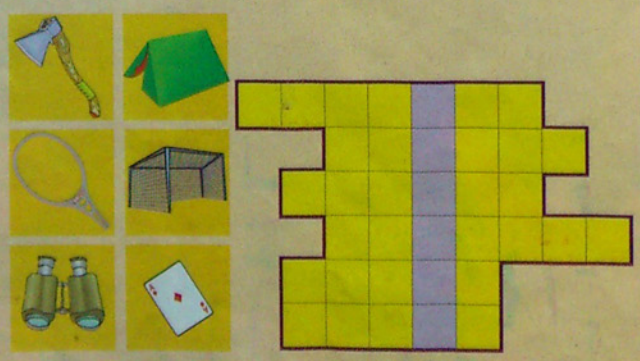

5 Спробуй намалювати цю фігуру, не відриваючи руки від паперу і не проходячи двічі однією й тією ж лінією. Колись за виконання цього завдання можна було отримати мільйон доларів.

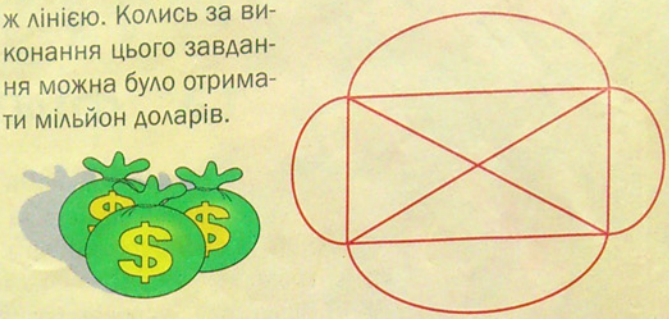

6 Забери 4 сірники так, щоб утворилося: а) 5 однакових квадратів; б) 5 неоднакових квадратів.

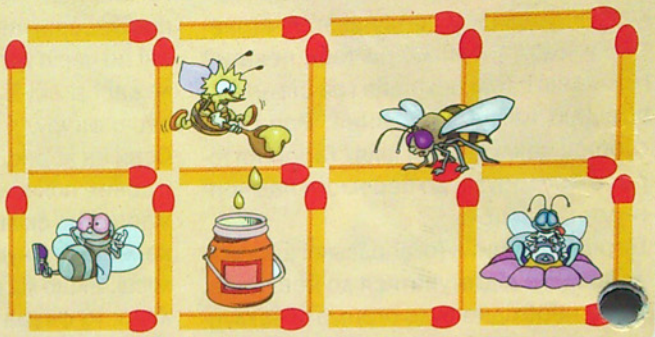

7 Андрійко і Тетянка — братик і сестричка. Три роки тому Андрій був у 7 разів старший за сестричку, а рік тому — лише у 2 рази. А по скільки років їм зараз?

8 До кожного з цих слів додай по одній літері так, щоб разом з цією літерою тобі вдалося утворити (розанаграмувати) назви шести різних напоїв.

САК КОТОМ ФЕРІ

СОМ ОКОЛО КВА

9 До Класу з пасіки надійшла телеграма: «КОМУ З ВАС МАЛО МЕДУ». Колібрик записав її у вигляді квадрата, а потім відправив зашифровану цифрами відповідь. Відшукай спосіб прочитати Колібрикове повідомлення.

К	О	М	У
З	В	А	С
М	А	Л	О
М	Е	Д	У

43 44 11 33 23 24 14

10 Якщо кулю, гладкий куб і циліндр одночасно пустити вниз по нахиленій площині, який предмет першим долетить донизу? Коефіцієнт тертя вважається рівним нулю.

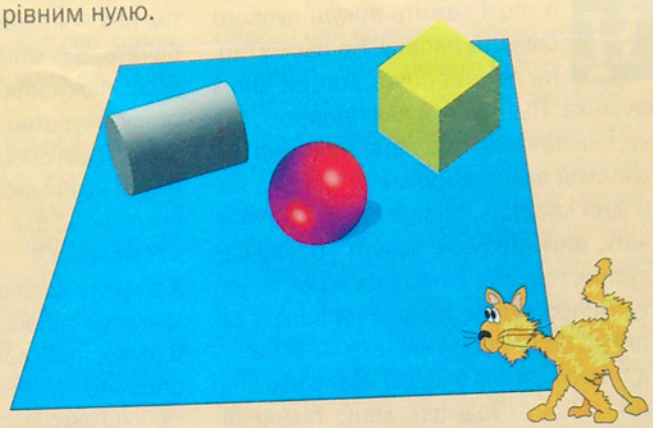

11 Щоб довідатись, якою буде погода найближчим часом, достатньо поспостерігати за іволгою. У хорошу погоду ця пташка прекрасно виспівує, а перед негодою кричить, мов... Мов хто? Щоб дізнатись, як кричить іволга перед негодою, треба відшукати назву цієї істоти серед назв деяких предметів.

МАКІТРА

КВІТКА

КЛІТКА

12 На канікулах не варто забувати про навчання. *Дмитришак Люба з Тернополя* пропонує викреслити у цьому угорському міні-кросворді назви шкільних предметів. Якщо зробиш усе правильно, то у тебе залишиться 5 літер, з яких ти зможеш скласти слово, близьке для всіх учнів.

Л	І	Н	О	З	Е	М	Б	І	О	Л
І	А	Л	Г	Л	А	Н	А	І	Г	О
Т	Е	Р	Е	Б	Р	Е	Г	Я	У	М
З	А	А	О	А	Г	О	К	И	З	А
Г	Р	Т	У	Р	Р	І	А	Р	І	Я
Е	У	Б	І	Ж	А	С	Т	О	Р	К
О	І	Я	Х	Н	Ф	Е	В	А	Е	С
М	Р	Ф	І	А	І	Я	О	Р	Е	Л
Е	Т	І	М	Т	Р	У	Д	У	Н	Н
К	И	З	І	Я	У	Л	Ь	Т	Ш	Я
А	К	Ф	І	З	К	З	А	Р	Б	О
П	Р	Е	О	В	Т	О	І	Н	Ф	О
Р	И	Ч	Р	А	В	В	О	И	Т	Р
О	Д	О	З	Н	С	Т	А	К	А	М

Ш К О Л А

Монета-невидимка

На столі лежить аркуш цупкого синього паперу. На ньому стоїть перевернута догори дном склянка. Піднявши її над папером, фокусник заявляє, що вона наділена чарівними властивостями. А як каже народна мудрість, краще один раз побачити, аніж сто разів почути. І от уже фокусник просить у глядачів якусь монету. Випросивши, кладе її на папір і запитує: «Всім добре видно?» — «Всім!» — дружно гуде зал (якщо її насправді видно, звісно). Тоді він, дещо піднявши склянку над столом, робить над монетою свої магічні рухи, не забуваючи час від часу перепитувати глядачів: «Усім добре видно?»

Потім він несподівано ставить склянку на те місце, де була монета — і... Всі глядачі з жахом на очах бачать, що її під склянкою немає. Проте горе-ілюзіоніст з наглим виразом обличчя самовпевнено заявляє, що монета десь тут є і от-от має з'явитись. Далі він ледь піднімає склянку і починає робити нею колові рухи — ширше, ширше, ширше... А потім раз — і відводить склянку вбік. Усі бачать, що монета лежить на своєму місці. Фокусник бере рушничок чи хустинку, акуратно витирає склянку та передає її для огляду глядачам. Звичайно, нічого незвичного вони у цій склянці не помічають, але ж якось монетка з-під неї зникала?!

А зникала вона ось чому. Отвір склянки заклеєно папером такого ж кольору, що й папір, який лежить на столі і на який ставлять склянку. Краї паперу на склянці акуратно обрізані та зачищені. Склянку ставлять на папір — і глядачі нічого не помічають. Якщо її трохи (чуєш — трішечки!) припідняти над столом, вона видаватиметься порожньою. А от коли накрити нею монету, то монета «зникне».

Щоб фокус удався, необхідно потренуватись на колових рухах і навчитись непомітно забирати рушничком паперову кришку зі склянки. А рушничок цей має бути вологий, щоб ним же витерти зі склянки залишки клею.

Незвичайний ніж

Фокусник показує глядачам простий столовий ніж. Ніж як ніж, нічого дивного, кажуть глядачі, в кожному магазині, на кожному ринку цих ножів хоч греблю гати. «Як?» — щиро дивується ілюзіоніст і починає совати цей ніж уже просто під глядацькі носи. А далі, поки глядачі вдивляються у блискучу поверхню ножа, ілюзіоніст від смужки паперу відрізає невеличкі клаптики завдовжки 5-7 мм. Потім бере ніж і з обох боків леза прикріплює по три папірці, про що й повідомляє голосно всьому залу.

Сам фокус грунтується на дуже швидкому обертанні ножа навколо своєї осі на 360° (на повний оберт тобто). Робиться це так непомітно, що глядачам замість 360° видається лише 180° (рівно на півоберта). У цьому й весь секрет фокуса.

Наклей папірець на один бік, потім, повернувши ніж на півоберта, наклей папірець на другий бік навпроти першого папірця. Аналогічно наклей другу та третю пари папірців. Після того як папірці наклеєні, ніж дається глядачам на огляд, проте фокусник показує їм лише один бік. Показує, але так, що при цьому видається, ніби перед очима по черзі обидва боки ножа.

Забравши перший із цих папірців, фокусник нехай не відводить праву руку від лівої (в якій ніж), а поверне його знову тим же самим боком, з якого був щойно забраний папірець. Можна вдати при цьому, що він зриває папірець з другого боку. Потім, швидко-швидко повернувши ніж, він показує їм знову той самий його бік. Глядачі будуть думати, що бачать обидва боки ножа, а насправді їх просто дуритимуть (звісно, якщо у фокусника вистачить для цього вправності та артистизму). Аналогічно чинять із другим та третім папірцями. Глядачам показують чистий ніж з одного й того ж боку, а вони щиро переконані, що зірвано всі шість папірців.

Тепер ніж повертається на якісь півоберта, і глядачі на власні очі бачать, що на ньому — всі три папірці. Але оп! — повний оберт — і всі «бачать» на другому боці три папірці! Закінчуючи фокус, пан ілюзіоніст проводить рукою по обидвох боках ножа, удаючи, що забирає папірці, і знову дає оглянути ніж глядачам.

Перед тим як виходити на сцену, фокуснику слід добре потренуватися швиденько, непомітно для інших повертати ніж перед дзеркалом і не забувати прикривати його ручку так, щоб глядачі бачили лише лезо.

Міцна кулька

Хто не бачив, які дива виробляє із звичайною повітряною кулькою чародій-фокусник у зеленому жакеті та білих рукавичках? Хто не бачив, тому просто необхідно сходити на цей фокус, бо краще раз його побачити, аніж сто разів прочитати про нього в газетах.

Отже, сцена, важка завіса з позолотою, пом'якшене сценічне освітлення... І от спалахують софіти, лунає урочистий барабанний дріб, і в центр сцени виходить власною персоною ілюзіоніст. Вклонившись глядачам і дочекавшись, поки стихнуть шалені оплески та крики «Браво!», фокусник дістає з кишені повітряну кульку, надуває її і зав'язує ниткою отвір. Зал заворожено слідкує за його діями, а він тим часом підкидає кульку вгору. Вона, як і годиться, повільно падає до його рук. Далі фокусник бере довгу металеву спицю, загострену на кінці, і проколює кульку! Спочатку в одній точці. Потім проштовхує спицю через кульку і проколює її в другій точці. Повітряна кулька буде нанизана на спицю, мов шашлик на шампур, але всупереч усім законам фізики не лопає. Потримавши кульку якийсь час на спиці, фокусник знімає її. І що, з неї із свистом виривається повітря? Авжеж! Кулька ціла і неушкоджена.

Глядачі думають, що кулька має якийсь дуже хитрий секрет або ж виготовлена з якоїсь суперспеціальної плівки. Про що й запитують фокусника. «Нічого подібного!» — каже той, легенько торкається голкою кульки, і та миттєво лопає. Так, добре, але чому ж вона не лопнула раніше?

А секрет фокуса ось у чому. Для нього слід запастися кількома кульками та в'язальною спицею завдовжки 50-70 см. Кінець спиці необхідно загострити і акуратно пошліфувати — щоб він став абсолютно гладеньким.

Кульки — найзвичайнісінькі. Якщо їх уважно розглянути, то можна помітити, що вони складаються з тоненької плівки, яка у двох місцях має потовщення. Одне таке потовщення величиною з п'ятак знаходиться біля того місця, де надувається кулька. Друге — з протилежного боку. Через це кулька й лишається неушкодженою.

У цьому дуже легко переконатись, варто лише встромити спицю в одне з них і висунути в центрі другого такого потовщення. Але це дуже відповідальний момент у фокусі! Торкнеться спиця тоненької натягнутої плівки, і — ба-бах!!! — кулька лопає з величезним гуркотом на очах в ошалілої публіки. Здогадайся з трьох разів, якою буде їхня реакція, якщо це станеться на твоєму виступі? Звідси висновок: нехай краще лусне десять-п'ятнадцять повітряно-вибухових кульок у тебе на репетиціях, аніж одна-однісінька — на сцені!..

Освоїш цей варіант — фокус можна ускладнити: проколювати кульку в інших місцях. Для цього потрібно зробити на ній ще два потовщення, нанісши на поверхню кульки у двох місцях гумову масу відповідного кольору. Тим не менше, краще спочатку проколювати кульку у «фабричних» потовщеннях, а тоді вже братися за приготовлені. Коли кулька витримає подвійне проколювання, то з нею можна виходити до глядачів. А якщо гумова маса не прилягатиме щільно до кульки, вона обов'язково лопне. Віриш?

Дивна рівновага

У цьому фокусі ілюзіоніст підходить до глядачів і просить у них монетку. Можна п'ять копійок. Виклянчивши, він протягує праву руку долонею донизу і ставить (саме ставить, а не кладе!) на неї монету. Потім обережно забирає ліву руку, а монета стоїть вертикально на ребрі і не падає!

Та якби то було все!.. Далі фокусник робить кілька магічних рухів, а разом з ними — плавні хвилеподібні рухи правою рукою і змушує монету повільно лягти на руку!

Фантастика, скажеш ти? Так, якщо не знаєш, у чому тут секрет. А секрет простий. Річ у тому, що коли фокусник бере монетку в руку, в нього вже є заздалегідь приготовлена маленька, але дуже корисна шпилька. Вона повинна бути меншою від монети.

Ставлячи монету лівою рукою на пальці правої руки, фокусник просовує шпильку між пальцями правої руки і затискає її. Монета спокійно опирається на шпильку своєю площиною і стоїть на ребрі майже вертикально. Виконуючи руками свої різні магічні штучки, ілюзіоніст послаблює стискання шпильки, вона нахиляється, а разом з нею нахиляється й монета... Коли монета ляже строго горизонтально, можна струсити її разом зі шпилькою, наприклад, у головний убір, де ніхто її і не помітить. А потім дістати звідти «слухняну» монету.

кросворди від Дукласа

СКАНДИНАВСЬКИЙ КРОСВОРД

...Y, Z
Атмосфер. опади
Баскетбольна ліга

Японська гривня
Співачка ... Тернер
Змія

Хвойне дерево
Знешкоджує міни

Велика посудина
Колекціонує книги

Річка в Африці
Кам'яна огорожа

Хімічний елемент
Сільський будинок

Рід антилоп
Польова квітка

Нічия у шахах
Знак Зодіаку

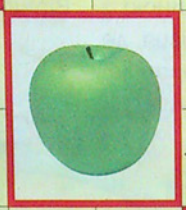

Українськ. парламент
Річка у Франції

Місто в Грузії
Столиця Афганістану

Не експорт
Вид шахового дебюту

Страва з крупи
Ланка ...

Священ. квітка Індії
Місто у Польщі

Німецький композитор

Великий відрізок часу

Орган зору
...-а-тет, віч-на-віч

Скрудж Мак-...

«Тара» для муки
Птах, символ мудрості

Річка в Європі
Вічнозелене дерево

«Ящик»
Міні-кінь

Пора року
Велика дорога, шлях

Чайне «поле»
Оголошення про концерт

«Гальмо» у корабля
Здає кров для інших

Улюблена їжа коня
Газети, журнали

Сходи на кораблі
Австрал. страус

«Король ...» (Шекспір)
Шахи, доміно ...

Річка у Китаї

Помічник священика

Пересувний цирк

Зледенілий шар снігу
З'єднує береги

Жіноче ім'я
Доповідь військового

Шофер
Частина драми

«... гарбузова господиня ...»
Співачка Селін ...

Держак у меча
Права притока Волги

Науково-техн. рев.
Грецький футбольний клуб

Француз. математик
Низ озера, річки

Довгохвостий папуга
Актор ... Пачіно

«Класне» місто
М'яч за межами поля

Садовий кущ
Злакова рослина

Століття
«Виделка» для сіна
Озеро у Туреччині

Од. роботи
Місто у Криму
Актор ... Норріс

Чотирибуквений кросворд

Слова вписуються за годинниковою стрілкою.

- Улюблене заняття
- Чорна, кабачкова
- Житло кочівника у Середній Азії
- Столиця Латвії
- Розривний снаряд
- Спортивне чи туристичне судно
- Орган управління військами
- Федеральне ... розслідувань
- Корабель Ясона
- Гавань, пристань
- Планета, хімічний елемент
- Ніс – запах, вуха – ...
- «...-дереза»
- Італійський футбольний клуб
- Держава у Південній Америці
- Образ, втілюваний актором
- Страва з рису
- Військове з'єднання
- Листяне дерево
- Чоловіче ім'я
- Франц. письменник ... Екзюпері
- Прародич ручки
- Столиця Норвегії
- ... Дісней
- Майданчик для тенісу
- Паливо у металургії
- Будівельний матеріал
- Замерзла роса
- Держава у Середземному морі
- Муза історії
- Форма Землі
- Іспанський футбольний клуб
- Кондитерський виріб з родзинками
- 1/100 фунта стерлінгів
- «... був парубок моторний ...»
- Французький письменник Еміль ...
- «Дитина» вівці
- Річка в Індії
- Білоруський поет ... Купала
- Гори у Південній Америці
- Північний вітер
- Зелене футбольне ...
- Шукали аргонавти
- Плащ давніх римлян
- Місто у Криму
- Медоносне дерево
- Винагорода, премія
- Авто підвищеної прохідності
- Ранкові опади
- Між дуетом і квартетом
- Гоночний автомобіль
- Торгова точка на ринку
- Ранкова зміна кольору неба
- «Зброя» оси
- «Листя» ялини
- Одне з відчуттів людини
- Підйомник у будинку
- «Око» машини
- Розділовий знак
- Населений пункт

Японські кросворди

У японських кросвордах зашифровані малюнки. Завдання — відтворити зображення за числами, які зазначені зліва від рядочків і над колонками.

У цьому номері використані кросворди

Білокінського Романа *(м.Заліщики, Тернопільська обл.),*
Гуменюка Павла *(м.Луцьк),*
Гиби Ігоря *(с.Бужок, Львівська обл.),*
Коровай Олени *(с.Малий Житин, Рівненська обл.),*
Саліхової Інни *(м.Маріуполь, Донецька обл.),*
Танчака Богдана *(м.Коломия, Івано-Франківська обл.),*
Паньківського Сергія *(м.Рогатин, Івано-Франківська обл.),*
Разгуляєва Ярослава *(смт.Велика Багачка, Полтавська обл.).*

Надсилай і ти свої кросворди, але обов'язково перевір, чи вони розв'язуються!
Якщо ж ти стикаєшся з японськими кросвордами вперше, про їх розв'язування можеш дізнатися на звороті плаката.

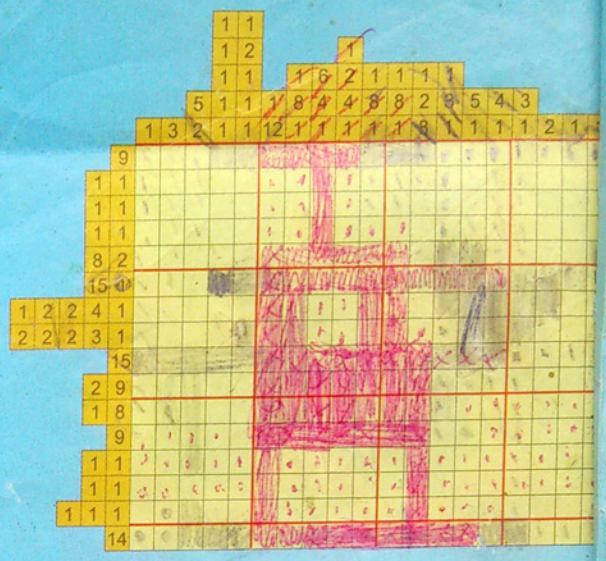

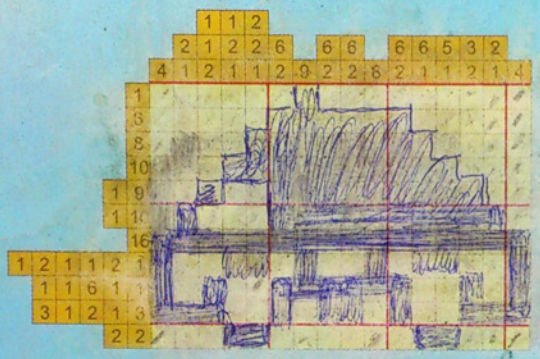

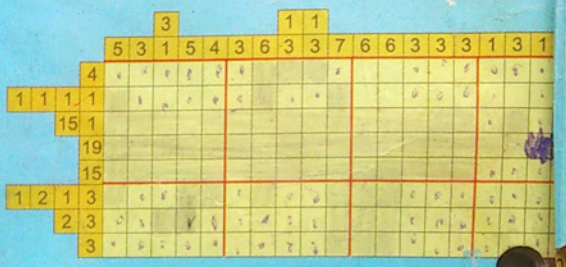

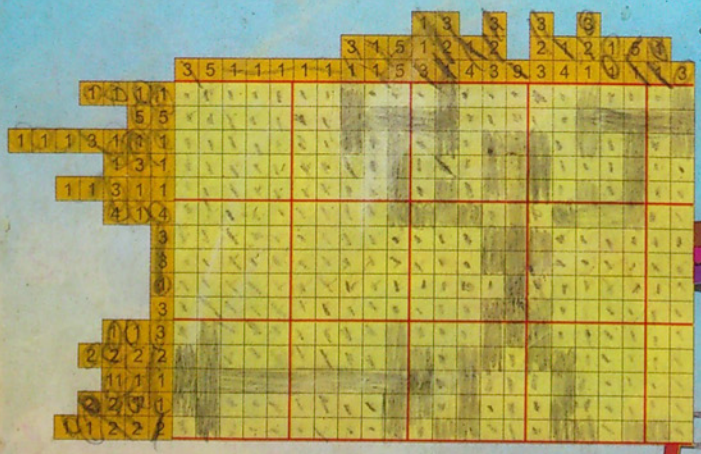

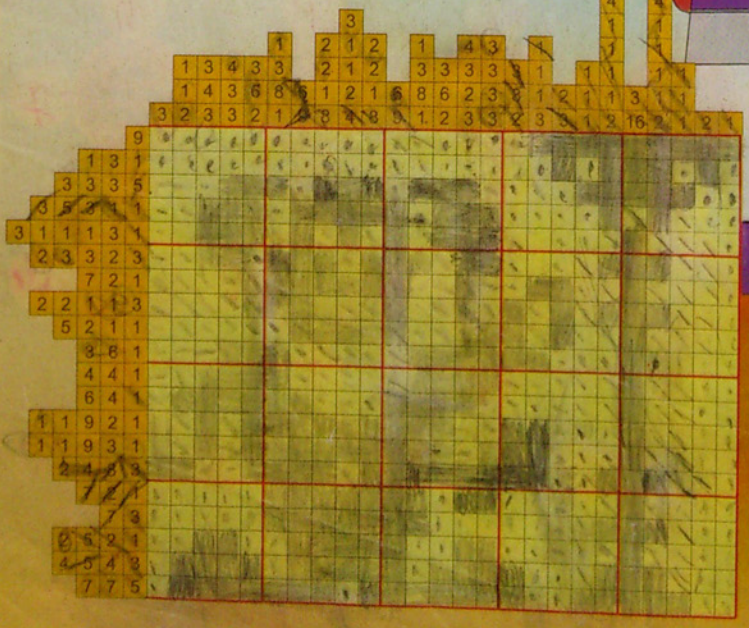

ЯПОНСЬКІ КРОСВОРДИ

У японських кросвордах зашифровані малюнки. Завдання — відтворити зображення за числами, які зазначені зліва від рядочків і над колонками.

У цьому номері використані кросворди

Білокінського Романа *(м.Заліщики, Тернопільська обл.),*
Гуменюка Павла *(м.Луцьк),*
Гиби Ігоря *(с.Бужок, Львівська обл.),*
Коровай Олени *(с.Малий Житин, Рівненська обл.),*
Саліхової Інни *(м.Маріуполь, Донецька обл.),*
Танчака Богдана *(м.Коломия, Івано-Франківська обл.),*
Паньківського Сергія *(м.Рогатин, Івано-Франківська обл.),*
Разгуляєва Ярослава *(смт.Велика Багачка, Полтавська обл.).*

Надсилай і ти свої кросворди, але обов'язково перевір, чи вони розв'язуються!
Якщо ж ти стикаєшся з японськими кросвордами вперше, про їх розв'язування можеш дізнатися на звороті плаката.

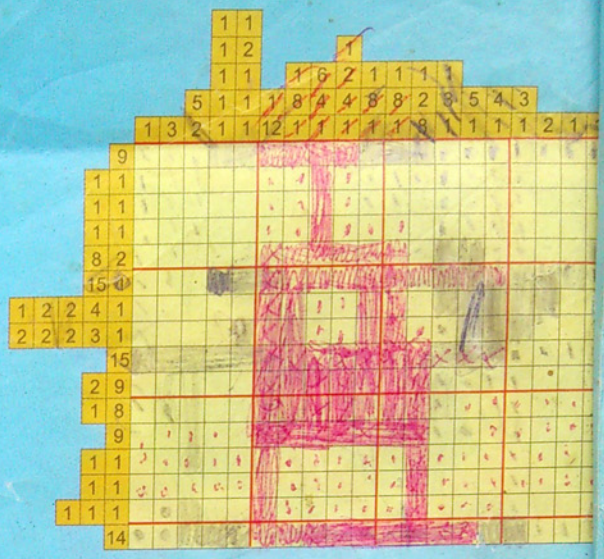

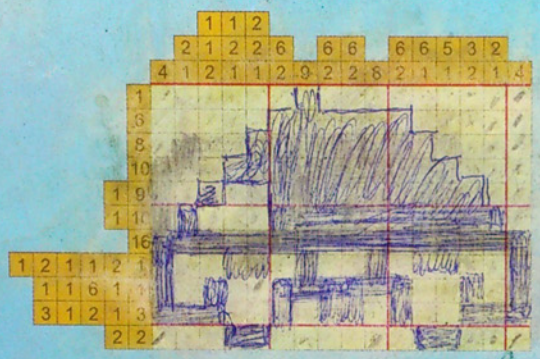

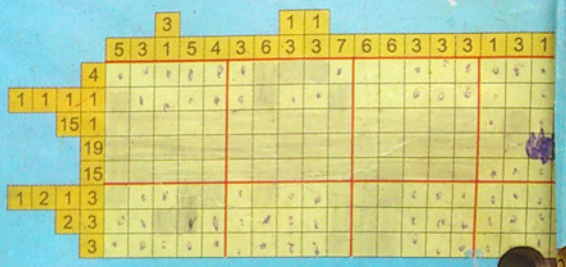

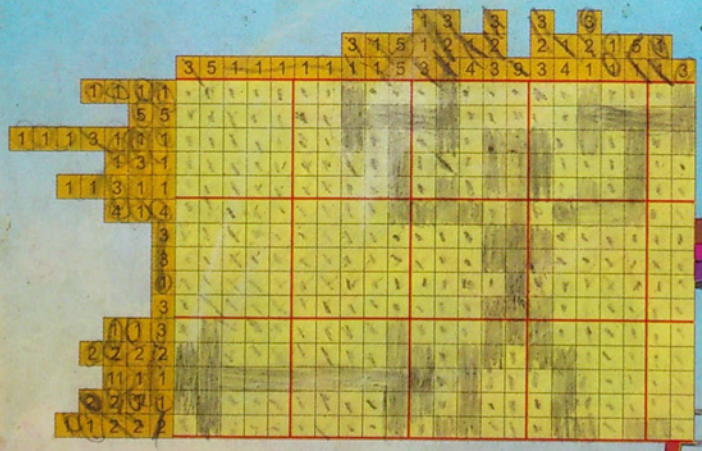

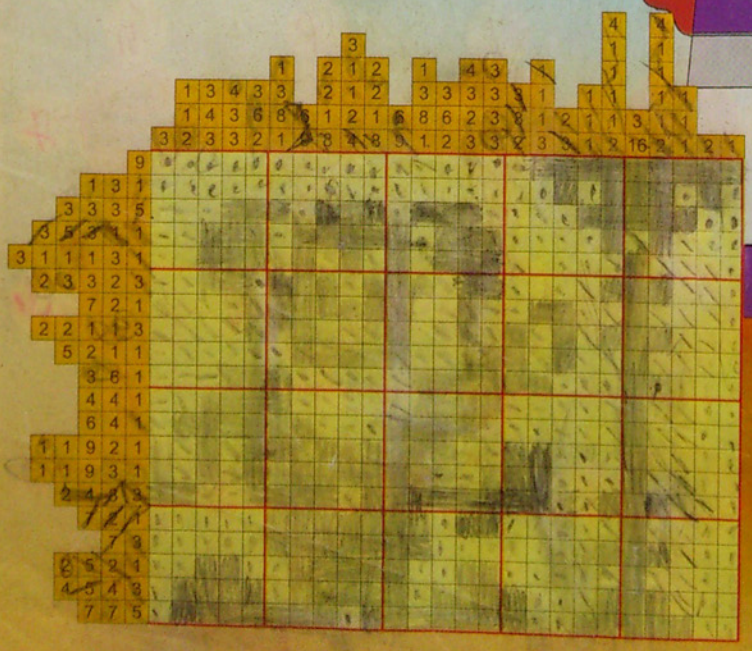

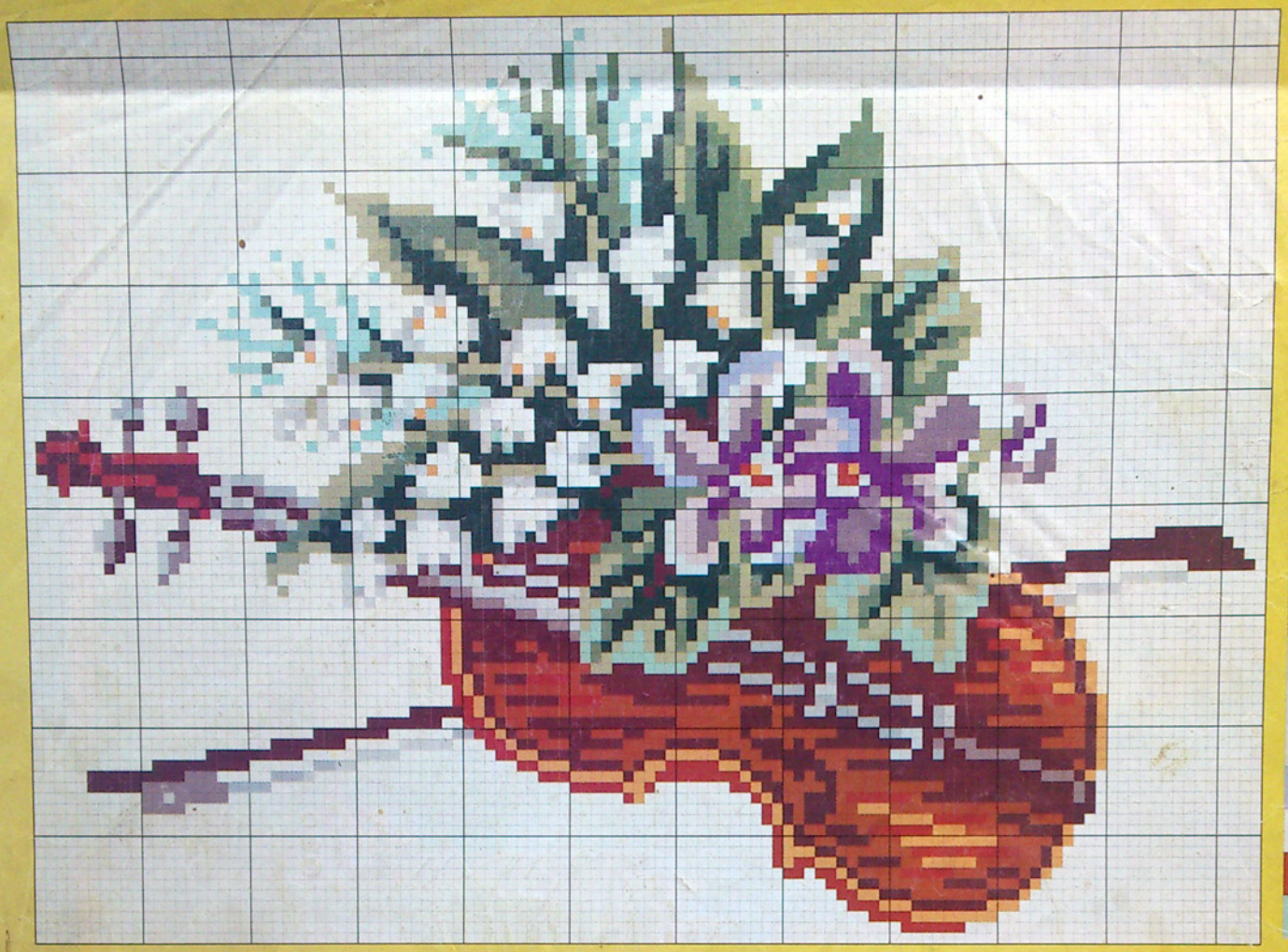

УВАГА, КОНКУРС!

Шановні діти, батьки, вчителі!

Всеукраїнська екологічна громадська організація «МАМА-86»
та Центр Досліджень Міжнародного Розвитку
оголошують конкурс дитячого малюнка

«ДНІПРО ОЧИМА ДІТЕЙ».

Вашій увазі пропонується 12 тем:

1. Вода — джерело життя на Землі.
2. Дніпро — головна водна артерія України.
3. Кругообіг води в природі.
4. З чого починається Дніпро?
5. Бережіть воду! (раціональне водокористування)
6. Вода і здоров'я.
7. Вплив діяльності людини на стан Дніпра.
8. Чорнобиль — наш біль.
9. Чарівний світ природи (біологічне різноманіття басейну Дніпра — водні тварини, птахи, рослини).
10. Відпочинок на Дніпрі.
11. Дніпро: минуле, сучасне, майбутнє.
12. Дніпро — ріка дружби та єднання народів.

Ви можете обрати одну або кілька тем та висловити олівцем чи пензлем своє ставлення до проблем Дніпра.
Кращі малюнки будуть використані для художнього оформлення перекидного календаря.

Усі малюнки, що увійдуть до календаря, будуть відзначені нагородами:
магнітола, аудіоплеєр, фотоапарат тощо. Всі номінанти отримають **календарі.**

Умови конкурсу:

● вік конкурсантів від 6 до 16 років; ● формат та техніка виконання малюнка — довільні; ● вкажіть своє ім'я, прізвище, вік, назву малюнка, повну адресу, контактний телефон та тему на звороті кожного малюнка; ● роботи не повертаються та не рецензуються.

Надсилайте свої малюнки за адресою: **м. Київ, 01001, вул. Михайлівська, 22, кв.1, з позначкою «На конкурс».**

Термін проведення конкурсу — **з 1 червня до 1 вересня 2002 року.**

Ми чекаємо на ваші роботи!

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ
К.....Л.....А.....С.....
передплатний індекс
40240